

Quaderns 240-241

Sumari

Nota als lectors sobre el Centre d'Estudis Pastorals i la revista Quaderns de Pastoral	5
Pòrtic	9
I.- Oportunitat i oportunitats d'un Any Sant Jubilar	
Mirar amb ulls d'amor <i>per Mons. Jaume Pujol, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat ...</i>	15
La misericòrdia de Déu no té fronteres <i>per Mons. Juan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona i metropolità ..</i>	20
Ressonàncies Bíbliques del temps jubilar <i>per Ignasi Ricart, claretà i professor de Bíblia a la FTC</i>	26
Els temples jubilar: ressonàncies bíbliques, històriques, litúrgiques <i>per Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat i liturgista</i>	32
II.- El temples jubilar als nostres bisbats	
La vivència del Jubileu de la Misericòrdia al Temple Expiatori del Sagrat Cor del Tibidabo <i>per Nicolàs Echave, salesià i rector del Temple Expiatori</i>	39
Basílica de la Mare de Déu de la Mercè, Princesa de Barcelona <i>Redacció</i>	44
Catedral basílica del Sant Esperit de Terrassa <i>per Fidel Catalán, rector de la Catedral i parròquia del Sant Esperit de Terrassa</i>	47
Santuari de la Salut de Sabadell com a Temple Jubilar <i>per Lluís Tarruell, expresident de l'Acadèmia Catòlica</i>	51
L'Any de la Misericòrdia a la Seu Primada de Tarragona <i>per Joaquim Fortuny, degà de la Catedral metropolitana i Vicari General</i>	53

L'Any Sant al Santuari de la Misericòrdia de Reus <i>per Estanislau Figuerola, diaca coordinador de l'Any Sant a l'Arxiprestat de Reus</i>	56
La Catedral de Girona i la Basílica de Sant Feliu, Temples jubilar <i>per Joan Baburés, degà de la Catedral i rector de Sant Feliu</i>	60
Solius, un monestir, temple jubilar <i>per Jaume Gabarró, monjo cistercenc de Solius</i>	64
El Jubileu des de l'“Alma Mater Urgelitana” <i>per Xavier Parés, degà del Capítol de la Catedral d'Urgell</i>	68
Porta oberta de la Basílica Parroquial de Valldflors de Tremp <i>per Joan A. Mateo, rector de la Basílica parroquial de Tremp</i>	72
“He mirat aquesta terra”, el Santuari de Meritxell <i>per Ramon Rossell, rector de Canillo, Andorra</i>	74
La Catedral de Vic en el centenari de la mort de Torras i Bages <i>per Pere Oliva, canonge i Vicari Episcopal</i>	80
A Lleida, una Catedral al pla i una parròquia a les Garrigues, temples jubilar <i>Redacció</i>	84
El jubileu a la diòcesi de Tortosa <i>Redacció</i>	88
El jubileu a la diòcesi de Sant Feliu <i>Redacció</i>	93
 III.- “Sigueu misericordiosos com el vostre Pare del cel” Obres de misericòrdia corporals	
Donar aliment al que té fam <i>per María Rodríguez, voluntària de Càritas Inter parroquial de Vilanova i la Geltrú</i>	101
Donar de beure al qui té set <i>per Antoni Serramona, de l'Oratori</i>	104
Vestir el despullat <i>per Josep Francesc Canals i Sandra Blanco, treballadors socials de Càritas Diocesana de Sant Feliu</i>	106
Acollir el foraster <i>per Anna-bel Carbonell, educadora</i>	108

Visitar els malalts <i>per Anna-bel Carbonell, educadora</i>	109
Visitar els presos <i>per Santi Bosch i Quim Cervera de l'Equip de visitadors de la Fundació La Vinya de Bellvitge-Gornal</i>	110
Enterrar els difunts <i>per Florenci Travé, diaca del bisbat de Sant Feliu</i>	113
 Obres de misericòrdia espirituals	
Ensenyar al qui no sap <i>per Alba García, educadora social del reforç educatiu de Càritas Sant Feliu</i>	117
Donar bon consell <i>per Ramon Tous, metge, de l'equip de la Fundació Telèfon de l'Esperança</i>	119
La correcció fraterna <i>per Josep Peñarroya, cistercenc, Prior de Solius</i>	124
Perdonar les injúries <i>Redacció</i>	126
Consolar l'afligit <i>per Coloma Boada, benedictina, Priora de Sant Benet de Montserrat</i> ...	128
Tolerar els defectes del proïsme <i>Redacció</i>	131
Pregar Déu pels vius i pels difunts <i>pel grup GOA parròquia Santa Maria de Montserrat</i>	133
 IV.- Els missioners de la misericòrdia a les diòcesis de Catalunya	
Barcelona	
Francesc Riu, prevere salesià	137
Salvador Pié, prevere diocesà	142
Josep M. Rambla, prevere jesuïta	145
Girona	
Josep Puig, prevere diocesà	151
Joan Planellas, prevere diocesà	154

St. Feliu de Llobregat	
<i>Ramon Olomí, prevere claretià</i>	157
<i>Josep Roca, prevere de la Sagrada Família</i>	163
Lleida	
<i>Ramon Prat, prevere diocesà</i>	165
<i>Daniel Turmo, prevere diocesà</i>	169
Solsona	
<i>Josep M Montiu, prevere diocesà</i>	171
Terrassa	
<i>David Abadías, prevere diocesà</i>	175
V.- Practicar la bondat a peu de carrer	181
VI.- Obrador	
Unes pistes per la parròquia en l'Any de la Misericòrdia <i>per Pere Domènech i Enric Plantés, Bisbat de Girona</i>	191
VII.- Miscel·lània	
El Llibre de contemplació i l'himne de l'alegria de Ramon Llull <i>per Albert Soler, professor a la Universitat de Barcelona (UB)</i>	203
La misericòrdia en Teresa de Jesús. «Consolar els afligits» <i>per M. Victòria Molins, religiosa teresiana</i>	213
VIII.- In Memoriam	
Mn. Josep M. Ballarín. In Memoriam. Homilia de la Missa exequial en l'octava de Pasqua <i>per Enric Puig, jesuïta</i>	223
IX.- Mirada Evangèlica	
Tornem Jesús als pobres <i>per Quim Cervera, sociòleg i membre del Seminari de Teologia Pastoral</i> <i>de la FTC</i>	229
X.- Animació Bíblica de la Pastoral <i>per Javier Velasco Arias, professor a l'ISCREB i membre del CEP</i>	239

Nota als lectors sobre el Centre d'Estudis Pastoral i la Revista Quaderns de pastoral

Benvolguts subscriptors i lectors de *Quaderns de Pastoral*,

Us volem assabentar de les darreres decisions que han pres els bisbes de la Tarraconense, a proposta del president del Centre d'Estudis Pastoral, Mons. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona, el qual ha acordat aquesta decisió amb el Consell de Direcció del Centre d'Estudis Pastoral i amb les autoritats acadèmiques de la Facultat de Teologia de Catalunya.

Així deia el comunicat de la reunió 217 (16 i 17 de febrer 2016 a Tiana) dels bisbes de la Tarraconense:

“Els bisbes han designat (en substitució de Mons. Lluís Martínez Sistach, ja emèrit) Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, com a bisbe delegat a Càritas Catalunya i responsable de l'àrea de Pastoral Social de la CET. També han designat Mons. Jaume Pujol com a president del Centre d'Estudis Pastoral (CEP)”.

I a la següent reunió, després de les gestions fetes per l'arquebisbe Pujol, hi ha una novetat molt important tal com ens explica el *comunicat de la reunió 218 (5 i 6 de maig 2016 a Tarragona) dels bisbes de la Tarraconense*.

“Els bisbes han aprovat també la creació de la Càtedra de Teologia Pastoral «Arquebisbe Josep Pont i Gol» integrada a la Facultat de Teologia de Catalunya i que serà continuadora de l'excel·lent treball portat a terme pel Centre d'Estudis Pastoral durant més de quaranta anys. La nova Càtedra tindrà cura de l'edició de la revista Quaderns de Pastoral”.

Estem doncs en un moment molt significatiu, decisiu, en la vida del CEP. És realment el final d'una trajectòria i el començament d'una nova realitat

que recollirà la torxa del CEP, en el que ha estat la seva vida i missió des del 1968 ençà.

La web de Catalunya Religió en sintetitzava la notícia amb aquesta peça informativa que reflecteix molt bé el punt i moment en què ens trobem:

“No hi ha encara concrecions, sols és una primera decisió: els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya crearan la Càtedra de Teologia Pastoral ‘Arquebisbe Josep Pont i Gol’ per continuar amb la tasca del Centre d’Estudis Pastorals. La nova Càtedra estarà integrada a la Facultat de Teologia de Catalunya i tindrà cura de l’edició de la revista *Quaderns de Pastoral*.

Un acord en ferm, pres en la darrera reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, que implicarà tancar definitivament el Centre d’Estudis Pastorals, el CEP, després de 48 anys de trajectòria.

La nova càtedra rep el nom de qui va impulsar la coordinació pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya –vuit en aquell moment–, així com la promoció dels laics. S’entén, per tant, com un homenatge a la figura de l’arquebisbe **Josep Pont i Gol**, que va promoure la dinàmica interdiocesana, de la mateixa manera que el CEP ha tingut sempre aquest tret diferencial.

Presa la decisió, ara pertoca a l’arquebisbe de Tarragona **Jaume Pujol**, en tant que president, reunir el consell de direcció del CEP, tancar l’entitat i fer el pertinent traspàs a la Facultat de Teologia de Catalunya. A continuació, serà **Joan Planellas**, degà de la facultat, qui haurà de reunir els òrgans de la facultat i posar fil a l’agulla per poder estructurar aquesta nova càtedra.

48 anys d’història

El CEP va néixer a Barcelona el 1968, després de la celebració del Concili Vaticà II i molt abans del Concili Provincial Tarraconense. Amb un origen marcat per la renovació eclesial, tenia per finalitat promoure la formació i la divulgació de propostes pastorals, sempre amb vocació interdiocesana.

La revista trimestral *Quaderns de Pastoral* ha estat una de les principals eines per a difondre aquestes propostes, arrelades en les diferents comunitats cristianes. Actualment hi ha almenys dos números en fase d’edició. Com a centre d’estudis també organitzava diverses activitats, com per

exemple el ‘Curs Bàsic de Pastoral’. Quan celebrava 40 anys d’història, l’entitat va xifrar en cinc mil capellans, religiosos i laics els qui van participar en aquest paraigües formatiu i amb més de 250 professors.

L’entitat va ser dirigida inicialment per mossèn **Joan Batlles** (1969-1993), fins el moment en què el va substituir qui avui és bisbe de Girona **Francesc Pardo** (1994-2004). Des de 2005 ha estat mossèn **Josep M. Domingo** qui se n’ha fet càrrec” (CatRel).

Fins aquí la comunicació d’aquesta novetat que evidentment és molt decisiva per al CEP perquè realment significa un traspàs, la fi d’una etapa i d’una llarga trajectòria. Però ens sembla que és i serà una transició digna de la tasca realitzada pel CEP des del 1968 i que la nova Càtedra de Teologia Pastoral, que portarà el nom del primer president i impulsor de la conferència episcopal tarraconense i de tantes iniciatives pastorals, serà l’instrument per continuar, amb tots els mitjans de la Facultat de Teologia, allò que el CEP ha volgut servir en aquests 48 anys: la reflexió sobre la pastoral i la seva teologia, la formació de preveres i laics en l’acció pastoral, i la divulgació i proposta en tots els camps de la teologia pastoral.

A mesura que es vagi concretant aquesta transició us en donarem notícia. Tenim molt enlestida una història de la revista *Quaderns de Pastoral* i ja tindrem ocasió de fer una valoració agraïda del que ha significat la tasca del Centre d’Estudis Pastorals.

Com sempre, una salutació cordial,

Josep M. Domingo,
director del CEP

PÒRTIC

No fa gaires anys que en els debats pastorals de moltes de les nostres reunions i reflexions sorgia el tema del compromís dels cristians per la justícia. Un aspecte debatut sempre amb interès i passió era el de la justícia i la caritat. Sovint la contraposició encenia el debat. Però en bona dialèctica i tal com passa tantes vegades el just equilibri i la complementarietat imposa una síntesi ben garbellada. Els temps i la sensibilitat de cada època marquen prioritats i posen els accents. És clar que, si havia imperat un pietisme desencarnat, calia accentuar la importància del compromís social i la preocupació per la justícia. Qui no recorda missatges com aquest eslògan pontifici: “la justícia és el nom de la pau”. O bé la consigna i programa “a la veritat per la caritat”?

Val a dir que, en certs moments, la tesi era la caritat i la subordinada la justícia; en altres, en canvi, a la inversa, es posava de relleu la urgència de la justícia menystenint la caritat. Amb els anys la tossuderia dels fets i els problemes socials, sempre rebels als esquemes i a les consignes ideològiques, ens han fet adonar de la pervivència de les formes d'injustícia, de la desigualtat i les formes de domini. Cal no abaixar el compromís. Però al mateix temps la mateixa realitat ens fa adonar de la insuficiència de les transformacions per implantar la justícia social: noves formes de pobresa són generades per les mateixes conquestes de la lluita per la justícia.

I és que l'arrel del mal ve de més lluny. Dit d'una altra manera. Ens hem adonat de la perenne actualitat d'aquella observació evangèlica que “de pobres sempre en teniu entre vosaltres” (Mt. 26, 11). Les crisis socials i econòmiques, siguin cícliques o siguin de nova circumstància han evidenciat que la “*charitas*” no passa mai; que la “Caritat de Crist ens urgeix” sempre. (2 Cor. 5,14).

L'evocació del debat d'aleshores ve a tomb perquè el Papa Francesc ens ha proposat tot un Any Sant dedicat a la Misericòrdia de Déu. Sospito que la iniciativa ens va sorprendre a molts. Però de seguida el mestratge planer del papa Francesc ens ha fet entendre amb paraules i signes

l'oportunitat i la urgència de posar l'accent en aquelles coses que romanen sempre, més enllà de fascinacions ideològiques o de percepcions momentànies.

Amb un gran sentit de la realitat i amb una pedagogia planera a l'abast de tothom ens ha proposat de contemplar, primer de tot, el rostre de Déu misericordiós (*Misericordiae vultus*) per aprendre, tot seguit, a “*ser misericordiosos com el Pare del Cel*” (Lc. 6,36).

Sense més justificacions que tampoc no calen, presentem aquest número que voldríem com un ressò del que la iniciativa papal està tenint a les nostres esglésies de la Tarraconense. Els **Arquebisbes de Tarragona i Barcelona** encapçalen tot el número com una invitació a llegir la *Misericordiae Vultus* des de casa estant i també eixamplant la mirada. Els escau com a pastors metropolitans. La invitació a celebrar un Any Sant i Jubilar demana una breu orientació bíblica i litúrgica sobre el jubileu i els llocs sants que ens ofereixen els pares **Bernabé Dalmau**, monjo de Montserrat i **Ignasi Ricart**, claretà i biblista, experts en temes bíblics i de litúrgia pastoral. (I)

Hauríem volgut oferir amb una mirada panoràmica la geografia religiosa de la trentena dels **temples jubilars**: les catedrals, els santuaris, Parròquies, Monestirs (II). La mostra quasi exhaustiva que oferim abasta tots els àmbits de la geografia religiosa. No s'ha de prendre tant com un apartat descriptiu i detallat de tots els temples designats i menys encara com la crònica de les diverses activitats, ans al contrari com una mostra de l'acollida de la iniciativa papal i de la varietat de les iniciatives. Per altra banda una crònica exhaustiva faria encara més llarg i repetitiu aquest número ja prou variat.

En relació amb l'apartat dedicat als temples jubilars també volíem donar la paraula als “**Missioners de la Misericòrdia**” una fel·lícula iniciativa del papa Francesc que ha volgut enriquir amb signes nous la tradicional celebració dels coneguts anys sants. Els oferim la resposta personal d'alguns dels missioners designats a les nostres diòcesis. (IV) Hi són gairebé tots. I les seves aportacions responen a les tres preguntes que els vàrem formular: 1) *Què significa per tu l'Any jubilar i quin accent destacaries en aquesta iniciativa*, 2) *Quins fruits es poden esperar d'aquesta celebració* i 3) *En quins àmbits o aspectes consideres que serà positiva aquesta iniciativa*.

No podíem dissenyar el número –previst inicialment com un apartat de l'anterior (número 239, sobre Commemoracions i aniversaris)– sense donar la paraula a diverses persones i iniciatives que configuren el poble

de Déu glossant **les obres de misericòrdia** corporals i espirituals (III). La riquesa i varietat de les 14 aportacions ens farà defugir la monotonia d'altres aportacions i ens permetrà de valorar la diversitat d'accents amb què cal incorporar a les nostres vides la misericòrdia com a pràctica cristiana i com a manera natural de fer. Per això l'hem complementat amb unes breus aportacions com a píndoles o twits que ens conviden a ser bons **a peu de carrer**, en la vida ordinària (V). Un obrador de Pere Domènec i Enric Plantés de Girona, pensat inicialment per a la quaresma, pot ser útil en altres celebracions o trobades en el que queda d'aquest any sant (VI).

La Miscel·lània recull dues aportacions previstes també per al número 239 però que, pel seu valor i la seva actualitat, no podien restar al calaix. Les agraïm a la infatigable **Victòria Molins** (Viky) i a l'erudit i amic, el professor **Albert Soler**.

Hem de destacar el record i l'homenatge que es mereix **Mn. Josep Mª Ballarín** col·laborador del CEP i de Quaderns des del primer dia: quaranta vuit anys. L'homilia del **P. Enric Puig** en la Missa de sufragi i homenatge que se li va oferir durant l'octava de Pasqua, ens farà recordar la figura irreplicable de Mn. Ballarín i anar a fons del seu mestratge.

La **Mirada evangèlica** i els consells de l'**Animació bíblica de la pastoral** amb els escrits habituals de **Joaquim Cervera i Javier Velasco (IX i X)** clouran aquest número que arriba als inicis de l'estiu. Que us sigui plaent la seva lectura.

AST

I. Oportunitat i oportunitats d'un Any Sant Jubilar

Mirar amb ulls d'amor

per Mons. Jaume Pujol,
arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Quan llegim i rellegim una i altra vegada aquest preciós document *El rostre de la Misericòrdia*, la butlla amb què el papa Francesc va convocar el Jubileu de la Misericòrdia, ens vénen al cap aquestes paraules: «Mireu-nos amb ulls d'amor.» Són part del retorn dels goigs de la Mare de Déu de Misericòrdia, que des del seu Santuari de Reus, ens mira sempre amb ulls d'amor.

Meditant, doncs, aquesta Butlla penso en el motiu pel qual el Papa la va escriure tant de temps abans de començar aquest Jubileu extraordinari de la Misericòrdia. Està datada l'11 d'abril de 2015, Segon Diumenge de Pasqua o de la Divina Misericòrdia, i es va inaugurar el 8 de desembre del mateix any, és a dir, gairebé nou mesos després de la seva publicació. Segur que el papa Francesc volia que preparéssim aquest esdeveniment, que no ens vingués de sobte, que poguéssim programar molt bé aquest Any Jubilar.

I certament estem celebrant un Any Jubilar preparat amb molta cura, amb molt de detall, que ens ha permès a les diòcesis planificar les accions més importants. Però una vegada que l'estem celebrant, comprovem que de mica en mica es van fent més actes dels que havíem pensat a l'inici, i són esdeveniments que estan donant molt de fruit espiritual. Almenys aquesta és l'experiència a la nostra arxidiòcesi.

Estem celebrant un Any Jubilar preparat amb molta cura, amb molt de detall, que ens ha permès a les diòcesis planificar les accions més importants.

Una primera indicació abans d'iniciar-se aquest Any Jubilar va ser la de procurar viure el temps de preparació al

Jubileu amb la mirada posada en la misericòrdia de Déu, que ens va ser revelada per Jesús de Natzaret amb les seves paraules i els seus gestos, amb tota la seva persona fins a l'extrem de morir per la nostra salvació al patíbul de la creu.

Com seria la *mirada* de Jesús?

Com seria la *mirada* de Jesús? Precisament he volgut centrar aquestes ratlles en les vegades que al llarg de la Butlla surt la paraula *mirada*, perquè «misericòrdia és la llei fonamental que habita en el cor de cada persona quan *mira* amb ulls sincers el germà que troba en el camí de la vida» (n. 2). Una mirada als germans, però feta amb «ulls sincers».

Créixer en la misericòrdia, mirar amb ulls misericordiosos a totes les persones, farà més «fort i eficaç el testimoni dels creients»

Durant aquest any el Papa ens diu que «d'una manera molt més intensa estem cridats a tenir la *mirada* fixa en la misericòrdia per a poder ser també nosaltres mateixos signe eficaç de l'obrar del Pare». Créixer en la misericòrdia, mirar amb ulls misericordiosos a totes les persones, farà més «fort i eficaç el testimoni dels creients» (n. 3).

Una realitat molt engrescadora és quan el papa Francesc, comentant la tornada del Salm 137, «perdura eternament el seu amor», ens diu que «és com si es volgués dir que no sols en la història, sinó per a tota l'eternitat, l'home estarà sempre sota la *mirada* misericordiosa del Pare» (n. 7). No sols ara, sinó per sempre tindrem la mirada de la Santíssima Trinitat, i en aquesta mirada trobarem nosaltres l'eterna benaurança. I no oblidem que «misericòrdia és la paraula que revela el misteri de la Santíssima Trinitat» (n. 2).

Perquè com dirà més endavant el Papa, «amb la *mirada* fixa en Jesús i en el seu rostre misericordiós podem percebre l'amor de la Santíssima Trinitat» (n. 8). La mirada de Jesús «era una *mirada* carregada de misericòrdia que perdonava els pecats d'aquell home [...]. Jesús mirà Mateu amb amor misericordiós i el va escollir *miserando atque eligendo*. Sempre m'ha captivat aquesta expressió, tant que vaig voler fer-la el meu propi lema» (n. 8). Aquest comentari de l'elecció de Mateu feta per sant Beda el Venerable és el que va impressionar el papa Francesc i va fer que escollís aquestes paraules per al seu lema episcopal.

El Papa recomana als missioners de la misericòrdia que «visquin aquesta crida conscients de poder fixar la *mirada* sobre Jesús, “gran sacerdot compassiu i digne de confiança” (He 2,17)» (n. 18). Penso que aquests missioners de la misericòrdia han de tenir un paper més rellevant i potser no hem trobat la manera que fessin un servei més gran en aquest Any Jubilar.

I en parlar de Maria, la Mare de la Misericòrdia, el Papa ens recomana que «la dolçor de la seva *mirada* ens acompanyi en aquest Any Sant» (n. 24). Si la mirada d'una mare és sempre dolça, imaginem com devia ser la mirada de Maria.

Mirar l'altre amb simpatia, aquesta és la llei del cristià que neix del manament suprem de l'amor a Déu i al proïsme. Mirar-lo i tractar-lo amb simpatia, sense jutjar si no ens correspon i acollint-lo més enllà dels possibles errors que hagi tingut.

I parlant del que significa el pelegrinatge, el papa Francesc escriu que «els homes amb els seus judicis s'aturen a la superfície, mentre el Pare *mira* l'interior» (n. 14). I com la paràbola del fill pròdig, la mirada del Pare és d'amor, de perdó, de misericòrdia envers els dos fills. Nosaltres també hem de fer com Déu Pare, i mirar sempre els germans, tots els germans, amb ulls de misericòrdia. L'Església sempre ha considerat que la paràbola del fill pròdig és una de les més boniques de l'Evangeli, precisament perquè en ella el pare de la família aplica el perdó immediatament al fill menor quan torna a casa. Ens emociona imaginar-lo sortint-li a l'encontre, abraçant-lo ple d'alegria, sense ni voler escoltar les paraules que el fill havia assajat per dir-li: «Pare, he pecat contra el cel i contra tu.»

Sant Joan XXIII, com a guia d'actuació per al Concili que acabava de convocar, va convidar a aplicar «la medecina de la misericòrdia més que les armes de la severitat». I el papa Francesc recomana als confessors que acullin els qui acudeixin a ells com el pare del fill penedit, que torna a casa i és rebut amb l'alegria d'haver-lo trobat. Però afegeix: «No us heu de cansar de sortir a l'encontre també

Mirar l'altre amb simpatia, aquesta és la llei del cristià que neix del manament suprem de l'amor a Déu i al proïsme.

El que ha de distingir els cristians, en les relacions socials i en el tracte amb altres persones, és que siguem els millors amics.

de l'altre fill que es va quedar a fora, incapaç d'alegrar-se, per explicar-li que el seu judici sever és injust i no té sentit davant la misericòrdia del Pare, que no coneix límits.» (n. 17)

La misericòrdia és el segell del cristià. Comença per no parlar malament dels altres, no criticar ni murmurar, i es manifesta amb l'exercici de la comprensió, de la solidaritat i del perdó tantes vegades com calgui, d'acord amb l'ensenyament de Jesucrist quan li van preguntar quantes vegades calia perdonar. I penso que la mirada ha de ser també un distintiu dels cristians, imitant la mirada de Jesús, com hem pogut veure.

El que ha de distingir els cristians, en les relacions socials i en el tracte amb altres persones, és que siguem els millors amics. Sant Paulí de Nola, convers al cristianisme, no sols va lliurar la vida als pobres, sinó que en una ocasió, no podent rescatar amb els seus béns el fill d'una vídua, es va oferir per substituir-lo com a presoner.

Hi ha moltes altres idees i expressions en la Butlla que no voldria deixar d'anotar. Per exemple quan diu que «la misericòrdia és la biga mestra que sosté la vida de l'Església» (n. 10) i que la «credibilitat de l'Església passa a través del camí misericordiós i compassiu» (n. 10). Si vivim la mirada misericordiosa farem possible aquest desig del Papa: «A les nostres parròquies, a les comunitats, a les associacions i moviments, en fi, on sigui que hi hagi cristians, qualsevol hauria de poder trobar-hi un oasi de misericòrdia» (n. 12). Tot això serà possible si «dia rere dia, tocats per la seva compassió [de Déu], també nosaltres arribem a ser compassius amb tots» (cf. n. 14).

Si ens fixem en les obres de misericòrdia, totes elles ens porten a un encontre personal i a una mirada misericordiosa amb les persones a les quals volem donar de menjar, beure, vestir, acollir, assistir, visitar, també en el moment d'enterrar mirarem els familiars i amics amb una mirada plena de dol.

I si anem a les obres de misericòrdia espirituals, veiem que no es tracta només de ser «mestres» que ensenyen,

corregeixen, consolen, perdonen, suporten i pregunten. Hi ha moltes maneres de viure aquestes accions, però als cristians se'ns demana un plus.

Precisament una experiència molt bonica a l'arxidiòcesi de Tarragona és un dels projectes de la Càritas interparroquial de Tarragona ciutat anomenat Cafè i Caliu: es dona cada matí un bon esmorzar a més d'un centenar de persones necessitades. No es tracta només de donar menjar, sinó que hi hagi caliu, això és, escalfor, afabilitat, simpatia, cordialitat. I puc assegurar que els voluntaris de Càritas miren els usuaris «amb ulls d'amor».

El papa Francesc acaba la seva butlla *Misericordiae vultus* dient: «Que en aquest Any Jubilar l'Església es converteixi en l'eco de la paraula de Déu que ressona forta i decidida com a paraula i gest de perdó, de suport, d'ajuda, d'amor.» Per a això convida a dirigir el nostre pensament a sants com Faustina Kowalska, apòstol de la misericòrdia, i a la Mare de Déu, a la qual invoquem com a Mare de Misericòrdia. Ella ens mirarà sempre amb ulls d'amor.

La misericòrdia de Déu no té fronteres

per Mons. Juan Josep Omella,
arquebisbe de Barcelona i metropolità

La misericòrdia ens demana “no passar de llarg”, sinó sentir-nos afectats i comprometre’ns per alleugerir les ferides de les persones.

“Jesucrist és el rostre de la misericòrdia del Pare. El misteri de la fe cristiana sembla trobar la seva síntesi en aquesta paraula. Ella s’ha tornat viva, visible i ha assolit el seu cim en Jesús de Natzaret”. Aquesta paraula, afortunadament, ja són familiars per a molts fills i filles de l’Església i evidentment també per a molts pastors del Poble de Déu. Amb aquestes paraules començava la butlla *Misericordiae Vultus*, publicada pel papa Francesc l’11 d’abril de 2015, que donava l’orientació fonamental a l’Any Sant de la Misericòrdia que estem celebrant actualment.

El papa Francesc en les paraules que va pronunciar en el seu primer *angelus* com a bisbe de Roma ja va elogiar el llibre del cardenal Walter Kasper sobre la misericòrdia de Déu. Després n’ha parlat sovint i ha convocat un Any Sant extraordinari sobre la misericòrdia. Resulta evident que la misericòrdia és la principal línia inspiradora del seu pontificat. Escric aquestes reflexions per a la revista *Quaderns de Pastoral*, a mitjans del mes d’abril, pocs dies després de la publicació de l’exhortació postsinodal *Amoris laetitia*, document que confirma aquesta orientació misericordiosa de l’actual pontificat.

No ens cansem mai d’oferir misericòrdia

Després de llegir tant *Misericordiae Vultus* com *Amoris Laetitia*, la meua impressió dominant és que som invitats pel Sant Pare a fer realitat en cada diòcesi, en cada institució eclesial, en cada parròquia, aquestes paraules amb les que Francesc acabava la butlla de convocatòria del Jubileu. “Que en aquest Any Jubilar l’Església es converteixi en ressò de la Paraula de Déu que repeteix, forta i decidida, una paraula i un gest de perdó, de suport, d’ajuda, d’amor. Que mai no es cansi d’oferir misericòrdia i sigui sempre pacient a l’hora de confortar i perdonar. Que l’Església es faci veu de cada home i cada dona i repeteixi amb confiança i sense repòs: ‘Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat i de l’amor que heu guardat des de sempre’ (Sl 25,6)”.

L’actual Any Sant comporta, com tots els anteriors, un compromís de conversió personal, però a la vegada suposa un compromís de viure la misericòrdia de cara als demés, seguint les paraules del Senyor: “Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare del cel”. En la butlla de convocatòria de l’Any Sant el Papa amplia aquest desig de misericòrdia també més enllà del Jubileu quan escriu: “Com desitjo que els anys per venir estiguin impregnats de misericòrdia per poder anar a l’encontre de cada persona portant la bondat i la tendresa de Déu! Que a tots, creients i llunyans, pugui arribar el bàlsam de la misericòrdia com a signe del Regne de Déu que ja està present enmig de nosaltres” (MV 5).

Per això, el Papa ha volgut que en aquest any jubilar tinguin un especial relleu les obres de misericòrdia, les set corporals i les set espirituals, renovant així la pràctica d’aquestes obres bones que alguns ja potser no recordaven, però que havíem après en el catecisme, en els anys de la nostra infància.

“El meu viu desig és que el poble cristià reflexioni durant el Jubileu sobre les obres de misericòrdia corporals i espirituals”, escriu Francesc (MV 15). Ho proposa perquè sigui “una manera per despertar la nostra consciència, moltes vegades ensopida davant el drama de la pobresa

L’actual Any Sant comporta, com tots els anteriors, un compromís de conversió personal, però a la vegada suposa un compromís de viure la misericòrdia de cara als demés.

i per entrar encara més en el cor de l'Evangeli, on els pobres són els privilegiats de la misericòrdia divina. La predicació de Jesús ens presenta aquestes obres de misericòrdia perquè puguem adonar-nos de si vivim o no com a deixebles seus" (Ibid.).

He vist amb goig que, en els subsidis publicats per ajudar a celebrar el present Jubileu, s'ha donat notable importància al descobriment de les obres de misericòrdia, fent-ne el tema de diverses publicacions, també entre nosaltres. Cal que descobrim —o que redescobrim— les obres de misericòrdia corporals: donar menjar a qui té fam, donar beure a l'assetegat, vestir qui no té roba, acollir el foraster, assistir els malalts, visitar els presos, enterrar els morts. I cal no oblidar les obres de misericòrdia espirituals: donar consell a qui ho necessita, ensenyar a qui no sap, corregir el qui va errat, consolar el trist, perdonar les ofenses, suportar amb paciència les persones que ens molesten, pregar a Déu pels vius i pels difunts.

Els 71.000 voluntaris de Càritas, testimonis de misericòrdia

Voldria recordar aquí una iniciativa de la Conferència Episcopal Espanyola, a la qual vaig tenir una especial participació com a president de la Comissió Episcopal de Pastoral Social. Em refereixo a la instrucció pastoral que vàrem aprovar en l'assemblea de la primavera de l'any passat amb el títol de "*Església, servidora dels pobres*" (CV assemblea plenària de la CEE, aprovada a Àvila el 24 d'abril de 2015). És un document recent però que crec que no ha tingut el ressò que feia falta i em sembla que ha estat massa oblidat. Rellegida ara, en el context de l'Any Sant, i dels documents del pontífex que he recordat més a munt, les propostes que aquesta Instrucció proposa en la seva darrera part em semblen ben vàlides.

Els lectors em permetran que les esmenti, sense comentar-les. Són aquestes vuit, recollides sota l'epígraf de "Propostes esperançadores des de la fe":

- Promoure una actitud de contínua renovació i conversió.

- Cultivar una sòlida espiritualitat que doni consistència al nostre compromís social.
- Recolzar-se en la força transformadora de l'evangelització.
- Aprofundir en la dimensió evangelitzadora de la caritat i de l'acció social.
- Promoure el desenvolupament integral de la persona i afrontar les arrels de la pobresa.
- Defensar la vida i la família com a béns socials fonamentals.
- Afrontar el repte d'una economia inclusiva i de comunió.
- Enfortir l'animació comunitària.

Voldria recordar que els bisbes varen situar aquesta declaració col·lectiva en el context i en clima espiritual de l'Any Sant i per això, ja en la introducció, vàrem recollir aquestes paraules del Papa: "El meu desig és que el poble cristià reflexioni durant el Jubileu sobre les obres de misericòrdia corporals i espirituals. Serà una manera de despertar la nostra consciència moltes vegades ensopida davant el drama de la pobresa, i per entrar encara més en el cor de l'Evangeli, on els pobres són els privilegiats de la misericòrdia divina!" (MV 15).

Diu un adagi castellà que "*no es lo mismo predicar que dar trigo*". Ben cert, però crec que l'Església i les nostres comunitats cristianes també "donen blat". En el primer punt de la instrucció pastoral "*Església, servidora dels pobres*", els bisbes d'arreu de l'Estat diem: "Les comunitats cristianes, els instituts de Vida Consagrada estan escrivint entre nosaltres una formosa pàgina de solidaritat i de caritat. N'hi haurà prou recordar que Càritas l'any 2013 va atendre en els seus programes a més de dos milions de persones i que compta actualment amb més de 71.000 voluntaris".

Una invitació a l'acció i al compromís personal

Potser els vuit principis que he esmentat, tot i la seva validesa, quedin una mica generals o abstractes. En canvi les obres de misericòrdia són molt concretes. Aquest és precisament el seu valor. Per això voldria completar aquestes

Les obres de misericòrdia són molt concretes. Aquest és precisament el seu valor.

senzilles reflexions amb una invitació a l'acció. A l'acció des de totes les situacions personals, des de totes les vocacions, perquè l'actitud de la misericòrdia no coneix fronteres i és transversal a totes les situacions.

Miraré d'explicar el que voldria dir amb un exemple concret. El 14 d'abril passat unes 250 persones que formen part dels Equips de Matrimonis de la Mare de Déu de Catalunya i Menorca es varen reunir a la ciutat de Terrassa, concretament a l'Escola Pia d'aquesta ciutat. Em va agradar molt el lema de la Trobada, que al·ludeix a una paràbola de la misericòrdia, la del “bon samarità”. El lema deia així: “No passem de llarg. Compromesos!”. En la seva brevetat, aquest lema oposa dues actituds, que tenen un valor ètic ben diferent. Una actitud és la de “passar de llarg”, que equival a dir-se a un mateix: “Aquest no és el meu problema”. O també: “No et compliquis la vida”, o “No t'emboliquis!”. L'altra actitud és la de “no passar de llarg”, la d'aturar-se i la de comprometre's.

En aquest acte, el bisbe Sebastià Taltavull va presentar als matrimonis la reflexió central del dia, posà l'accent en el compromís i la misericòrdia, especialment davant les nafres o les ferides de la nostra societat. “A vegades – els va dir-, sentim la temptació de ser cristians mantenint un prudent distanciament de les nafres del Senyor (EG 270)”. Però en aquest número de la *Evangelii Gaudium*, el papa Francesc diu que “Jesús vol que toquem la misèria humana, que toquem la carn sofrent dels altres” o, com deia una religiosa, que “toquem les nafres de Crist en les nafres dels pobres”. La Mare Teresa de Calcuta, que serà canonitzada el proper mes de setembre, deia que tota la seva acció amb “els pobres entre més pobres del món” volia ser com una resposta a aquesta paraula de Crist a la Creu: “Tinc set”, la set de Crist és la de practicar la misericòrdia amb els pobres, amb els oblidats i marginats.

Què és comprometre's? El compromís, en aquest cas, estaria en la línia de les obres de misericòrdia en el seu sentit més original: “El cor que s'afecta davant la misèria de l'altre”. I citant Sant Agustí, el bisbe Sebastià va convidar els matrimonis a “carregar-se el cor d'un poc de la misèria

dels altres”, ja que “quan el teu cor és afectat, sacsejat per les misèries dels demés, aquí tens la misericòrdia”.

No deixem passar aquest Jubileu sense comprometre'ns amb la misericòrdia. Cadascú des del seu propi camí o vocació. Això, en la trobada dels Equips de la Mare de Déu, es va explicitar en els diversos “tallers” entorn dels quals van reflexionar els reunits: compromís des del servei, compromís des del silenci i la pregària, compromís des de l'acollida i l'acompanyament, compromís des de la presència pública política i social, compromís amb l'entorn i la sostenibilitat, compromís des del diàleg ecumènic i interreligiós, etc.

Es pot ser misericordiós des de molts camins i vocacions. Em plau concloure recordant els col·lectius de voluntaris, tant nombrosos a Catalunya, que donen recolzament a institucions que practiquen les obres de misericòrdia amb els qui són a prop i amb els qui són lluny. Penso ara i sobretot, per raó de les meves responsabilitats, en institucions com Càritas i Mans Unides, i també en les moltes obres, de caràcter civil o religiós, que no “passen de llarg”, sinó que es comprometen per tal d'al·leugerir els sofriments de les persones.

La veritat de la misericòrdia es verifica en el moment del compromís, com ho manifesta ben clarament la paràbola del “bon samarità”. Només gràcies al compromís de tants cristians i cristianes tindrem –i en bona mesura crec que ja tenim– una “Església veritablement samaritana”.

La veritat de la misericòrdia es verifica en el moment del compromís, com ho manifesta ben clarament la paràbola del “bon samarità”.

Ressonàncies bíbliques del temps jubilar

per Ignasi Ricart,
Claretà i professor de Bíblia a la FTC

El Papa Francesc ha anunciat *Un jubileu extraordinari de la Misericòrdia*, un Any Sant que s'obri el 8 de desembre d'enguany. **Què suposa aquest Jubileu?**

Al llarg de la història de l'Església, hi ha hagut diversos jubileus, convocats pels Papes. Amb un esperit universal, el Papa Francesc ha publicat la Butlla d'indició del Jubileu extraordinari de la Misericòrdia, *Misericordiae vultus*, que estableix que, després del Ritu d'obertura de la Porta Santa o Porta de la Misericòrdia, a la Basílica de St. Pere, el dia 8 de desembre de 2015, solemnitat de la Immaculada Concepció, amb la qual es donarà inici a l'Any Sant. El diumenge 13 de desembre, III d'Advent, "a cada església particular, a la Catedral que és l'Església Mare per a tots els fidels, o en una església de significat especial s'obri per tot l'Any Sant una idèntica *Porta de la Misericòrdia*. A judici del Bisbe Ordinari, podrà ser oberta també en els Santuaris, meta de tants pelegrins que en aquests llocs sants sovint són tocats en el cor per la gràcia i troben el camí de la conversió. Llavors cada església particular estarà directament compromesa a viure aquest Any Sant com un moment extraordinari de gràcia i de renovació espiritual. El Jubileu, per tant, serà celebrat a Roma així com en les esglésies particulars com a signe visible de la comunió de tota l'Església" (MV 3). A tot arreu es treballarà perquè, sobretot litúrgicament, el Jubileu, sigui viscut com "un moment de gràcia i de renovació espiritual" (MV 3) per part de tot el poble de Déu. En la festa de la Immaculada Concepció de Maria, el Papa ha obert la Porta Santa, una

Cada església particular estarà directament compromesa a viure aquest Any Sant com un moment extraordinari de gràcia i de renovació espiritual.

Porta de la Misericòrdia a través de la qual tothom que hi entri podrà experimentar l'amor de Déu que consola, que perdona i ofereix esperança. Viure la misericòrdia –o compassió o tendresa– des de la mirada de Jesús implica una nova manera de relacionar-se des de la gratuïtat i la proximitat. Tots som germans, fills d'un mateix Pare.

Déu va crear el món en sis dies i el setè va reposar. Des de llavors ençà, l'home ha d'imitar Déu, guardant un dia de repòs cada set dies. La intenció d'aquest relat és la de promoure la celebració del dissabte i, per això, en el Decàleg s'invita tothom a observar-lo. Celebrar el dissabte suposava trencar la successió del temps productiu, introduint-hi el repòs i el record agraït a Déu pels seus dons. El dissabte introduïa en el temps lineal una pausa profundament humanitzadora, que permetia a l'ésser humà refer les seves forces, fer-se conscient de la seva vida sobre la terra i celebrar la pròpia vida. En la institució del dissabte hi ha una llavor de restitució i de llibertat, que es desenvolupa en la celebració de l'any sabàtic i de l'any jubilar.

L'"any sabàtic" se celebrava cada set anys, és a dir, era el dissabte d'una setmana d'anys. En ell, els israelites recuperaven les seves propietats, alliberaven els esclaus hebreus i deixaven reposar la terra. Per la seva banda, l'"any jubilar" se celebrava en complir-se set setmanes d'anys, i en ell no sols es deixava reposar la terra i s'alliberava els esclaus, sinó que els israelites recuperaven la propietat venuda, especialment les terres. La llei sobre l'any jubilar, que es troba a Lv 25, recull en certa manera els elements més importants de les lleis contingudes en els altres codis. A partir d'ella, anirem assenyalant l'evolució que s'ha donat en els diversos aspectes que caracteritzaven el jubileu. La celebració de l'any jubilar es fa coincidir amb el "Dia de l'expiació", una festa litúrgica en la qual Déu atorgava el seu perdó al poble (Lv 25,8-9). Després d'una declaració d'intencions, s'enuncia la llei bàsica, que diu així: (Lv 25,13). Aquesta llei bàsica s'aplica sobretot a les terres venudes, però val també per a qualsevol altre tipus de propietat. En la normativa concreta es contemplan tres situacions, que assenyalen les etapes d'un progressiu empobriment: a) la d'aquells que han hagut de vendre les seves terres; b) la dels qui

En la institució del dissabte hi ha una llavor de restitució i de llibertat, que es desenvolupa en la celebració de l'any sabàtic i de l'any jubilar.

s'han empobrit a causa dels préstecs; i c) la d'aquells que s'han hagut de vendre com esclaus.

La terra ocupa un lloc privilegiat en la llei sobre el jubileu. En el "Codi Deuteronomí" es prescrivien la condonació dels deutes cada set anys (Dt 15,1-6), però aquest perdó no afectava la propietat de la terra, de manera que si algú havia perdut les seves terres no les recuperava. Existia una llei que obligava el parent més pròxim a "rescatar" les terres dels qui es veien obligats a vendre-les. D'aquesta manera, les terres no sortien del grup de parents, però tendien a acumular-se en la família més rica del clan. La llei del jubileu estableix, en aquest sentit, una norma revolucionària: en l'any jubilar cada família recupera la seva propietat ancestral, i amb ella la possibilitat de començar novament (Lv 25,25-28).

En una societat agrària la possessió de la terra era una cosa molt important. Qui la posseeix és la família, i podem dir que no hi ha veritable família sense terres. La terra era la possessió més cobejada, perquè és el principal mitjà de producció, i també perquè confereix honor. La terra era imprescindible perquè una família pogués subsistir, i perquè pogués tenir un lloc en la vida social. Per això, era tan important recuperar-la, tot evitant que s'acumulés en unes poques famílies. És interessant observar com es justifica aquesta redistribució de la terra, que val per a qualsevol altra propietat: (Lv 25,23-24). En contra del que es pensava llavors, el propietari darrer de la terra no és el rei o el terratinent, ans el mateix Déu, i era Ell qui garantia la seva redistribució periòdica. Els israelites posseeixen la terra en usdefruit, no en propietat.

El perdó-condonació dels deutes

La condonació dels deutes és el tema central del "Codi Deuteronomí". L'enunciat bàsic de la llei és aquest: (Dt 15,1-2). L'objectiu d'aquesta norma era afavorir els més necessitats i desarrelar la pobresa: (Dt 15,4). I encara que això no sigui possible, els israelites han de fer tot el possible per afavorir els indigents: (Dt 15,11).

El mateix que en la llei anterior, la norma val per als is-

raelites, no per als estrangers. És una norma de solidaritat nacional, que tanmateix porta a dins la llavor d'una solidaritat més àmplia, perquè es fonamenta en la benedicció del Senyor. Els béns que el ser humà rep són fruit d'aquesta benedicció, i per tant no li pertanyen només a ell. Ha de compartir-los, manllevant als qui es trobin més necessitats.

En aquesta llei de l'any jubilar es parla també de deutes, però en tractar-se d'un període de temps més llarg, es recomana mantenir com a criat el qui ha contret el deute i no el pot pagar: (Lv 25,35-37). La motivació és distinta, però no contrària a l'anterior: (Lv 25,38). Déu ha donat la llibertat a tots els israelites en treure'ls d'Egipte, i fóra una aberració que un germà esclavitzés un altre.

L'alliberament dels esclaus

La llei més antiga sobre l'alliberament dels esclaus es troba en el "Codi de l'Aliança" (Ex 21,2-7) i fa així: (Ex 21,2-4). Més endavant es regulen dos casos particulars o concrets: el dels esclaus que prefereixen quedar-se a la casa dels seus amos (Ex 21,5-6), i el de la filla que ha estat venuda com esclava (Ex 21,7-11).

Allò que més ens crida l'atenció en aquesta llei als lectors de començaments del s.XXI és l'existència de la mateixa esclavitud. I tanmateix, llavors era una cosa ben normal. La causa més comuna per la qual un home es venia amb tota la seva família, o a algun dels seus membres com esclaus, eren els deutes. Era freqüent que els camperols demanessin un deute per a comprar llavor, o per a poder menjar fins que arribés la collita, i n'hi havia prou amb qualsevol contratemps perquè es veiessin obligats a vendre la terra i fins i tot a si mateixos per a pagar el deute contret.

La recuperació de la llibertat al cap de set anys era una forma de solidaritat entre els membres del poble d'Israel, però no és estrany que molts optessin per seguir a la casa dels seus amos, ja que la llibertat sense mitjans els menava a altres formes d'esclavitud. Potser per aquesta

La recuperació de la llibertat al cap de set anys era una forma de solidaritat entre els membres del poble d'Israel.

La condonació dels deutes és el tema central del "Codi Deuteronomí".

raó, la normativa sobre els esclaus en el Codi Deuteronòmic recomana que, junt amb la llibertat, l'amo els lliuri alguns mitjans de subsistència: (Dt 15,13-14). I s'afegeix una motivació religiosa que fonamenti l'esmentada llibertat: (Dt 15,15).

En la llei sobre l'any jubilar es dona un pas més: (Lv 25,39-43). La veritable llibertat suposa recuperar la terra de conreu, la " propietat dels seus pares". Una llibertat sense autonomia econòmica no és tal, i per això en l'any jubilar, junt amb la llibertat, han de recuperar-se les terres. La motivació continua essent l'esdeveniment salvador de l'èxode, en el qual tot el poble d'Israel va ser alliberat de l'esclavitud per Déu. És la salvació de Déu la que els atorga el dret a la llibertat, i la que impedeix que els més febles estiguin sotmesos als més forts.

La devolució de la terra, la condonació dels deutes i l'alliberament dels esclaus eren les tres accions més visibles de la celebració del *jubileu* a Israel. Com hem vist les lleis de solidaritat tenien una llarga tradició a l'antic Israel. Però la llei sobre l'any jubilar no és només una recopilació de codis anteriors. Hi ha una situació històrica nova, que va donar lloc a una actualització d'aquelles velles lleis, i aquesta situació no és altra que la perspectiva del retorn a la terra després de l'exili de Babilònia. Aquesta nova situació els va fer comprendre el sentit més profund dels antics codis sobre l'any sabàtic: de la solidaritat i l'ajuda mútua en temps de necessitat, de la llibertat i els seus requisits. Els va fer comprendre també que Déu era l'origen i el garant d'aquests drets.

És ben probable que en el seu origen la llei del jubileu fos pensada com una celebració del retorn a la terra d'Israel, i també com una justificació dels drets de propietat d'aquells que retornaven a ella després de tant de temps. És una llei de propietaris que han perdut les seves propietats, i a més és una llei que practica sistemàticament una doble moral: la solidaritat s'exerceix només amb els israelites, amb els membres del propi poble. Aquestes són les seves limitacions. Tanmateix, la llei del jubileu no és l'única veu en aquesta nova situació. Hi ha altres veus que proclamen una altra forma de jubileu. Són les veus

dels profetes, sobretot la dels deixebles d'Isaïes. A ells devem els oracles que després foren recollits en el que avui coneixem com a Segon i Tercer Isaïes (Is 40-55 i 56-66).

El passatge més eloqüent és, probablement, l'oracle d'Is 61,1-3. Les coincidències quasi literals amb l'anunci de la llei del jubileu (Lv 25,8-12) fan pensar que aquest oracle d'Isaïes proposa una mena de Jubileu alternatiu: (Is 61,1-3). Isaïes anuncia un "any de gràcia", on el Levític proclama un "any sant", però tots dos anuncien l'alliberament. Tanmateix, el "jubileu d'Isaïes" posseeix un horitzó més ampli. El seu marc de referència no és una festa litúrgica, sinó un anunci profètic; els seus destinataris no són sols els propietaris de terres, sinó els pobres, els captius, els presoners i els afligits; el seu objectiu no és només la restauració material, ans la reconstrucció del poble des de dins. En tots dos casos alena el mateix esperit de restitució i de llibertat, que fa possible un nou començament, però la proposta d'Isaïes és més oberta i universal. És amb aquesta proposta amb la que empalma la predicació i la vida de Jesús.

La proposta d'Isaïes és més oberta i universal. És amb aquesta proposta amb la que empalma la predicació i la vida de Jesús.

Els temples jubilaris: ressonàncies bíbliques, històriques, litúrgiques

per Bernabé Dalmau,
monjo de Montserrat i liturgista

El 2 de febrer, festa de la Presentació del Senyor, l'Església inicia l'Eucaristia amb les paraules del salm "Hem rebut, oh Déu, la vostra misericòrdia en el vostre temple". És l'Infant Jesús que hi és presentat en braços de Maria, un nadó tendre però que Simeó ja el reconeix com a "Llum que es revela a les nacions" (aquella *Lumen gentium cum sit Christus*, que dirà el Vaticà II).

Jesucrist és, doncs, la revelació de la misericòrdia del Pare.

Jesucrist és, doncs, la revelació de la misericòrdia del Pare. "El nom de Déu és misericòrdia" ha volgut titular Francesc el seu llibre de converses. Però és que la misericòrdia no sols constituirà la petjada que el seu pontificat romà deixarà per al futur, sinó que explica tota la seva vida espiritual il·lustrada pel lema ja episcopal *Miserando atque eligendo*. Ara el Papa ha fet un pas més: la importància donada a la misericòrdia no és un missatge únicament d'homilies i de catequesis transmeses durant aquests anys a tota l'Església sinó que la recent Exhortació postsinodal sobre la família ofereix d'escriure la misericòrdia com a clau d'interpretació del missatge cristià. I a través d'un àmbit tan ampli i tan complex com és el de la família.

Ara podem entendre tota l'espiritualitat que sobre el tema transmeté sant Joan Pau II. Com tantes altres realitats d'Església, la recepció en sentit teològic demana el pòsit dels anys, i que "Déu és ric en misericòrdia" no n'ha estat l'excepció. Ara ho podem digerir serenament, i àdhuc atrevir-nos a dir, com el doctor Armand Puig i, rere d'ell,

els bisbes catalans, que amb el papa Francesc comença el segon postconcili.

Un postconcili no tant preocupat per les reformes d'estructura —que, evidentment, treuen el cap i cal tirar endavant— sinó per una nova manera d'encaixar l'Església en el món, amb un natural equilibri de saber que no som una massa poderosa però que tampoc no som ni volem ser irrelevantes en la nostra societat. Encara ressona el missatge del Concili Tarraconense: "No som una comunitat poderosa en recursos humans... Pensem, tanmateix —lluny de qualsevol enyorança—, que aquest moment històric ens ajuda providencialment a centrar-nos en el poder de Jesucrist i en la missió que Ell ens té confiada a favor dels germans".

No som poderosos ni irrelevantes però sí un xic llepafils, els catòlics catalans. Ara ens hem d'avergonyir que en la dècada dels setanta el mot "misericòrdia" fos *vitandus* en els leccionaris litúrgics que encara fem servir. Però actualment ens toca fer penitència —per això i per moltes altres claudicacions— i humilment travessem el llinar de la porta de la misericòrdia.

Un altre dels motius de la nostra penitència és d'haver anat massa enllà en la dessacralització de la litúrgia. Per justificar-la, ens aferràvem a la mirada relativa que Jesús mostrà envers el temple i el culte. Uns bells paràgrafs del "Catecisme de l'Església Catòlica" (nn. 583-586) ens la descriuen: Jesús estimava el temple de Jerusalem però també en profetitzà la fi. Gràcies a aquest resum oficial, sabem distingir millor entre el temple de Jerusalem, el temple que és el Cos del Senyor ressuscitat i els nostres temples que obtenen la seva sacralitat perquè s'hi aplega la comunitat cristiana.

Entre aquests temples, la novetat del present Any sant és que alguns han estat assignats com a temples jubilaris. Són les catedrals i aquelles altres esglésies "meta de tants pelegrins que en aquests llocs sants sovint són tocats en el cor per la gràcia i troben el camí de la conversió" (*Misericordiae Vultus*, 3). Això motiva atorgar a aquests temples tota l'espiritualitat del pelegrinatge que ordinàriament només tenien les basíliques romanes en els Anys sants. I és veritat que "la vida és un pelegrinatge i l'ésser humà és *viator*, un pelegrí

No som poderosos ni irrelevantes però sí un xic llepafils, els catòlics catalans.

Convertir-se a la misericòrdia no és optar per una espiritualitat tova ni de rebaixes. Al contrari, demana un fort acte de fe en la bondat de Déu que està per damunt de la justícia.

que recorre el seu camí fins a aconseguir la meta anhelada” (*Id.*, 14).

El pelegrinatge continua i cal fer provisions (cf. Joan Pau II, Homília a Montserrat, 7.11.1982). L'espiritualitat del pelegrinatge suposa sortir de casa, emprar mitjans austers i arribar al lloc de la gràcia de Déu. I a partir d'aquí, emprendre el retorn amb noves forces. Tot això es resumeix en la realitat de la conversió. Convertir-se a la misericòrdia no és optar per una espiritualitat tova ni de rebaixes. Al contrari, demana un fort acte de fe en la bondat de Déu que està per damunt de la justícia.

Molts dels qui s'engresquen amb el papa Francesc o, al contrari, fan resistència al contingut de la seva predicació i de la seva acció, és perquè es mouen en paràmetres de justícia i no deixen passar la misericòrdia. Fins i tot amb la més bona fe, i per mimetisme amb els Anys jubilaris anteriors, encara hi ha gent que pregunta (no critico les intencions sinó que remarco el llenguatge) “Què s'ha de fer per guanyar el jubileu”. A les persones de bona voluntat se'ls pot respondre amb bonhomia remarcant la gràcia de poder rebre els sagraments en aquell lloc sant. Però en la catequesi de l'Any jubilar cal evitar que pul·luli en l'Església el comportament fariseu d'optar per una màquina perfecta que no deixa passar l'oli que la lubricaria. Si d'oli hem de parlar, ens hauríem de referir més aviat al que emprà el bon samarità per guarir les ferides de l'home caigut en mans de lladres.

I a fe que la millor manera de viure l'Any de la misericòrdia és amarar-se de les paràboles evangèliques que ens parlen d'aquesta virtut central. Ho facilita la coincidència amb l'any litúrgic en què toca llegir els diumenges l'evangelista Lluc. Dos cops durant aquest any és proclamada la paràbola del fill pròdig, la reina de les paràboles. Però també és bo de fixar-se en aquelles altres dues que el papa Benet escollí per a descriure les paràboles en el seu llibre “Jesús de Natzaret”: l'esmentada del bon samarità i la del ric fartaner i el pobre Llätzer. I en els personatges evangèlics que foren destinataris de la misericòrdia de Jesús: Mateu, la dona adúltera, Zaqueu...

Totes aquestes ressonàncies bíbliques prou conegudes demanen ser completades per aquelles altres que en forma

de pregària o de narració trobem en l'Antic Testament. Em refereixo en la definició que el Senyor dona de si mateix a Moisès: “Jo sóc el Senyor, Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, fidel en l'amor”, o els adjectius que empra el salmista quan parla del Déu “clement i compassiu, pacient i misericordiós”. Així com aquests darrers anys s'han subratllat els trets maternals amb què la Bíblia descriu el Senyor, també hauríem d'insistir a superar una contraposició massa tallant entre el Déu de l'Antic Testament i el Pare de nostre Senyor Jesucrist que el Nou ens revela. I veuríem que la misericòrdia de Déu no arribà amb “la plenitud dels temps” sinó que existia des dels inicis de la creació del primer Adam.

Aquest any tenim un “mantra”. En efecte, com un “mantra” en l'obertura de l'Any sant i en les celebracions especialment de la Basílica romana de Sant Pere, es van repetint les paraules del salm “*In aeternum misericordia eius*”. I sobretot, la invitació mateixa del Senyor “*Misericordes sicut Pater*”. El Jubileu de la misericòrdia que celebrem amb esclat de joia en els nostres temples no és un caprici sinó que Jesucrist ens hi convida a emmirallar-nos en el Pare del cel.

La misericòrdia de Déu no arribà amb “la plenitud dels temps” sinó que existia des dels inicis de la creació del primer Adam.

II. Els temple jubilar als nostres bisbats

La vivència del Jubileu de la Misericòrdia al Temple Expiatori del Sagrat Cor del Tibidabo

per Nicolàs Echave,
salesià i rector del Temple Expiatori

Sent la imatge i la realitat del nostre Temple expiatori el culte al Cor de Jesús, no està de més centrar la nostra atenció en la profunda relació entre la crida a la Misericòrdia –a rebre-la i a donar-la– sent compassius com el Pare i la realitat del Cor de Crist.

Així ha volgut Ell presentar-se a les seves santes intèrprets: Margarida i Faustina. L'Església ho ha reconegut elevant a aquestes protagonistes a la glòria dels sants i ratificant amb encíclicues i documents de magisteri la doctrina que, al principi, pogués ser titllada com de “devocions privades”.

Revesteix actualitat i eficàcia pastoral la presentació del Cor de Jesús per a l'home del nostre temps? Els dies 1, 2 i 3 d'abril d'enguany s'ha celebrat a Barcelona un Congrés Internacional al Cor de Jesús sota el títol “Cor Jesu, Vultus misericordiae”. Amb molt bon sentit, els organitzadors van voler que la sessió de cloenda es celebrés al Tibidabo, el temple emblemàtic al Sagrat Cor que presideix la ciutat. L'eucaristia d'aquest dia va ser presidida pel nostre Arquebisbe Joan Josep.

Què significa el lema que va presidir tota l'acció del Congrés? Que el Cor de Jesús és el rostre de la Misericòrdia.

Revesteix actualitat i eficàcia pastoral la presentació del Cor de Jesús per a l'home del nostre temps?

No estem, doncs, parlant d'una moda passatgera que es va introduir a l'Església a la fi del segle XVII i que ja estaria superada per la nova espiritualitat de l'home del nostre temps.

Al nº.1 de *Misericordiae Vultus*, butlla d'aquest jubileu extraordinari que estem celebrant, el papa Francesc recordava que l'Església, contemplant el rostre de Jesucrist, rostre de la misericòrdia del Pare, ha d'introduir a tots els homes en el Cor de la Trinitat, intimitat més profunda del misteri de Déu d'on brolla i discorre incessant el gran riu de la misericòrdia, ja que «Ell mai es cansa de destravar la porta del seu Cor per repetir que ens estima i vol compartir la seva vida amb nosaltres.»

El segon diumenge de juny de 2005, als pocs mesos d'iniciar el seu pontificat, Benet XVI ens assenyalava el mitjà al qual acudir per portar al món aquest missatge de Misericòrdia: «el Cor de Jesús és el símbol per excel·lència de la misericòrdia de Déu; però no és un símbol imaginari, és un símbol real, que representa el centre, la font de la qual ha brollat la salvació per a la humanitat sencera.»

No estem, doncs, parlant d'una moda passatgera que es va introduir a l'Església a la fi del segle XVII i que ja estaria superada per la nova espiritualitat de l'home del nostre temps. És significatiu que ho creguin així no pocs homes d'església, actitud que no influeix en l'espiritualitat del poble cristià que intueix, amb aquesta intuïció sobrenatural, que és l'Esperit qui acompanya i enriqueix al seu poble amb aquesta devoció.

Els diferents grups que vénen a celebrar el jubileu

Les famílies aïllades

Un esdeveniment com l'anunciat pel Papa Francesc explicant que amb l'Any Sant, es podrà “experimentar en la nostra vida el toc dolç i veu suau del perdó de Déu, la seva presència al costat de nosaltres i la seva proximitat, sobretot en els moments de més necessitat”, no podia deixar indiferent al poble cristià.

Passa que, a l'hora de fer balanç d'assistència i motivació de les visites jubilaris al nostre temple, no poden destacar-se sinó la dels grans grups, perquè la presència d'algunes famílies amb els seus fills passa desapercebuda entre l'afluència de visitants, molts d'ells amb interès gairebé exclusivament turístic.

Aquestes famílies catòliques passen a través de la porta santa que està ostensiblement senyalitzada i compleixen els ritus d'oració indicats. No sempre demanen confessió perquè són persones conscients de la seva condició cristiana i ja han rebut aquest sagrament en els seus llocs habituals de culte.

Els grups

Són l'element més significatiu. Des que es va inaugurar la porta jubilar el 10 de gener amb gran afluència de persones, no han deixat de fer-se presents diversos grups:

Comunitats religioses femenines que assisteixen a Missa i es queden a la Capella de l'Adoració vivint la presència del Cor Eucarístic de Jesús i sentint-se acollides per Ell.

Un segon grup són els parroquials, acompanyats dels seus rectors que travessen la Porta Santa, reben una breu explicació sobre la realitat del nostre Temple i s'incorporen a la nostra Missa de les dotze o se'ls ofereix l'oportunitat de celebrar a l'altar major de la cripta. Aquests sí que se senten impulsats a celebrar el Sagrament de la Reconciliació i solen ser els seus mateixos rectors i vicaris, ajudats pels confessors del Temple, els qui exerceixen aquest ministeri.

Algun d'aquests grups són acollits també en l'Hospederia del Temple per al menjar o utilitzen l'espai obert de l'anomenat “Jardí Santo Domingo Savio” per al menjar que han portat.

Hi ha hagut també una modalitat molt completa i original, la dels Arxiprestats. Diverses parròquies, animades pel seu arxiprest i pels seus mossens, rectors o vicaris, que arribaren fins el cim en autocar i emprengueren un joíós itinerari processional presidits per la creu, pels sacerdots revestits d'alba, escolans, i així van recórrer els 300 metres que els separen del Temple. Era admirable contemplar la comitiva recurrent en perfecte ordre i entonant cants religiosos. Constituïa un magnífic exemple d'ordre, celebració joiosa, sentit de peregrinació i acte públic d'afirmació cristiana. Es deturava després tota la multitud a la plaça del temple, davant la porta santa per

penetrar després al sacre recinte amb l'ànim ja preparat per a la pregària i la reconciliació que van rebre en diferents confessionaris i essent atesos pels seus mateixos ministres amb l'ajuda dels del Temple.

Altres grups són les Escoles en gran grup, amb els seus professors. Segons el nombre són acollits al Temple Superior o a la Cripta. Reben una senzilla explicació de la història, ideari i art del Temple. Gairebé tots els grups assisteixen a la celebració eucarística i després es dispersen pel Parc d'atraccions, completant així una jornada de formació i diversió.

Dins dels grups cal destacar el d'institucions com les de l'Apostolat de l'Oració, Grups d'Emaús, Adoració Nocturna, Vigília d'Espigues, Visita de les relíquies del Pare Pius, Congrés Cor Jesu Vultus Misericordiae, abans esmentat... que destaquen per la seva bona organització, previsió amb seglars que ho disposen i organitzen tot de la manera més natural i eficaç.

Persones aïllades

Són també freqüents els casos de persones, homes i dones, que s'acosten amb esperit penitencial. Uns són conscients del moment i lloc privilegiat en què es troben i sol·liciten rebre el Sagrament de la Reconciliació. Altres simplement, havent-ho ja resolt en setmanes properes a la celebració d'aquest sagrament, es concentren en l'oració aprofitant el clima de pau i silenci de la Capella de l'Adoració.

Els grups de l'Adoració diürna i nocturna

Per a aquests grups l'oració en el Temple no ha suposat cap novetat respecte al que ja vénen celebrant durant anys.

Els de la Diürna, segueixen sent fidels a les seves hores d'adoració i aprofiten les diverses eucaristies, 8 a. m., 12, 17 p.m. i 19 p.m. així com la sessió vespertina del rés del Rosari, —mes de Maig— oració de vespres i benedicció amb el Santíssim que es realitza cada dia. És la pregària més completa i supleix amb escreix a les concises Pater,

Ave i Glòria per les intencions del Summe Pontífex que recomanen les instruccions del Jubileu.

Els grups de l'Adoració Nocturna s'han sentit sempre privilegiats en poder acompanyar Jesús algunes hores de la nit. Com abans de l'inici de la sessió nocturna, cap a les 11 de la nit, a la reunió preparatòria, hi ha sempre una lectura o xerrada del sacerdot consiliari d'aquesta nit, s'ha procurat escollir temes del Jubileu que tant abunden en les locucions i intervencions del Sant Pare. Per això l'ambientació, el clima de serenitat de la nit, l'esperit de sacrifici i l'oportuna motivació, indueixen a l'oració contemplativa en el silenci nocturn.

Una renovada acollida de pau i misericòrdia

Si el nostre Temple sempre ha estat lloc d'acollida i exponent de la misericòrdia del Cor de Jesús que contempla la ciutat i a cada un dels pelegrins amb la infinita tendresa del seu amor, cal ressaltar que en aquest temps del Jubileu s'ha incrementat notablement la presència de pelegrins moguts per aquesta ànsia de restauració i renovació interior. Vulgui el Sagrat Cor que la visita a aquest Temple renovi a tantes ànimes i les encamini pel camí de la resposta al seu amor.

El nostre Temple sempre ha estat lloc d'acollida i exponent de la misericòrdia del Cor de Jesús que contempla la ciutat i a cada un dels pelegrins amb la infinita tendresa.

Basílica de la Mare de Déu de la Mercè, Princesa de Barcelona

Redacció

Entre els diversos temples jubilars d'aquest Any de la Misericòrdia, designats als nostres bisbats, n'hi ha alguns dedicats a la Mare de Déu en les seves diverses advocacions. Hi destaquen, però, els Santuaris que explícitament duen el nom de la Mare de Déu de la Misericòrdia com el de Reus o el de Canet.

Tots ells són el lloc adequat per resar i cantar la Salve, l'antífona a Maria Mare de Misericòrdia. Més enllà del lloc comú i periodístic de cantar o resar una Salve en un acte religiós i social, caldria aturar-se en les primeres paraules d'una antífona, la més coneguda, a la Mare de Déu: Salve Regina, Mater misericordiae. No fa gaires anys tothom se la sabia de cor. Es resava i cantava en molts dels actes de devoció mariana. Encara es canta cada vesprada als monestirs i per sort és de les que s'ha conservat en la seva versió gregoriana.

També destaca el de la Mare de Déu de la Mercè i no tant perquè sigui la Basílica de l'anomenada Princesa de Barcelona i patrona de l'Arxidiòcesi i de les dues diòcesis sufragànies, sinó pel seu nom i els seus orígens tan explícitament relacionats amb la gran obra de la Redempció de captius una de les més exitoses institucionalitzacions de les obres de misericòrdia des de l'edat mitjana.

La Mare de Déu de la Mercè és la patrona de Barcelona des de 1687. La primera església on es va venerar la

Mare de Déu amb l'advocació de la Mercè és de 1249; l'actual, de 1765.

La paraula mercè era sinònim, per als medievals, de misericòrdia, la misericòrdia especial de redimir al captiu, gest gratuït ple de compassió cap als privats de llibertat en les masmorres sarraïnes. Aquest terme superava el sentit estrictament «piadós». L'advocació de Maria de la Mercè està lligada a la tasca carismàtica de l'orde mercedària, nascuda a Barcelona amb sant Pere Nolasc, el seu fundador, mercader original, naturalitzat ciutadà barceloní l'any 1218 amb el suport del rei Jaume el Conqueridor i el bisbe Berenguer II de Palou, amb l'objectiu de redimir els cristians captius dels musulmans. Va saber descobrir el patiment dels cristians captius en poder de musulmans, i es va obstinar, amb un grup de companys, primer amb el seu personal patrimoni, i després recol·lectant almoines, en exercir el ministeri de la caritat exímia: ajudar, visitar i redimir captius. Quan faltaven diners per comprar la seva llibertat, rescatant de les masmorres africanes, s'obligaven tots a quedar en ostatges, esperant que arribessin els seus companys amb els diners pactats. Si això no succeïa al seu temps, estaven disposats a lliurar la seva pròpia vida. Aquesta caritat suprema va ser una gran novetat i una gran mercè, un gest de misericòrdia. Els primers religiosos dediquen, molt aviat, les esglésies a Maria. Quan Jaume I, en 1237, fa donació d'una parcel·la al Puig (València), on troben un relleu de Santa Maria, edifiquen una església en el seu nom: Santa Maria del Puig. I quan es construeix la primera església en els terrenys de Barcelona, al costat del mar, donats per Plegamans, es va consagrar a Maria de la Mercè. Caminant el temps es va elevar a categoria de basílica.

Al llarg d'aquest Any sant de la Misericòrdia cal destacar els jubileu que hi ha lucrat diverses institucions i comunitats diocesanes començant per la família mercedària, però també la Germandat de la Mercè, la Comunitat de les Germanetes de l'Anyell, Institut Secular de Schoenstatt, la Delegació de joventut de Barcelona, o la Schola Cordis Iesun de la Balmesiana, així com el cicle de recessos: "un Oasi a la ciutat".

La paraula mercè era sinònim, per als medievals, de misericòrdia, la misericòrdia especial de redimir al captiu, gest gratuït ple de compassió cap als privats de llibertat en les masmorres sarraïnes.

La Mare de Déu de la Mercè és la patrona de Barcelona des de 1687.

Per conèixer millor la incidència de l'Any Sant Jubilar en aquella Basílica parroquial, la crònica dels que hem mencionat i altres que hi ha programats podem acudir a la seva pàgina web: <http://www.basilicadelamerce.cat>. Així ens ho indica la mateixa parròquia en resposta a la nostra demanda.

Catedral basílica del Sant Esperit de Terrassa

per Fidel Catalán,
rector de la Catedral i parròquia del Sant Esperit de Terrassa

Amb motiu de la proximitat de la celebració de l'Any de la Misericòrdia, la parròquia del Sant Esperit va convocar una trobada amb tots els responsables i col·laboradors en grups i activitats parroquials el dia 4 de novembre de 2015.

Ens va acompanyar Mons. Salvador Cristau, Bisbe auxiliar, el qual va presentar el sentit de l'Any de la Misericòrdia a partir de la butlla "Misericordiae vultus" així com també assenyalà alguns dels elements que el Papa demana tenir present durant aquest Any, com són l'escolta de la Paraula de Déu, el sentit de pelegrinatge interior, posar en pràctica les obres de misericòrdia, redescobrir el sagrament de la Reconciliació, incrementar el espais de pregària i adoració especialment durant la Quaresma, etc.

Fruit d'aquesta trobada la parròquia va presentar les accions per a treballar durant aquest Any, i que són:

1. A nivell de formació ens proposarem llegir i reflexionar la butlla "Misericordiae vultus". Amb aquest motiu s'ha promogut la difusió d'aquest document que s'està treballant en els diversos grups, especialment a partir del material de formació que ha preparat el P. Lluís Victori SJ, Missioner de la Misericòrdia, per la diòcesi. Moltes persones en aquest temps han adquirit el text de la Butlla i estan fent lectura i formació a partir d'ell.

També s'ha tingut en compte especialment cada dimecres durant el temps d'Advent en les meditacions que s'han fet a l'església de Sant Francesc, que depèn de la parròquia, i així com a les conferències quaresmals de la Catedral, en les que han intervingut els nostres bisbes.

Una bona eina parroquial que tenim és el Butlletí setmanal i en ell s'han dedicat diverses editorials a tractar sobre l'Any de la Misericòrdia, ja sigui amb fragments de textos del Papa, ja sigui amb comentaris sobre actituds, propostes, itineraris litúrgics, vivències, etc.

2. A nivell de celebracions ens vàrem proposar ajudar a redescobrir el sagrament de la Reconciliació i ampliar horaris de confessions, incrementar els espais d'Adoració al Santíssim, rebre el do de la indulgència i organitzar peregrinacions al Santuari de la Mare de Déu de la Salut.

Atès que som un temple jubilar, un dels tres de la diòcesi, s'ha procurat vetllar amb cura també aquesta dimensió celebrativa. En referència al sagrament de la Reconciliació s'ha editat un fulletó explicatiu que ajudi a preparar-se per rebre el sagrament, adreçat especialment a les persones més allunyades, i hem constatat que ha augmentat el nombre de persones que s'acosten a rebre el sagrament durant aquest any, especialment a la quaresma.

En referència a incrementar els espais d'Adoració al Santíssim estem consolidant l'adoració diürna cada dimecres a l'església de Sant Francesc durant tot el dia, que vàrem iniciar amb motiu de l'Any de la Fe, així com a la Catedral cada dijous a la tarda, que ja té una tradició molt més llarga. I és significatiu que s'hi estan incorporant també els joves de la parròquia, que cada dijous quinzenalment al vespre i cada divendres setmanalment també al vespre fan pregària davant el Santíssim.

El fet de ser temple jubilar ha fet que s'hagin incrementat notablement les peregrinacions durant tot

l'any a la Catedral tant d'arxiprestats com de parròquies i grups diversos de la diòcesi. Cada grup és atès personalment, se li acompanya en la seva celebració jubilar, traspasant la Porta de la Misericòrdia que es troba a un lateral de la porta principal d'accés al temple, i s'ofereix una explicació de la Catedral, fent atenció especial a les obres de misericòrdia esculpides per Enric Monjo l'any 1941 i que es troben als costats de la graonada que puja a l'altar. Igualment des de la parròquia diversos grups han pelegrinat al Santuari diocesà de la Mare de Déu de la Salut, a la ciutat veïna de Sabadell.

3. A nivell d'accions: ens hem proposat treballar les obres de misericòrdia a la catequesi, l'esplai, amb els joves, en l'acció caritativa, en la pastoral de la salut, etc.

En aquest nivell s'ha procurat especialment treballar i posar en pràctica les obres de misericòrdia amb materials propis i que s'han treballat en els diversos àmbits de la vida parroquial, amb els infants, els joves i els adults, donant a conèixer experiències concretes i possibilitant inserir-se en aquest àmbit pastoral. El fet que un dels mossens de la parròquia treballi a la pastoral penitenciària per exemple també ha ajudat a conèixer més de prop la pastoral a les presons.

Penso que l'Any de la Misericòrdia ens està ajudant com a comunitat parroquial a ser més conscients del que això vol dir en la vida de cada fidel i de la comunitat cristiana. És un tema que surt a les reunions i en converses; per tant es pot dir que poc a poc va calant en les nostres vides i va transformant les nostres actituds per tal d'esdevenir una parròquia que sigui com un oasi on les persones puguin experimentar la misericòrdia i l'amor de Déu.

També el fet que la Catedral sigui temple jubilar està propiciant que moltes persones s'acostin per conèixer el temple, especialment persones de fora de la ciutat de Terrassa, i això ajuda a consolidar el sentit de pertinença a la diòcesi, que té 12 anys de vida. L'obertura de la Porta de

l'Any de la Misericòrdia ens està ajudant com a comunitat parroquial a ser més conscients del que això vol dir en la vida de cada fidel i de la comunitat cristiana.

la Misericòrdia el proppassat 13 de desembre, presidida pel Sr. Bisbe, per exemple va esdevenir una gran trobada diocesana en la que participaren feligresos de tota la geografia diocesana i feren petit el temple.

Santuari de la Salut de Sabadell com a Temple Jubilar

per Lluís Tarruell,
expresident de l'Acadèmia Catòlica

La seva història cal remuntar-la a l'existència de l'antiga capelleta de l'Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria, que amb la trobada d'una imatge de la Mare de Déu a la font de Can Canyemeres l'any 1652, apareix anomenada com a Ermita de la Mare de Déu de la Salut. Se celebra el primer Aplec per acord del Consell de la Vila l'any 1697, en el segon diumenge de maig i designa la Mare de Déu de la Salut com a patrona de Sabadell.

Des de llavors, en diverses ocasions, quasi sempre amb motiu de la pesta o d'alguna altra epidèmia, la imatge va ser baixada a la parròquia de Sant Feliu: moltes vegades fent memòria o en compliment de vots de poble.

-2 de octubre. Any 1854. Amb motiu del còlera a la vila de Sabadell.

-23 d'abril. Any 1882. En les festes d'inauguració del nou Santuari.

-22 d'octubre. Any 1911. Per haver-nos lliurat del perill del còlera.

-19 d'octubre. Any 1947. En la Coronació canònica en el 250è aniversari de la Festa de La Mare de Déu de la Salut pel Bisbe de Barcelona Dr. D. Gregorio Modrego Casaus.

-11 de maig. Any 2008. Al ser proclamada Patrona de la Diòcesi de Terrassa pel Bisbe Mons. Josep Angel Saiz Meneses.

Cal també destacar que l'any 1954, va ser declarat "Any Sant Marià-Jubilar", amb motiu del Centenari de la proclamació del Dogma de la Immaculada Concepció.

El Nou Santuari, que en part és el que hi ha avui, s'inaugurà el 23 d'abril de 1882: Durant la guerra civil de 1936 va ser destrossat, i acabada la guerra, l'any 1939, el Santuari de la Salut va ser el primer en ser reconstruït. L'any 1940 ja s'hi va poder celebrar l'Aplec.

Volem recordar com a fet històric, quan s'havia establert el dilluns com a segon dia de les festes de l'Aplec de la Salut, que fou per iniciativa del Dr. Feliu Sardà i Salvany, consiliari de l'Acadèmia Catòlica, que ja havia cooperat en la construcció i la inauguració del nou temple, que el dilluns 14 de maig de 1882, es va impulsar a la Joventut catòlica i a un gran nombre de devots sabadellencs, a pujar en pelegrinatge a peu al Santuari, a les sis del matí, per retre homenatge a la Patrona de la Ciutat, la Mare de Déu de la Font de la Salut, amb la celebració d'una Missa solemne que ell mateix va presidir.

L'any 1981 la Coordinadora de joves cristians va organitzar la primera vetlla de pregària a Santa Maria el dissabte a les nou del vespre, que enguany ha complert el 35è aniversari, com a preparació i pòrtic de les festes de l'Aplec.

Cal també destacar que l'any 1954, va ser declarat "Any Sant Marià-Jubilar", amb motiu del Centenari de la proclamació del Dogma de la Immaculada Concepció. Fou incalculable el nombre de devots i famílies que de tot arreu pujaren al Santuari.

"Aquell Any Marià de 1954 el Santuari de la Salut assoliria el cim més alt de la seva espiritualitat" (Mn. Ernest Mateu).

Al construir-se el nou temple, un historiador sabadellenc, Joan Montllor i Pujal, escrivia a la Revista ALBA núm. 96 de 1958: "La vila de Sabadell mereix ser nomenada amb justícia la reina del Vallès".

És un gran motiu d'agraïment i satisfacció que en aquest "Any Sant de la Misericòrdia" el Santuari de la Salut sigui Temple expiatori designat pel bisbat de Terrassa com a Porta Santa, juntament amb la catedral de Terrassa.

L'Any de la Misericòrdia a la Seu Primada de Tarragona

per Joaquim Fortuny,
degà de la Catedral Metropolitana i Vicari General

L'Any Sant és una ocasió de gràcia, un esdeveniment espiritual per a tota l'Església i, especialment també, per a la nostra comunitat diocesana de Tarragona. El papa Francesc, amb aquest Jubileu, ens ha convidat a posar tota la vida dels creients sota la llum de la misericòrdia. Sovint se'ns recorda que la tendresa i la misericòrdia són el paradigma de la vida cristiana i el principi rector de tota programació pastoral.

Tots necessitem de la misericòrdia per curar-nos a nosaltres mateixos, per a donar una nova mirada a aquells que ens envolten, i per iniciar nous camins. Però la misericòrdia no s'identifica amb la bonhomia. No s'ha de confondre amb una indulgència barata: una submissió dòcil no és propici per al creixement humà. És més aviat una "sensibilitat combativa", com la defineix el Papa: una tendresa que al mateix temps no perd res de la seva força d'atracció, no es doblega enmig de les dificultats, per complexa i devastadora que sigui, perquè sap fer front i superar les dificultats per a retornar a cadascú l'oportunitat d'iniciar un nou horitzó ple d'esperança i dignitat.

En efecte, el Papa demana que "l'Església sigui com una mare": una mare que corregeix, agafa de la mà; una mare que abraça a tots els seus fills, especialment els més necessitats; una mare que vetlli el descans i les necessitats de tots aquells que hi viuen.

Tots necessitem de la misericòrdia per curar-nos a nosaltres mateixos, per a donar una nova mirada a aquells que ens envolten, i per iniciar nous camins.

Aquest és el significat que volem donar a la porta de la catedral oberta a tothom que vulgui passar per ella: ser el signe de la misericòrdia on cadascú és benvingut, on tothom pot sentir-se a gust com a casa, perquè és la casa de Déu.

Per tant, el Jubileu és una nova oportunitat de creixement en el camí de seguiment a Jesús per a les nostres comunitats religioses i per a la nostra societat civil. Se'ns insta a buscar el bé comú. Una recerca que hem de fer tots junts. D'aquí que la nostra Església Basílica Catedral de Tarragona vol esdevenir un signe de la misericòrdia de Déu per a tota l'Església diocesana.

Allí, a la nostra Catedral, trobem la porta de la misericòrdia. Sabem que la porta és Jesús. Ell ens porta a la casa del Pare, en la intimitat de la seva vida, i ens fa fills i hereus. Jesús és la porta que fa entrar i sortir. Però la porta jubilar de la Catedral és ara un senyal. Un senyal de que la porta real que cal obrir és la del nostre cor, la porta de la nostra mentalitat. Aquella porta que ens apropa a la d'un malalt o una persona gran; a la porta que ens permeti entrar en l'ànima d'un jove sense futur; a aquella que ens faci entrar a un immigrant desesperat, com també, a les escoles, les fàbriques, gimnasos, hospitals, on molts dels nostres conciutadans creixen, treballen, es diverteixen, lluitant per una vida millor. També la porta de la presó... que ens separa d'una humanitat ferida i patiment, que ens compromet a recuperar la seva dignitat.

Aquest és el significat que volem donar a la porta de la catedral oberta a tothom que vulgui passar per ella: ser el signe de la misericòrdia on cadascú és benvingut, on tothom pot sentir-se a gust com a casa, perquè és la casa de Déu.

També, la nostra catedral de Tarragona vol ser la veu on ressoni l'anunci d'un nou temps, ple d'oracions i de celebracions, on es demanarà que cadascú sigui intèrpret de les obres de misericòrdia, testimonis de la solidaritat, portadors de la misericòrdia.

Per això, la primera convocatòria va ser la convocatòria diocesana a la participació a la cerimònia d'obertura de la "Porta de la Misericòrdia", que va tenir lloc el diumenge 13 de desembre de 2015, i va estar presidida pel nostre Arquebisbe Jaume.

I des d'aquell dia fins a la cloenda de l'Any Sant, el 13 de novembre de 2016, la nostra venerable catedral ha esde-

vingut un espai sagrat de la misericòrdia del Pare que ens espera i ens abraça com els infants que tornen a casa penedits i ferits de les fatigues de la vida, per tal d'experimentar l'abraçada misericordiosa de Jesús, que és el Bon Samarità. Una experiència que hom pot experimentar amb el sagrament del perdó. Disposem de confessors abans de cada celebració a la nostra catedral, que donen l'oportunitat de rebre aquest gran regal.

I no només això, sinó que la nostra Catedral, com Església mare de totes les mares, ens alimenta del mateix Jesús, que s'ofereix com a veritable menjar a cada missa. Heus aquí la intenció que volem donar a totes les celebracions eucarístiques durant aquest any sant a la nostra catedral: que siguin realment experiència del Senyor, ric en misericòrdia, de la qual l'Eucaristia n'és transparència. Finalment, la nostra catedral, vol acollir tots aquells grups o comunitats que durant l'any, amb esperit d'oració i desig de renovació interior, pelegrinaran a aquest lloc sant, per tal que després de passar per la Porta Santa i rebent la benedicció de Jesús, el rostre de la misericòrdia del Pare, tot fent memòria d'alguns fills i filles de l'Església de Tarragona, sants reconeguts o anònims, i que han acceptat l'abraçada de la misericòrdia de Déu i ho han demostrat en la seva vida i obra, s'engresquin en el seguiment de Jesús Bon Pastor.

Voldria acabar pensant que tot allò que fem des de l'interior d'aquesta basílica Catedral és per obrir-nos a la gràcia de la misericòrdia i que volem que arribi a tota la nostra arxidiòcesi, per tal que des d'aquí tots junts treballlem amb entusiasme en el camí de la missió; és a dir, que on hi hagi una persona, portem l'alegria de l'Evangeli i de la misericòrdia, el perdó de Déu a les nostres comunitats i a cada persona de bona voluntat, i que d'alguna manera se'ls animi a convertir-se en una "catedral" capaç de posar rostre a la misericòrdia.

On hi hagi una persona, portem l'alegria de l'Evangeli i de la misericòrdia, el perdó de Déu a les nostres comunitats i a cada persona de bona voluntat, i que d'alguna manera se'ls animi a convertir-se en una "catedral" capaç de posar rostre a la misericòrdia.

L'Any Sant al Santuari de la Misericòrdia de Reus

per Estanislau Figuerola,
diaca Coordinador de l'Any Sant a l'Arxiprestat de Reus

A partir del Decret pel qual el nostre Sr. Arquebisbe, Monsenyor Jaume Pujol Balcells, designava el Santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia, de Reus, com a Santuari Jubilar, el Consell de Pastoral Arxiprestal va creure convenient crear una Comissió d'ampla representació, presidida pel Sr. Prior-Arxiprest, Mn. Creu Sáiz Ruiz, per tal de poder endagar i treballar propostes que es poguessin dur a terme dins d'aquest Any de Gràcia convocat pel Papa Francesc.

Les reunions varen iniciar-se amb un alt sentit de la responsabilitat, amb molt de respecte i sense saber massa què fer ja que un esdeveniment d'aquesta magnitud no sol ser d'habitual programació. Després d'una "pluja d'idees" i d'acurades reflexions es va creure oportú defugir de magnificències i centrar els esforços en crear i potenciar espais de pregària, reflexió i acollida ja sigui al Santuari o a l'Església Prioral de St. Pere. També es va estructurar el com i de quina manera s'haurien de rebre els que en aquell moment es creien hipotètics pelegrinatges al Santuari i quina hauria de ser la petja que podria deixar aquest Any Sant optant-se, en aquest darrer punt, per posar en valor la Fundació "Josep Pont i Gol", existent a l'Arxiprestat.

A nivell d'espais de pregària, reflexió i acollida es dissenyà un eix troncal de referència, vàlid per tot l'Any Jubilar.

A nivell d'espais de pregària, reflexió i acollida es dissenyà un eix troncal de referència, vàlid per tot l'Any Jubilar.

Dimecres. D'11 a 1 del migdia i de 4 a 6 de la tarda, espai d'acollida al Santuari. Aquest l'atenen grups parroquials de laics en els que s'ofereix informació genèrica de l'Any Jubilar, lectures i publicacions, com obtenir la Gràcia Jubilar, ... i, el que és més important, diàleg i orientació que, en el cas de ser demanada amb intenció d'aprofundir, es concreta facilitant el contacte amb algú dels clergues de la Ciutat per tal de poder emprendre un camí. Cal remarcar que a l'entorn d'aquests espais s'han iniciat un seguit de processos, individuals i/o de parelles. Individualment s'estan duent a terme confessions amb una discontinuïtat d'anys o, també, s'han refermat o començat compromisos de treball en grups de pregària, d'acció social, voluntariat, ... En quant a les parelles es pot dir que algunes s'han apropiat amb la intenció de refer-se de certs moments de crisi i han demanat renovar les promeses matrimonials cosa que, després del seguiment adequat, faran d'aquí a uns mesos. També s'acull a parelles no casades, amb fills o no, que demanen el Matrimoni i, evidentment, el Baptisme dels infants, que a hores d'ara s'estàn atenent en els diferents curssets de formació ja existents a l'Arxiprestat. Aquest mateix dia, a 2/4 de 6 de la tarda, Pregària de Vespres. **Dijous.** De 6 a 8 del vespre, a l'Església Prioral de Sant Pere, Exposició del Santíssim, res del Sant Rosari, Confessions i Eucaristia. A més, tots els segons dijous de mes, organitzat pel la Delegació Arxiprestal de Pastoral de la Salut, hi ha unes reflexions a l'entorn de la Misericòrdia del Pare. **Dissabte.** D'11 a 1 del migdia, espai d'acollida al Santuari amb el mateix propòsit i estructura que la del dimecres. De 5 a 7 de la tarda, en horari d'hivern, i de 6 a 2/4 de 8 del vespre, a l'estiu, al Santuari, Exposició del Santíssim, Vespres, Confessions i Rosari. **Diumenge.** A les 11 del matí, Missa del Pelegrí, que és la Missa dominical consuetudinària del Santuari.

A hores d'ara, doncs, el treball que ocupa a la Comissió, conjuntament amb el presbiterat i diaconat de l'Arxiprestat, és el com i de quina manera s'ha de gestionar la continuïtat des de la proximitat ja que s'ha evidenciat que les necessitats hi són, són ben a la vora, i que aquestes ja no poden quedar mai més sense la resposta de l'Amor i la Misericòrdia del Pare exercida per tots nosaltres i en nosaltres mateixos. Alhora, s'han realitzat altres activitats

de caire puntual i específic: les “24 Hores per al Senyor”, com a arreu, però que en aquest cas fóren 24 hores reals ja que el Santuari va romadre obert tota la nit; el Recès de Quaresma, a nivell Arxiprestal, al Santuari; la Taula Rodona “La Misericòrdia exercida des de les religions a la Ciutat de Reus”, amb la participació del cristianisme, l’islam i el sikhisme, a la Sala Sta. Llúcia; un concert a benefici de Càritas, a càrrec de l’Orquestra “Amics de la UNESCO”, a la Prioral; la Vetlla arxiprestal de Pentecosta al Santuari i la inauguració i benedicció d’una majòlica de la Mare de Déu de Misericòrdia als murs exteriors de la Parròquia de St. Joan Baptista, al Passatge anomenat “de la Misericòrdia”.

En l’àmbit dels Pelegrinatges, cal dir que des del 23/01/2016 fins al moment han acudit al Santuari 56 grups que sumen un total de 5.860 pelegrins provints de les Diòcesis de Tarragona, Barcelona, St. Feliu de Llobregat, Zaragoza, Madrid i Huesca.

De tots ells, i en quant a nombre de participants, cal destacar el Pelegrinatge de la Reial Congragació de la Puríssima Sang de nostre Senyor Jesucrist, de Reus, amb 490 pelegrins i que fou presidit, com d’altres, pel nostre senyor Arquebisbe. També l’efectuat per l’Arxiprestat de St. Feliu de Llobregat presidit pel Sr. Bisbe de la Diòcesi, Monsenyor Agustí Cortés, amb 290 pelegrins, o el de l’Arxiprestat de St. Vicenç dels Horts, amb el seu Arxiprest al capdavant i l’assistència de 345 pelegrins.

Els pelegrinatges de la Diòcesi de Zaragoza han estat dos amb un total de 82 pelegrins; Madrid, un grup de 55 pelegrins (IMSERSO) i Huesca, 52 pelegrins (IMSERSO).

De la nostra Diòcesi han acudit grups escolars i parroquials de la Ciutat de Reus i fora Vila, arxiprestals (Baix Penedès, Tarragonès Llevant i Priorat), Comunitats de Religiosos i/o Religioses i moviments o organismes de caire diocesà (Delegació Diocesana de Pastoral de la Salut, DELEJOT, CARITAS, Adoració Nocturna, Delegació Diocesana d’Ensenyament, ...).

Cal fer esment, també, que molts grups han visitat l’Es-

glésia Prioral de St. Pere pel seu inerès i la particularitat de la “Candela de la Pesta”, estretament lligada als fets de l’Aparició.

Així, a la vista de les realitats passades i d’un esdevenidor ple d’esperança es pot dir que el Santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia, de Reus, ha depassat el seu localisme immerescut per la grandesa dels fets ocorreguts el 25 de setembre de 1592 i ha esdevingut, o es vol que esdevingui, un lloc referent per la pregària, d’apropament a Maria i a la Misericòrdia del Pare.

“Verge de Misericòrdia, mireu-nos amb ulls d’amor”

La Catedral de Girona i la Basílica de Sant Feliu, Temples jubilar

per Joan Baburés,
degà de la Catedral i rector de Sant Feliu

Molta gent es va sorprendre, quan en iniciar-se l'any jubilar, el nostre Bisbe, Mons. Francesc Pardo, va signar un decret on designava un total de 13 esglésies en les quals es podria lucrar la indulgència del jubileu en el territori de la diòcesi de Girona¹.

Ja era tota una novetat que hi hagués porta santa a altres indrets que no fos a Roma. Ara, a més, a la nostra diòcesi s'estenia aquesta prerrogativa a nombrosos indrets escampats per tota la geografia diocesana. Una imatge de la misericòrdia de Déu que és infinita i que s'estén no només en el temps, sinó també en l'espai.

Això ha fet que, per la meua responsabilitat de canonge arxiprest de la Catedral, responsable per tant de la pastoral de la nostra Seu, i la de rector de la Basílica de Sant Feliu, m'hagi vist plenament implicat en totes les activitats que per aquest motiu s'han organitzat en cada un d'aquests dos temples emblemàtics. Si a més hi afegim

1. Catedral de Girona, Basílica de Sant Feliu (Girona), Basílica de Santa Maria (Castelló d'Empúries, Alt Empordà), Església del monestir de Santa Maria de Solius (Baix Empordà), Església parroquial de Santa Coloma de Farners (la Selva), Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia (Canet de Mar, Maresme), Santuari de la Mare de Déu de la Font Santa (Jafre, Baix Empordà), Santuari de la Mare de Déu del Collell (Pla de l'Estany), Santuari de la Mare de Déu dels Àngels (Gironès), Santuari de la Mare de Déu del Tura (Olot, la Garrotxa), Santuari de la Mare de Déu de la Salut (Terrades, Alt Empordà), Santuari de la Mare de Déu del Vilar (Blanes, la Selva), Santuari de la Mare de Déu del Mont (Alt Empordà).

que també vaig rebre el nomenament de Missioner de la Misericòrdia, ja podeu intuir que per a mi la vivència d'aquest any sant és particularment intensa.

La nostra Catedral i la Basílica de Sant Feliu són dos temples situats ben a prop l'un de l'altre, i per la seva singularitat i visibilitat constitueixen una de les icones més visibles de la nostra ciutat de Girona.

La Catedral, encimbellada per damunt de tot, grandiosa en el seu aspecte exterior, i també imponent per la seva nau única (la nau gòtica més ampla del món) constitueix per si mateixa una crida constant a ser coneguda, però la seva llunyania física l'ha fet gairebé inaccessible. En contades ocasions, només les més solemnes, esdevé la casa comuna de tots els diocesans.

L'ocasió de l'Any Sant, amb l'obertura de la Porta de la Misericòrdia el dia 13 de desembre de l'any passat, i les altres celebracions jubilar que l'han seguit, han estat i són un bon moment perquè molts diocesans coneguïn la Catedral i la sentin seva.

De fet s'hi han celebrat o s'hi celebraran durant tot aquest any diversos actes jubilar: de les Confraries, de les famílies i de la catequesi, dels joves i dels moviments...

Durant tot l'any la Porta de la Misericòrdia resta oberta de bat a bat, durant totes les hores de culte, perquè els qui ho desitgin puguin dur a terme els actes propis del pelegrinatge de l'Any Sant, que amb la confessió i la comunió i la pregària per les intencions del papa, constitueix un moment fort de vivència del Jubileu de la Misericòrdia.

Durant tot l'any, i en les diverses capelles que circunden la girola del presbiteri major, s'hi han instal·lat uns plafons que il·lustren les 14 obres de misericòrdia, com a recordatori permanent per a tots els visitants que l'any de la Misericòrdia s'ha de concretar en la pràctica de les Obres de Misericòrdia corporals i espirituals.

La Basílica de sant Feliu, que no hem d'oblidar que a més de ser un lloc venerable, de gran importància històrica

La nostra Catedral i la Basílica de sant Feliu són dos temples situats ben a prop l'un de l'altre, i per la seva singularitat i visibilitat constitueixen una de les icones més visibles de la nostra ciutat de Girona.

—s’hi venera el màrtir sant Feliu, primer testimoni cristià a la nostra ciutat i diòcesi, martiritzat l’any 305— és la parròquia més antiga de la ciutat (Parròquia Major de sant Feliu).

Aquesta condició parroquial l’ha feta més popular i la seva situació geogràfica, més accessible, també fa que sigui més concorreguda.

També aquí s’hi ha materialitzat la Porta de la Misericòrdia, i s’ha col·locat una llàntia que crema permanentment (com a tots els altres temples jubilaris diocesans) per a recordatori d’aquest Jubileu.

Són nombrosos els pelegrins que particularment o en grups han vingut a guanyar el Jubileu amb les pràctiques consuetudinàries.

En la proximitat de la festa del patró de la ciutat i de la diòcesi, el bisbe i màrtir sant Narcís, que es venera en aquest temple, s’ha programat el Tridu preparatori que ha quedat encomanat als tres Missioners de la Misericòrdia de la nostra diòcesi.

En molts dels actes que s’han fet s’ha resat l’oració de l’Any Sant i s’han repartit les estampes corresponents amb la imatge del Logo oficial d’aquest Jubileu.

Com és habitual hi ha un ampli horari de confessions amb un sacerdot atent a acollir els penitents que desitgin rebre el sagrament del perdó i també en els temps forts s’han ofert celebracions comunitàries de la penitència, que habitualment presideix el nostre Bisbe.

Esforços semblants s’han dut a terme en les altres esglésies jubilaris. I em consta que alguns arxiprestats han organitzat pelegrinatges en ocasió del Jubileu a santuaris com ara la Misericòrdia de Canet, o Montserrat.

Els fruits del Jubileu de la Misericòrdia no els podem comptabilitzar. Només Déu els sap. Però sí que puc dir que el cant constant de la invitació a ser Misericordiosos com el Pare (himne del jubileu) i l’esment permanent de

les obres de misericòrdia, ens fa ser més amatents a aquest aspecte tan central del missatge cristià. En definitiva, si Déu és Amor i és Pare misericordiós, nosaltres hem de mirar d’assemblar-nos-hi i ser portadors d’aquesta actitud amorosa i misericordiosa amb què som tractats pel nostre Pare Déu.

Solius, un monestir, temple jubilar

per Jaume Gabarró,
monjo cistercenc de Solius

El nostre monestir és “en el centre d’una terra verge”, com va dir Mn. Pere Ribot en el seu poema *Una tarda a Solius*. La nostra església no és ni un santuari, ni monumental, sinó la d’una humil parròquia de pagès, de 98 habitants segons el *Butlletí de l’Església de Girona*.

Que tinguem l’honor i la missió, sorprenents, de ser temple jubilar (com la basílica de Sant Pere del Vaticà!) no és degut sinó a la generositat i caritat pastoral del bisbe de Girona, Francesc.

Sí que estem a segona línia de la costa (la Costa Brava!), alhora retirats i ben comunicats, amb la possibilitat d’oferir un servei religiós a estiuejants i turistes del país i de l’estranger. I principalment, tot l’any, aquell acolliment característic –i misericordiós– dels fills de sant Benet, que en el nostre petit monestir cistercenc pot resultar molt personalitzat i concret. Un monestir, pel sol fet de ser una comunitat, brinda unes possibilitats especials d’assistència i de vida litúrgica.

Ara que ja estem a la meitat d’aquest Any Sant, els fruits que se’n poden esperar en el nostre cas és probable definir-los i preveure’ls a partir de l’experiència ja feta. De manera que, tot explicant-la, és factible valorar-ho.

Tot comença senzillament, abans de la missa del diumenge, amb el ritu d’obrir, de bat a bat, l’única porta que té l’església, i que ara un cartell superior assenyala com

a Porta de la Misericòrdia, amb el logotip de l’Any Sant. Amb aquest mateix dibuix i lema –“Misericordiosos com el Pare”–s’ha repartit una estampa que conté la pregària corresponent i la llista de les catorze obres de misericòrdia.

Hi ha un altre element comú, a la diòcesi de Girona, que és la llàntia de la Misericòrdia, encesa a la catedral durant la celebració d’inici del Jubileu, i que després el bisbe va entregar a laics i laiques representants, perquè la portessin a cada temple o santuari jubilar. A nosaltres, i als qui vénen, aquesta llàntia ens recorda amb unció que som en temps de gràcia i de misericòrdia. Cada dia és encesa, almenys durant l’Eucaristia i les Vespres.

Repassem la llista dels actes jubilars públics que han tingut lloc, per després parlar d’un altre aspecte del jubileu, el de caire més particular.

La parròquia de la Mare de Déu de Sales, de la Cellera de Ter, comarca de la Selva, va venir a fer una celebració jubilar, amb autocar, també amb gent coneguda del poble veí d’Osor. Abans hi va haver una conferència i, en acabar, confessions.

Un altre acte important va ser al matí del Divendres Sant, una celebració comunitària de la Penitència, presidida i predicada per un Missioner de la Misericòrdia del nostre bisbat.

Al mes d’abril, el dia 5 hi va haver el Jubileu intercontinental dels responsables dels grups de pastoral de les Religioses de Sant Josep de Girona, que havien conviscut unes jornades a la Casa d’Espiritualitat Santa Elena que tenen a Solius, amb processó i estacions per la carretera, pujant a peu. Celebració molt ben preparada, amb cants i nombroses confessions. A continuació i com a cloenda es van quedar a l’Eucaristia conventual.

El dia 17, trobada arxiprestal jubilar –del nostre arxiprestat de la Costa Brava Centre–, amb conferència a la Casa Santa Elena i acte religiós a l’església, amb passatges de l’Escriptura i cants –sense faltar-hi el “Crec en un Déu”–, entrant per la Porta de la Misericòrdia. Amb la col·labora-

Un monestir, pel sol fet de ser una comunitat, brinda unes possibilitats especials d’assistència i de vida litúrgica.

Actes que ens fan sentir Església en marxa i en els quals experimentem l'amor i el perdó divins, un revifament de la fe que portarà el poble de Déu a la pràctica més assídua de les obres de misericòrdia, que el món prou necessita.

ció i participació de laics i laiques de les parròquies. Bastant més de cent persones.

El dia 29, Jubileu de l'Assemblea Provincial Hispanoafri- cana de les Religioses de Sant Josep de Girona (superio- res i delegades). Processó amb la Creu: textos, silencis i cants; confessions, i Eucaristia.

Al mes de maig, el diumenge dia 8, té lloc al monestir la trobada de preparació per a la Confirmació d'adults que s'ha de celebrar per Pentecosta a la catedral. Conferèn- cies, encontre amb el bisbe, i celebració de la Penitència presidida per ell i acompanyada de la comunitat monàs- tica. S'hi assaja i canta l'himne del jubileu, "Misericordes sicut Pater".

I així esperem poder anar seguint, amb actes que ens fan sentir Església en marxa i en els quals experimentem l'amor i el perdó divins, un revifament de la fe que portarà el poble de Déu a la pràctica més assídua de les obres de misericòrdia, que el món prou necessita.

De portes endins, i de forma individual, podem constatar altres efectes o repercussions de l'Any Sant.

De bell antuvi, van anar venint unes quantes persones piadoses per treure profit de la indulgència plenària. Tam- bé algun notable cas de conversió, culminat amb la Re- conciliació sacramental. I una persona que ha fet confes- sió general.

A l'hostatgeria, amb hostes de tota mena, o en converses privades i visites, hi ha ocasió de donar a conèixer l'Any de la Misericòrdia, explicant-ne el sentit i les circumstàncies, i facilitant-ne la Pregària, tan inspirada en l'Evangeli. Una invitació a tornar a pensar en Déu, en Jesucrist, en l'exis- tència d'un Amor més gran. Les persones ho agraeixen i en surten atentes o encoratjades.

Fins i tot, la vivència d'aquest any –la confiança en la misericòrdia de Déu envers tothom– ha portat a suggerir en el moment precís, i a realitzar, uns Exercicis Espiri- tuals unipersonals, al ritme convenient del qui els feia,

en una hora crucial de la seva vida. Han significat un reprendre el camí amb nou vigor i joia, i fins a la pròxima etapa.

També –com a gràcia caiguda del cel, i sense programa- ció prèvia– es va donar el cas de l'escrutini i preparació immediata per a rebre la primera Comunió, d'un jove uni- versitari de vint anys; aquell mateix diumenge a la missa conventual, abans de d'entornar-se'n cap a casa després d'una breu estada a l'hostatgeria.

Són coses petites, discretes, que d'altra banda s'adiuen al marc senzill d'aquest lloc privilegiat per la naturalesa i a la breu trajectòria –d'encara no cinquanta anys– del nos- tre monestir. Amb tot, Solius, amb els monjos i la Casa d'Espiritualitat, ha esdevingut una petita "vall santa", un lloc de referència per a cercadors de Déu, un punt de llum i esperança enmig del món que ens envolta.

Que els qui hi vénen, amb angoixa o amb deler espiritual –molt més durant aquest Any Sant–, puguin tornar a la vida de cada dia o a la bulliciosa ciutat, havent contemplat i també descobrint, a través de tots els qui vivim de la benvolença del Senyor, la Faç de la Misericòrdia.

El Jubileu des de l'“Alma Mater Urgelitana”

per Xavier Parés,
degà del Capítol de la Catedral d'Urgell

La Catedral d'Urgell “*Alma Mater Urgelitana*”, és la joia de la nostra ciutat de La Seu d'Urgell. Única Catedral romànica de Catalunya. Es visitada per milers i milers de persones que hi descobreixen les meravelles de l'art romànic. Precisament, la SEDE, ha donat nom aquesta ciutat de La Sede, que vol dir SEU en català, i Urgell és també el nom de la diòcesi de la que La Seu n'és la capital perquè hi resideix el Bisbe. D'aquí ve doncs, el nom de LA SEU D'URGELL.

Històricament, l'actual Catedral d'Urgell segurament és la tercera d'aquesta diòcesi data del segle VI, amb el seu primer bisbe Sant Just. Fou construïda pel bisbe Sant Ermengol al segle XI, i posteriorment reformada i ampliada pel bisbe Sant Ot, al segle XII. Al fons del cor capitular acaba amb un absis semicircular que conté dintre un absidiola, on s'hi venera la imatge romànica de Santa Maria d'Urgell, patrona de la ciutat. El cimbori té volta de canó i s'aguanta per la pressió de les pedres, amb una figura del pecat original, d'Adan i Eva, al centre, esculpida en pedra.

La Catedral d'Urgell, però, no és un museu històric d'art romànic, sinó un espai viu de pregària i celebració.

La Catedral d'Urgell, però, no és un museu històric d'art romànic, sinó un espai viu de pregària i celebració. Els mateixos turistes que vénen a visitar el romànic se senten atrets per la seva austeritat i queden imbuïts per la religiositat que s'hi respira. No és estrany veure'ls encendre un ciri davant una imatge, o agenollar-se i fer una pregària. Aquest és el temple catedralici, església

mare del Bisbat d'Urgell. El Bisbe, envoltat de la seva clerecia i acompanyat del poble fidel, hi celebra la santa litúrgia lloant al Senyor. La nostra Catedral fa també les funcions d'església parroquial de Sant Ot. Els ciutadans de La Seu d'Urgell tenim el privilegi de tenir l'església Catedral com a temple parroquial. Això fa que sigui una Catedral amb culte molt viu i freqüent degut a la intensa vida parroquial.

De manera especial, aquest any, amb motiu de “l'Any de la Misericòrdia”, des del dia 13 de desembre de 2015, quan es va obrir la Porta Santa del Jubileu, fins a la solemnitat de Crist Rei de tot l'univers, 20 de novembre de 2016, dia que es tancarà dit jubileu, la Catedral d'Urgell està essent un lloc de la gràcia jubilar per a moltíssims fidels, tant de la ciutat com de la diòcesi, així com d'arreu del món. Tant a la Porta Santa com a l'interior de la Catedral, durant tot aquest any, s'hi troben grans cartells indicatius de l'any de la misericòrdia i del temple jubilar. Igualment s'hi reparteixen estampes amb la pregària de l'any de la misericòrdia, i també tríptics amb les obres de misericòrdia, les paràboles de la misericòrdia, i fragments bíblics sobre la temàtica.

A més del dia de l'obertura de la Porta Santa amb gran participació de fidels, la Parròquia ha organitzat, especialment durant el temps de quaresma, actes jubilars tant pels adults com també pels joves i els infants de la catequesi. El dimecres sant, per a ben disposar-nos a celebrar el tridu pasqual, es convocà un acte jubilar parroquial, amb gran assistència de fidels que després de traspasar amb bona disposició, la Porta Santa de la Catedral, ompliren les seves naus per escoltar la predicació d'un dels missioners de la misericòrdia. Tot complint els requisits per a guanyar la indulgència: proclamar la fe, celebrar el sagrament de la penitència i posteriorment l'àpat fratern de la santa eucaristia. També amb motiu de la missa crismal, foren els preveres diocesans que guanyaren el Jubileu de la Misericòrdia. El mateix podem dir en ocasió de trobades diocesanes com la dels escolans, les famílies, els religiosos/es, pastoral de la salut amb els malalts... i altres grups, com el dels Germans Maristes, Escolapis... Els divendres de la quaresma s'ha resat a la Catedral el Via

Tot complint els requisits per a guanyar la indulgència: proclamar la fe, celebrar el sagrament de la penitència i posteriorment l'àpat fratern de la santa eucaristia.

Crucis de la Misericòrdia, compost amb aquesta intenció, pel canonge penitencier de la nostra Catedral.

Durant el Temps Pasqual, a la Catedral hem continuat celebrant l'any jubilar de la misericòrdia, de manera particular el diumenge de l'octava pasqual, que degut a l'apòstol de la divina misericòrdia, Santa Maria Faustina Kowalska, el Papa Sant Joan Pau II l'anomenà diumenge de la divina misericòrdia. Les celebracions sacramentals, tant de les Primeres comunions com de les Confirmacions, han estat celebracions jubilars, amb el record baptismal de l'aigua beneïda. No cal dir com s'ha potenciat el tema de la misericòrdia tant en les homilies del Bisbe com dels mateixos preveres.

En el Temps Ordinari de durant l'any, celebrem sovint les misses de la divina misericòrdia, amb els formularis litúrgics propis d'aquestes misses on s'hi troba un profund contingut teològic i litúrgic sobre el tema de la misericòrdia. Des de la Catedral pelegrinem al Santuari de la Mare de Déu de Núria, patrona del Bisbat d'Urgell, com un acte jubilar més, ja que Núria és també santuari jubilar. Hem celebrat la festa del Sagrat Cor de Jesús amb una vetlla eucarística de pregària, tal com férem també les "24 hores amb el Senyor". No han faltat els recessos espirituals tant a nivell diocesà com parroquial per reflexionar i pregar la divina misericòrdia. El missioner de la misericòrdia Salvador Pié dirigí una important conferència sobre les obres de misericòrdia espirituals i temporals, a tots els fidels. També un recés espiritual als sacerdots. Les celebracions eucarístiques queden molt emmarcades dins l'any de la misericòrdia: procurem utilitzar la segona fórmula de l'acte penitencial, resar les pregàries eucarístiques de la reconciliació, en dies concrets, i tenir molt en compte el tema de la misericòrdia, tant en les homilies com en la pregària dels fidels.

En diverses ocasions, tant a la Catedral com en xerrades i reunions, s'ha explicat el "logo" de l'any de la misericòrdia, dissenyat pel P. Rupnik, que mostra el Fill que carrega sobre les espatlles l'home extraviat, tot recuperant una imatge evangèlica i de l'antiga Església, la imatge del Bon Pastor que carrega l'home pecador i amb gran amor el

perdona i el salva. És com un compendi teològic de la misericòrdia. Amb el lema "Misericordiosos com el Pare" intentem viure la misericòrdia seguint l'exemple del Pare, que demana no jutjar ni condemnar a ningú sinó perdonar i estimar a tothom sense mesura.

Que l'any jubilar de la misericòrdia, celebrat a totes les Catedrals del món, a santuaris i altres esglésies jubilars, ens ajudi a tots a descobrir el rostre misericordiós del Pare Déu perquè també nosaltres siguem més misericordiosos. El Papa Francesc parla de "la revolució de la tendresa" com a fruit d'aquest any de la misericòrdia. "Déu m'estima; de la mateixa manera he d'estimar jo als altres". Que Maria, "Mare de Misericòrdia", sota l'advocació de Núria, patrona del Bisbat d'Urgell, i sota l'advocació de Santa Maria d'Urgell, des de el seu absis de la Catedral, faci que l'Any Jubilar de la Misericòrdia doni molt bons fruits a la diòcesi d'Urgell i a tota l'Església universal.

Porta oberta de la Basílica Parroquial de Valldeflors de Tremp

per Joan A. Mateo,
rector de la Basílica parroquial de Tremp

Un any jubilar, en la millor perspectiva bíblica, és un temps propici per refer la nostra vida cristiana, per recomençar de nou amb alegria i esperança desprenent-nos de rèmores i injustícies acumulades en el nostre caminar.

El dia que fou oberta la porta santa de la nostra Basílica trempolina fou un dia molt especial. Era la primera vegada en la multisecular història del nostre temple que es produïa semblant esdeveniment. És veritat que en altres moments havia estat temple jubilar, però sense el ritual i simbolisme d'obrir una porta santa. Com ho varen interpretar els fidels que hi participaven? Quina comprensió podien tenir de conceptes tant difícils d'entendre en el nostre temps com "porta santa", "indulgència" i "any jubilar"? Calia una catequesi, una iniciació i la veritat és que hem tingut ja uns mesos per anar aprofundit tot aquest simbolisme. Un any jubilar, en la millor perspectiva bíblica, és un temps propici per refer la nostra vida cristiana, per recomençar de nou amb alegria i esperança desprenent-nos de rèmores i injustícies acumulades en el nostre caminar. El do de la indulgència suposa la misericòrdia immensa de Déu que fa possible començar sempre de nou, alliberant-nos no només del pes dels nostres pecats sinó també de les seves conseqüències. Des d'aquesta perspectiva, passar la porta santa, més enllà del gest ritual, suposa entrar en la perspectiva de la conversió i de la misericòrdia, endinsar-se més profundament en la vivència de la fe cristiana. La porta santa, sempre oberta, és imatge d'una església de portes obertes, disposada sempre a acollir i a portar el Crist i el seu Evangeli a tot el món. Poc a poc, els fidels ho van vivint amb normalitat. Em deia una senyora que cada matí, en sortir de casa, tot proclamant el crec en un Déu, s'apropava a la Basíli-

ca. En arribar a la porta santa, la tocava amb la mà, com aquell que s'acull a la protecció de Déu i, fent el Senyal de la Creu, la creuava entrant al temple i pregant per les intencions del Sant Pare, participant després a la Santa Missa i combregant. Em deia que cada dia oferia aquella indulgència per algun familiar o amic difunt, vivint la comunió dels sants. Recordo, l'any 2000, a Roma, a la Basílica de Santa Maria, la cloenda d'un congrés mariològic i marià mundial on havia participat. En la celebració que presidí el Cardenal Prefecte de Culte Diví, vaig escoltar unes paraules que sempre he tingut present. A l'hora de donar la Benedicció final en nom del Sant Pare, el Cardenal ens recordà les condicions per rebre la indulgència plenària i ens digué: i no oblideu la més difícil de totes que és un cor que rebutja el més petit pecat. És veritat. Banalitzàrem el sentit profund de la Misericòrdia de Déu que es dona en forma de perdó pleníssim en la Indulgència si ho limitéssim al simple gest de passar una porta. L'any sant i tot el que comporta és una invitació a passar la veritable porta de la conversió a una vida plenament evangèlica, deixant enrere l'home vell i pecador. Amb un grup de nens de la catequesi que es preparaven per la Confirmació, tot intentant explicar-los el significat de la porta santa, vaig tenir una experiència ben curiosa. Un d'aquells noiets, em digué: Mossèn, ara ja ho entenc, la porta santa és com un "portal" que s'obre i ens fa passar a una altra dimensió. Aquell xiquet es referia a conegudes pel·lícules de ciència ficció però, efectivament, va entendre el significat més profund de la porta santa: passar a una vida més intensa de fe, esperança i amor, tot trobant-nos amb Jesucrist que ens porta l'amor de Déu i ens transforma en éssers humans més bons i misericordiosos com el Pare.

L'any sant i tot el que comporta és una invitació a passar la veritable porta de la conversió a una vida plenament evangèlica, deixant enrere l'home vell i pecador.

“He mirat aquesta terra”. El Santuari de Meritxell

per Ramon Rossell,
rector de Canillo, Andorra

Que la dolçor de la mirada de la Mare de la Misericòrida ens acompanyi en aquest Any Sant (Misericordiae Vultus, 24). Contemplem els ulls romànics de la Mare de Déu de Meritxell per combregar amb la mirada de la Mare de Jesús.

He mirat aquesta terra, testimonià Espriu, de qui l'any passat commemorarem el 30è aniversari del seu traspàs. He mirat aquesta terra, canta en Raimon que s'ofereix al poeta de Sinera a fer-li eco per les muntanyes del món.

He mirat aquesta terra, canta el Magnificat de Maria de Natzaret a Ain Karim, mirada que l'artista del segle XII glossà en els ulls de la sagrada imatge andorrana de Meritxell. He mirat aquesta terra, ens mostra l'ull que duu al front la Mare de Déu de Meritxell. És tota una declaració d'amor: Déu mira la nostra petitesa. Déu ens estima!

He mirat aquesta terra ens relata la Història d'Andorra que ha caminat amb la Llum de Meritxell (*meridiem*, llum de migdia): –en els Pariatges, signatura de pau entre els dos coprínceps, l'any 1278 (pariatge, constitució andorrana); en la gavernera meritxel·liana (metàfora de l'esperit andorrà) florida malgrat el tou de neu, i que ha florit tots els anys sense que els torbs canillencs “abans de ser primavera” (goigs de Meritxell) li en privessin; – en l'Andorra esclafada per la crisi de la indústria del ferro (Andorra,

lloc de ferro, segons en Corominas) que s'aixecà gràcies al ram de gavernera del Síndic General per demanar el patronatge de la Mare de Déu de Meritxell sobre Andorra. Tots els MM. II. SS. Consellers aprovaren unànimement la proposta i signaren la carta al Papa, el dia 24 d'octubre de 1873. La divisa andorrana *Virtus Unita Fortior* encapçalà la carta a la Sagrada Congregació de Ritus. El bisbe Joan Benlloch creà l'himne nacional andorrà “entre dues nacions neutral”... “creient i lliure onze segles... de Meritxell, la gran mare...”

He mirat aquesta terra, escriu l'ermità Joan Mora en crear la fundació amb el deure d'acollir, resar el rosari i “*posant de obligació al obtentor de haver de enseñar la Doctrina cristiana i de llegir u escriurer als noys que si presenton*” (any 1840).

He mirat aquesta terra, declarà el cardenal Vidal i Barraquer després de coronar canònicament la Mare de Déu de Meritxell en un dia que ploqué a bots i barrals: “la devoció dels andorrans no s'ha aigualit sinó que s'ha encès encara més.” (La Veu de Catalunya, setembre 1921).

Hem mirat aquesta terra hospitalària i ens n'hem enamorat diuen de boca a boca les persones que fugien de les guerres, primer, de la del 1936 al 1939, i seguidament de la segona del 1940 al 1945. Exiliats i refugiats hi trobaren llar.

Hem mirat aquesta terra professen els qui de la pira de la gavernera de la nit del 8 al 9 de setembre de 1972 en florís el Santuari ecumènic, beneït i consagrat l'altar el 8 de setembre de 1976 pel bisbe Joan Martí, essent-ne testimoni qualificat la senyora Giscard d'Estaing, esposa de S.E. el Sr. Copríncep francès i tot el poble andorrà.

El Papa Francesc s'ha deixat captivar per les mirades amoroses envers la Mare de Déu i als germans, i ha honorat aquesta terra i la seva “casa pairal” amb el títol de Santuari Basílica de la Mare de Déu de Meritxell el dia 13 de maig de 2015, l'any del centenari del rescripte de Roma beneint la coronació canònica de la Patrona d'Andorra, 13 de maig de 1914. (Basílica, església esguardada amb un amor de predilecció per l'Església universal).

El Papa Francesc s'ha deixat captivar per les mirades amoroses envers la Mare de Déu i als germans, i ha honorat aquesta terra i la seva “casa pairal” amb el títol de Santuari Basílica de la Mare de Déu de Meritxell.

Per aconseguir un món millor no n'hi ha prou amb la raó, ni amb més mitjans tècnics. Ens cal el cor, les emocions, la festa, la germanor, la misericòrdia.

“MIREM MERITXELL”, ens convida el Papa Francesc pel fet de declarar-la Església Santuari Jubilar de l'Any de la Misericòrdia. La mà oberta i allargada de la imatge romànica ens mostra la divina misericòrdia que amb el COR de mare acull la nostra MISÈRIA. Visualitza per a tot la misericòrdia –cor i misèria, la bondat de Jesús i la misèria de l'adúltera, cara a cara. Tots els altres s'han escapolit covardament.

Mirem Meritxell, per dir-nos que ens estimem malgrat la globalització de la indiferència.

Mirem Meritxell, construïnt com els castellers andorrans el dia de sant Jordi, el castell de la germanor que s'aixeca amb persones que fan pinya, deixant de banda els planys d'una societat competitiva i, òbviament, individualista. Mirem Meritxell “feliç Tu que has cregut”. Sols des la fe podem aixecar el país. “Perquè has cregut, sobre aquesta pedra edificaré la meua Església”.

Mirem Meritxell, enrunem els murs de l'orgull i de l'egoisme que ens priven el pas per avançar devers “un cel nou i una terra nova”. Confiem-nos al sagrament de la misericòrdia. Per aconseguir un món millor no n'hi ha prou amb la raó, ni amb més mitjans tècnics. Ens cal el cor, les emocions, la festa, la germanor, la misericòrdia.

Mirem Meritxell! Els pelegrins de la Valira del Nord, a envistes del Santuari, saludem la Mare de Déu i els pelegrins de la Valira d'Orient des del Roc de la Salve. Despleguem la bandera i entonen amb veu vibrant: Déu vos salve, Reina i Mare de misericòrdia, vida i dolcesa i esperança nostra...

Mirem Meritxell! Gaudim de la contemplació dels arcs que són signes de l'aliança matrimonial entre Déu i Andorra: Jo seré el vostre Déu i vosaltres sereu el meu poble, si compliu amb les obres de misericòrdia espirituals i corporals.

Mirem Meritxell! Ens aturem davant la porta jubilar. La figura de la paràbola de la misericòrdia que també presideix totes les esglésies jubilars del planeta Terra ens convida a passar la porta jubilar. Deixem fora la mala bava de fer

sang i fetge amb els qui no pensen com nosaltres. Espolsem-nos la pols dels prejudicis, rancors enveges, recels que neguen la comunió. Alliberem-nos de tota mena de tristesa, desesperança que porten incrustat el desamor.

Passem la porta jubilar. Puguem; Pare, perdoneu les nostres culpes així com nosaltres perdonem els nostres deutors. Som davant la Mare de la divina misericòrdia que ens allarga la mà. Enllacem les mans fent la rotllana de la sardana amb l'anella Virtus Unita Fortior. Puguem amb la pregària de la Visita a Meritxell que, ensems, ens fa de guia del contingut teològic del Santuari:

Meritxell del silenci, ensenyeu-nos a escoltar.

Meritxell de la muntanya, ensenyeu-nos a admirar.

Meritxell de les neus, ensenyeu-nos a no mentir, a no mentir-nos.

Meritxell de la gavernera, ensenyeu-nos la joia del donar i del donar-se.

Meritxell de les grandalles, ensenyeu-nos la dolcesa de la vida,

Meritxell del cel net i del sol esplendorós, ensenyeu-nos la Llum.

Meritxell, veïna dels prats i de les cases de pagès, ensenyeu-nos la senzillesa.

Meritxell del sofriment, ensenyeu-nos a pregar.

Meritxell dels infants, ensenyeu-nos a somriure.

Meritxell de la pau, ensenyeu-nos la solidaritat.

Meritxell, “Mare dels Andorrans”, ensenyeu-nos la unitat.

Meritxell, Mare de Déu, ensenyeu-nos a estimar.

Déu vos salve, Maria, plena de gràcia...beneït el vostre ventre, Jesús.

TOTS SOM MERITXELL:

És Meritxell l'Esteve Albert i el llibre “Meritxell, Màgia i Paisatge” (1986)

És Meritxell el Joan Riera i el llibre “Santa Maria de Meritxell, centre agrícola i ramader” (1988).

És Meritxell el Pare Cebrià Baraut i el llibre “Nostra Senyora de Meritxell”(1995).

És Meritxell el Centre de Cultura Catalana d'Andorra que em convidà a escriure “El meu mossèn Cinto. Verdaguer pels camins d'Andorra”.

És Meritxell el Cor dels Petits Cantors d'Andorra que completaren amb un CD i un DVD el meu llibre “Vivències Meritxel·lianes Compartides” (2011).

Són Meritxell la Cecília Santañes i l'Alexandra Grebennikova i el llibre “El secret de la vaca bruna” (2012).

És Meritxell la Pilarín Bayés que m'il·lustra “La Petita Història de Meritxell” (2015)

Són Meritxell l'Amàlia Prat i el seu equip Aurora, Daina, Sergi, Forcades, Esther, Pep, marmessora de les meves Agendes a Informacions que han florit la gavernera amb “Mossèn Ramon Rossell. 50 Anys de tu a tu des de Canillo. Diari d'un capellà compromès”, llibre que tanca la col·lecció editada per AINA.

És Meritxell AINA, l'obra social del Santuari de Meritxell. “Un santuari ha de tenir la seva obra social” (conclusió de la Trobada de responsables de Santuaris de Catalunya, Balears, Andorra i Ariège a Vic, març del 2015)

La pedagogia de Jesús inspira l'educació en el lleure d'AINA:

a) LA CRIDA DE JESÚS: Deixeu que els infants vinguin a Mi. Qui dóna un vas d'aigua a un nen@, me'l dóna a Mi. La CRIDA D'AINA: “ A l'estiu, cap infant sense colònies” amb la solidaritat dels devots de la Mare de Déu de Meritxell.

b) LA COMUNITAT DE JESÚS: seguiu-me ! –On vius? Veniu i veureu. Casa de Simó, de Marta i Maria, la taula del cenacle, la taula d'Emmaús, l'esmorzar a la platja. LA COMUNITAT D'AINA formada pel a) Grup Tabor; b) Els Dotze i c) el grup dels 72 talment com ho descriu els Fets dels Apòstols, per acollir els més de deu mil infants – joves– famílies que s'hi aixopluguen al llarg dels mesos d'un any. “La família fa la casa. La casa fa

la família(comunitat)” dita que figura al santuari de la Mare de Déu del Remei al pla d'Urgell.

c) LA MISSIÓ DE JESÚS: us faré pescadors de persones. Jesús que tot allò que hem rebut gratuïtament ho trametem de gratis. LA MISSIÓ D'AINA es pouada del Cenacle del matí de la Pasqua Granada a Jerusalem presidits per Maria, la Mare de Jesús. Totes les activitats d'AINA esguarden els Dons de l'Esperit Sant: Saviesa, ciència, intel·ligència, consell, fortalesa, pietat i amor. La Patrona de la Federació d'Esplais als quals pertany AINA és la Mare de Déu de l'Alegria.

He trobat providencialment en una calaixera de la sala de records del santuari de Meritxell un paper vell, arrugat, quasi il·legible que em dóna uns bons consells per anar pelegrinant devers el SANTUARI de l'ASSUMPTA acompanyat dels joves i dels infants que encarnen el FILL de la falda de la meua Confident:

Si tu alenteixes, ells s'aturen.

Si tu afebleixes, ells fan figa.

Si tu t'asseus, ells es posen a dormir,

Si tu dubtes, ells desesperen.

Si tu critiques, ells destrossen.

Si tu vas al davant, ells se superen.

Si tu els dones la mà, ells et donen la pell.

Si tu preguntes, ells seran sants.

Si tu estimes, ells i tu cantareu

El Senyor ha fet en mi meravelles,

el meu esperit celebra Déu que em salva,

l'amor que té als qui creuen en ell / s'estén de generació en generació,

omple de béns els pobres...

La Catedral de Vic en el centenari de la mort de Torras i Bages

per Pere Oliva,
canonge i Vicari episcopal

El temple jubilar a la diòcesi de Vic, en aquesta ocasió de l'any de la misericòrdia, és la catedral. La seu episcopal esdevé doncs, l'espai assignat per a rebre el do del jubileu i representa per a tots els fidels, una nau que acull aquell que s'hi atansa per a cercar la misericòrdia de Déu, sigui a títol personal o en grup, com s'ha suggerit manta vegades a la diòcesi.

Des de la convocatòria d'aquest any de la misericòrdia, les reunions de les delegacions diocesanes, així com els consells diocesans (de pastoral, presbiteral) i les trobades executives del bisbe amb els arxiprestos, han tingut present la importància de la seu vigatana com a àmbit de referència per obtenir aquesta gràcia.

Certament, la catedral de Vic, representa per la diòcesi, un punt de trobada per celebracions episcopals amb convocatòria de fidels (dia de la catedral al mes de setembre, missa crismal, vetlla pasqual amb administració de baptismes d'adults, etc...) i per aquest motiu, el diumenge 13 de desembre a la tarda, es convocava a una processó de la Parròquia del Carme de la ciutat de Vic fins a la Catedral. Una corrua de fidels travessava la plaça i els carrers medievals que porten a la Plaça de la catedral. Aquesta celebració eucarística així com la manifestació pública de la fe, nombrosa i devota, va aplegar fidels d'Igualada, Manresa, Ripoll, Guillerics... i va representar un inici

significatiu d'aquest any, del qual se n'esperen moltes gràcies.

A partir d'aquell dia, han sovintejat els romiatges a la catedral provinents de parròquies rurals o urbanes. Especialment els dissabtes. S'acostuma a celebrar l'eucaristia a la cripta, es visita la catedral, es rep el sagrament de la penitència i es prega per les intencions del Sant Pare tot passant per la la Porta Santa.

A propòsit de la porta. Cal indicar que s'ha agençat una entrada adequada amb la llegenda "porta santa" a l'exterior que convida a entrar. I a propòsit del sagrament de la penitència, al llarg d'aquest any, s'ha concretat un horari de confessions que possibilita la recepció d'aquest sagrament de guarició per part dels fidels i pelegrins que s'hi atansen.

Els horaris del sagrament de la penitència són quatre hores diàries. De 10 a 12 durant el matí i de 5 a 7 en l'horari de tarda. S'ha fet un horari i molts preveres, una dotzena, s'han responsabilitzat d'una o dues hores la setmana per atendre confessions a la catedral. Cal fer constar, especialment els primers dies, l'afluència nombrosa de penitents que individualment cercaven aquest sagrament restaurador. D'altres, integrants de grups o parròquies, intentaven rebre el perdó en motiu del pelegrinatge a la catedral.

Per completar aquest tema de la penitència sacramental, cal recordar també, que en el temps de Quaresma, el mateix bisbe Romà, va presidir tres celebracions comunitàries de la penitència: a Vic, a Manresa i a Igualada. L'objectiu d'aquesta presència del bisbe és fer comprendre la importància d'aquest sagrament que no podem menystenir. A les tres ciutats, l'afluència de fidels a les celebracions comunitàries fou considerable, així com també un bon nombre de preveres confessors van fer-hi cap.

Els diversos pelegrinatges a la catedral han incentivat d'alguna manera la vida comunitària d'algunes parròquies. La voluntat d'aplegar-se per fer un autobús; grups de fidels que s'aplegaven per anar a Vic a passar per la

Els diversos pelegrinatges a la catedral han incentivat d'alguna manera la vida comunitària d'algunes parròquies.

porta santa, a rebre el jubileu; membres de comunitats rurals que amb l'excusa d'assitir a missa a la catedral, acabaven amb un dinar al Seminari i amb una visita al museu. També en algunes ocasions la visita a la Sala de Sínodes al palau episcopal, ha permès que molts feligresos es fessin càrrec d'aquest edifici amb la magnífica sala del segle XVIII on hi ha retrats i gravats de tot l'episcopologi vigatà.

Per tant, amb motiu del jubileu, molts cristians i cristianes de la diòcesi han conegut espais i àmbits de la ciutat de Vic que de ben segur desconeixien. Una bona manera de descobrir espais diocesans dels quals no se'n tenia constància.

S'ha potenciat al llarg d'aquest any la visita a la catedral per a col·lectius diocesans significatius. Així han rebut el jubileu i han entrat per la porta i participat en l'eucaristia: catequistes de tota la diòcesi, catequistes i infants de diversos arxiprestats, delegació de joves, algunes escoles confessionals, adoradors, visitadors de malalts, voluntariat divers, religiosos i religioses... També a través d'Episcopus, aquest projecte al voltant de diversos esdeveniments de referència episcopal, s'han potenciat visites guiades orientades a partir de les figures dels bisbes: Veyan, Cinidi, Oliba i Torras i Bages, dels quals en celebrem aniversaris diversos.

També a partir de Nadal, s'ha endegat una campanya publicitària sobre l'any de la misericòrdia, per fer ressò, a través dels autobusos locals de Vic, de les expressions més significatives de la butlla del papa Francesc com per exemple "no jutgeu i no sereu jutjats", i "doneu i se us donarà". Durant mesos els autobusos circulant conviden a fixar-se en aquestes expressions que acaben convidant també a viure aquest any de gràcia.

Coincidint també amb el centenari de la mort del bisbe Torras i Bages, a més de la trobada sacerdotal del passat 11 d'abril, on més de quatre-cents preveres van celebrar la missa i van aplegar-se a Vic per tenir present el patriarca de Catalunya, bisbe Torras; alguns grups de fidels s'han atanat a la catedral per a contemplar l'exposició situada

al deambulatori, o simplement per a pregar davant la tomba del bisbe venerable.

Per tant, des del mes de setembre fins la primavera, aquesta presència diversa de fidels a la seu de Vic, ha representat un atansament de la seu al poble. Gent d'arreu, de l'Anoia-Segarra, Bages, Moianès, Lluçanès, Guàrdies, Ripollès i Collsacabra... han comparegut a la catedral, i aquesta compareixença enriqueix les relacions entre les parròquies i la catedral.

A Lleida, una Catedral al pla i una parròquia a les Garrigues, temples jubilar

Redacció

És doctrina subratllada pel Vaticà II que l'església particular és com un microcosmos eclesial que conté en sí mateixa tota la realitat eclesial.

L'acolliment de l'any Sant i Jubilar de la Misericòrdia ha estat intens i recollit a Lleida, ciutat i pobles. La designació de la Catedral nova és un fet normal ja que totes les catedrals són temples jubilar en tant que esglésies mare. L'eixamplament dels temples jubilar a l'orbe més enllà de les basíliques de la Urbs comença per totes les seus episcopals: signe de la unitat i universalitat de l'església. És doctrina subratllada pel Vaticà II que l'església particular és com un microcosmos eclesial que conté en sí mateixa tota la realitat eclesial.

Potser per aquesta raó el bisbat de Lleida, que des de la segregació de les parròquies d'administració aragonesa ha quedat reduïda a la ciutat i el pla de Lleida amb una cua que puja fins a Senet a la boca sud del túnel de Vielha, ha designat com a temples jubilar la Catedral nova, com pertoca i l'església parroquial de la Granadella, catedral de les Garrigues, dedicada a la Mare de Déu de Gràcia i on es venera el Sant Crist de Gràcia. L'encert de la designació el palesa la quantitat de trobades comarcals i especials per lucrar la indulgència en aquell temple jubilar. Moltes parròquies de les nostres contrades veneren una gran imatge del Santcrist amb festa pròpia, goigs al "Sant Crucifici" i rogatives especials, sobretot en temps de sequera quan es treia en processó. D'aquí l'expressió de "treure el Santcristo gros". I efectivament es va fer el diumenge 6 de març a la Granadella amb gran alegria de tot el poble i comarca

però aquesta vegada amb motiu de l'Any de la Misericòrdia.

Tres notes del jubileu a la Granadella als peus del Sant Crist de Gràcia.

- I dia 20 d'abril, Vida Creixent va organitzar una sortida al poble de la Granadella. Hi van participar una quarantena de membres, entre ells, el seu president Xavier Pelegrí i Mn. Xavier Batiste, consiliari del grup.
- El Sant Crist de Gràcia ens agermana als seus peus

Amb motiu de l'Any Jubilar de la Misericòrdia, el diumenge 6 de març a la Granadella es va fer el Viacrucis, presidit per Mons. Salvador Giménez, acompanyat pel rector de la parròquia i mossens vinguts dels pobles, i va ser participat per lectors i cors parroquials dels pobles de Juncosa, els Torms, el Soleràs, Granyena de les Garrigues, Sarroca de Lleida, Torrebesses, Bellaguarda, Bovera, la Granadella, Llardecans, Maials i Almatret.

Lleida, com totes les Catedrals i Temples jubilar de la cristiandat, va obrir l'Any Sant amb una gran processó des de la parroquial de Sant Llorenç fins a la Seu Nova on el bisbe va obrir la Porta Santa.

Un dels encerts del bisbe Salvador ha estat el de glossar les obres de misericòrdia corporals i espirituals en el seu escrit setmanal. Més encara, la Delegació de mitjans de comunicació està oferint un rosari de curtes intervencions de molts cristians amb el títol de: "les obres de misericòrdia en dos minuts". Vegem-ne unes mostres:

Consolar el qui està trist

La misericòrdia és una actitud bondadosa cap a l'altre. Consolar els afligits, acompanyar-los en el dolor per la pèrdua d'un ésser estimat, des dels Grups d'Acompanyament al Dol, és el que fem i un dels motius prioritaris en aquest Any de la Misericòrdia.

La misericòrdia és una actitud bondadosa cap a l'altre.

Acompanyem, a les persones confoses en el dolor més profund, a aprendre a viure sense les ganes de viure, per la por a que estan sumides. Acompanyem respectant els seus silencis, temps i ritmes sense posar-nos un pas endavant, ni un pas enrere.

Potenciem les capacitats que té cada persona, per tornar a donar sentit a la seva vida, que no serà com la d'abans, sinó que serà nova. Ajudem, amb l'esperança que tots estem molt ben equipats i que cada un és capaç de trobar recursos per resoldre tot el que ara es veu privat.

Tenim cura en acompanyar-los en les seves pors, al no saber com fer-ho, en els seus desconcerts i preocupacions, procurant està presents en el moment que ho necessiten i com ho necessiten.

A nosaltres, aquest acompanyar, ens ajuda a revertir aquest amor i confiança en la vida, no només des de la bondat sinó també des de la tendresa, que és el que oferim a ells; la cara i el cor del Déu de la Misericòrdia. (Ana M. Agustí)

Visitar els captius

Faig de voluntari al Centre Penitenciari Ponent. És una de les coses que sempre havia pensat poder fer alguna vegada, però, no havia tingut mai l'ocasió, ja que sóc religiós i vaig fer vot d'obediència.

Però en tornar a Lleida, després d'haver viscut molts anys a l'Àfrica, vaig sentir el que diu el Senyor: 'Era a la presó i em vas venir a visitar'.

No obstant això vaig sentir que aquell dia el Senyor em diria: Estava al Centre Penitenciari Ponent i no em vas venir a veure!

Actualment, amb molta alegria, vaig a visitar els interns que estan en una cel·la sols. Com que hi vaig sovint, es crea una relació humana d'amistat. Penso que això és molt important per a ells, ja que a la seva habitació no

reben més visites que les meves. Ells parlen, expliquen i jo els escolto; crec que és d'aquesta manera com actua la Misericòrdia de Déu i com la senten.

Avui per exemple, quan he anat a visitar-los, un d'ells va dir-me: 'resem una mica'. Hem resat, el Parenostre i l'Avemaria, lentament. Hem pregat junts perquè ell ho havia demanat.

Alguna vegada fan al·lusió a fets religiosos. Jo els dic que sóc creient i que prego per ells.

Crec, que és quan compartim aquesta relació d'amor, escolta i amistat amb les persones més febles, com es manifesta la Misericòrdia de Déu. (P. Ramon Fabregat)

El jubileu a la diòcesi de Tortosa

Redacció

A Tortosa es pot guanyar la indulgència del Jubileu de l'Any de la Misericòrdia només a la bella catedral gòtica de la ciutat (només amb una excepció, –i ben encertada, per cert– com veureu al paràgraf 3, *ut infra!*).

El senyor bisbe de Tortosa ja en la seva carta pastoral del dia de Sant Martí de Tours (11 de novembre de 2015) feia vuit propostes de celebració que voldríem destacar. Hi ha una opció clara per potenciar les celebracions en l'església mare amb tot el sentit eclesial que té la catedral:

1. S'estableix com a temple jubilar de la diòcesi la Santa Església Catedral de Santa Maria de Tortosa. Durant tots els dies de l'any, en l'horari establert, i cada vegada que hi hagi una celebració litúrgica, estarà oberta la Porta de la Misericòrdia i hi haurà un sacerdot per a l'atenció espiritual als pelegrins i per acollir a tots aquells que vulguin apropar-se a rebre la gràcia del perdó i de la reconciliació amb Déu.
2. Al llarg de l'any, els arxiprestats i els diferents sectors de la pastoral de la diòcesi tindran la seua pròpia peregrinació jubilar a la catedral, el dia programat al calendari diocesà.

Peregrinacions jubilars a la Catedral:

Inici del Jubileu de la Misericòrdia i apertura de la Porta Santa – Catedral, 13 de desembre 2015

Jubileu de les famílies en la festa de la Sagrada Família de Natzaret – Catedral, 27 de desembre 2015

Jubileu dels catequistes – Catedral, 30 de gener 2016

Jubileu dels religiosos i cloenda de l'Any de la Vida Consagrada – Catedral, 7 de febrer 2016 (castellà)

Jubileu dels malalts i jornada diocesana de l'Hospitalitat de Lourdes – Catedral 14 de febrer 2016

Jubileu de l'arxiprestat Baix Maestrat – Catedral, 21 de febrer 2016

Jubileu de l'arxiprestat Baix Ebre – Catedral, 28 de febrer 2016

Jubileu dels arxiprestats Ribera d'Ebre-Priorat i Delta-Litoral – Catedral, 6 de març 2016

Jubileu de l'arxiprestat del Montsià i la Tinença – Catedral, 3 d'abril 2016

Jubileu de les escoles concertades – Catedral, 14 d'abril 2016

Jubileu de l'arxiprestat de la Terra Alta – Catedral, 17 d'abril 2016

Jubileu dels infants – Catedral, 24 d'abril 2016

Jubileu de moviments laïcals i agrupacions de confraries de Setmana Santa – Catedral, 14 de maig 2016

3. ...Que els membres dels equips de pastoral penitenciària promoguin també la celebració del jubileu a les presons, organitzant celebracions en les capelles i convidant als presos a què adrecin la seua oració al Pare cada vegada que travessin *la porta de la seua cel·la, que serà per a ells la Porta de la Misericòrdia*.

4. Els elements essencials que no han de faltar en les celebracions jubilars són la recepció del perdó en el

sagrament de la Penitència... i el gest de compartir els béns amb una almoina que cadascú decidirà en consciència.

5. ...la peregrinació de cada arxiprestat. [La preparació d'aquesta peregrinació] inclourà una missió amb catequesis centrades en els salms i paràboles de la misericòrdia, i la celebració del sagrament de la Penitència.
6. ...les almoines del jubileu... es dedicaran a recolzar accions que siguin expressió de les obres de misericòrdia als més necessitats: menjadors socials, cases d'acollida, refugiats, pastoral penitenciària, acompanyament integral a famílies i programes de reforç educatiu adreçats a nens i joves en perill d'exclusió social.
7. ...determino que des de l'hora que es cregui convenient del divendres 4 de març fins al dissabte 5 de març de 2016, s'organitzi almenys en una parròquia de cada arxiprestat l'exposició del Santíssim durant 24 hores dedicades al Senyor.
8. Durant l'any jubilar cada primer divendres de mes tindrà lloc a la Santa Església Catedral una catequesi sobre els salms i les paràboles de la misericòrdia, que inclourà moments per a la meditació i l'oració.

Un dels aspectes que reclama l'atenció de tot any sant és la indulgència.

Un dels aspectes que reclama l'atenció de tot any sant és la indulgència. I és justament sobre aquest tema que el bisbe de Tortosa, Mons. Enrique Benavent, ha dedicat tres de les seves "Paraules de Vida". Us oferim unes pinzellades de les seves catequesis ja que el tema de les indulgències –per a bé i per a mal– és fonamental en la praxi catòlica dels anys sants al llarg dels segles, com tots sabem.

1. Per ajudar-vos a una vivència més plena d'aquest Jubileu, explicaré el sentit d'aquesta doctrina i pràctica de l'Església, que per a molts resulta difícil de comprendre.

Partiré de dues situacions que hem viscut alguna vegada en la nostra vida. Quan volem reconstruir una amistat trencada hem de tenir la humilitat de demanar perdó a l'amic ofès. És necessari també que la persona ofesa ens perdoni. Això, essent fonamental, no ho és tot: cal curar les ferides que la ruptura ha provocat en la relació entre les persones. Tornar a una vivència plena d'amistat exigeix demanar perdó, ser perdonat i purificar el cor perquè la relació es refaça en la seua totalitat.

Fixem-nos en una segona experiència: l'esforç per curar les ferides i refer l'amistat trencada tendeix a reparar el dany causat. Si la persona ofesa veu sinceritat al demanar el perdó i en la manifestació de dolor i pena pel mal provocat, no exigirà una reparació que compensi totalment el dany causat. Al comprovar la veritat del penediment i l'esforç per reparar el mal, pot dir: "Prou! No cal que et preocupes més. Està superat!". La persona ofesa no ha exigut una reparació que compensi plenament el dany causat. Ha tingut "indulgència" amb l'ofensor. (1.05.2016)

2. Si mirem el pecat des de qualsevol d'aquestes perspectives, hem de veure també que té conseqüències en aquell que l'ha comés: roman una tendència o propensió vers les criatures, que en el procés de conversió s'ha d'intentar corregir; la ofensa implica un desig de fer mal a l'altra persona, pel que la conversió exigeix reparació per contrarestar els efectes del mal que s'ha fet; si es transgredeix la llei de Déu, s'han d'assumir les conseqüències penals que això comporta; si es vol recuperar l'amistat amb Déu s'ha de viure un procés de purificació per poder recuperar plenament la confiança amb Ell.

[...] Qualsevol reflexió sobre el pecat exigeix distingir entre aquest i les seues conseqüències. [...] El perdó del pecat i de la pena eterna que un pecat greu implica, es dona en el sagrament de la Penitència.

La superació de les conseqüències, en canvi, demana temps, esforç i, sobretot, pregària... (8.05.2016)

Tornar a una vivència plena d'amistat exigeix demanar perdó, ser perdonat i purificar el cor perquè la relació es refaça en la seua totalitat.

-
3. Quan el Papa convoca un any jubilar, que és sempre un any d'indulgència, a més d'invitar-nos a celebrar el sagrament de la Penitència, se'ns proposa realitzar algun gest per mostrar la sinceritat del nostre desig de conversió i de reconciliació amb Déu. En aquest Jubileu el Papa ens invita a entrar per la Porta de la misericòrdia, oberta en aquelles esglésies que el bisbe de cada diòcesi hagi determinat, pregar per les seues intencions, realitzar un gest de misericòrdia, etc... Quin sentit tenen aquestes accions? [...] Quan, després d'haver celebrat el sagrament de la Penitència vivim aquestes pràctiques, estem manifestant a Déu la veritat del nostre desig de reconciliació amb Ell. Són gestos d'amor a Déu. En eixe moment, Déu, per mitjà de l'Església, que és la dispensadora de la gràcia, esborra totalment les conseqüències del pecat. Així, el pecador pot viure amb la confiança que el pecat i totes les seues seqüeles estan totalment superats. Déu, a més de perdonar-nos, té indulgència. [...] El Papa ens indica, a més, que podem realitzar aquests gestos i aplicar-los pels nostres germans difunts. Quin sentit té aquesta afirmació? El camí de conversió i de purificació del cor dura tota la vida, i no podem tenir la seguretat que al final de la vida temporal el nostre cor estiga vertaderament preparat per a trobar-se amb Déu. Tots tenim molta immundícia que necessita ser purificada per poder veure Déu cara a cara. [...]

El jubileu a la diòcesi de Sant Feliu

Redacció

Després de l'obertura de l'Any Jubilar, Any Sant o Jubileu de la misericòrdia que el papa Francesc va solemnitzar el 8 d'octubre a la Basílica de Sant Pere del Vaticà, a cada diòcesi del món es va inaugurar el Jubileu amb l'obertura de la Porta de la Misericòrdia a les respectives catedrals el tercer diumenge d'Advent, 13 de desembre.

A la Diòcesi de Sant Feliu de Llobregat aquest inici jubilar es va materialitzar amb l'obertura de la Porta de la Misericòrdia de la Catedral de Sant Llorenç, i també amb la que s'ha fixat al Monestir de Montserrat, establert pel bisbe Agustí Cortés com a lloc de peregrinació i d'indulgència jubilar a la diòcesi.

La Catedral del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat és la més jove de les nostres catedrals perquè ho és també el seu bisbat, tot i que ja ha celebrat joiosament els deu anys de la seva erecció al servei del poble de Déu que fa camí a les nostres zones del Baix Llobregat, el Penedès i el Garraf.

Edificada sobre les ruïnes d'una església anterior, de la qual només en resta el campanar, la catedral de Sant Llorenç va ser acabada l'any 1946 seguint un estil inspirat en l'arquitectura i la decoració paleocristiana i bizantina. Tot i que les circumstàncies de la postguerra condicionaren una construcció amb materials senzills, se'n va treure el màxim partit amb una ornamentació interior esplèndida: vitralls, esgrafiats, daurats al sostre, murals pintats en les capelles i un artístic mosaic en tota l'extensió del pavi-

ment. El resultat és un conjunt molt equilibrat al servei del culte i de l'expressió simbòlica i artística de la fe. Va ser l'església parroquial de Sant Feliu de Llobregat fins que l'any 2004 va ser erigida com a catedral de la nova diòcesi. I ara continua fent la funció de temple parroquial i llar de la comunitat cristiana de Sant Llorenç, amb totes les activitats pròpies d'una parròquia, i alhora té la missió d'ésser l'església catedral del primer bisbe de la diòcesi, el bisbe Agustí Cortés i al servei de tota la família diocesana.

L'obertura de la porta santa, un dels moments més simbòlics de l'Any sant és un dels elements més apreciats pels feligresos que hi participaren:

- *He apreciat un gran simbolisme en tota la celebració: l'obertura de la porta que representa Jesús, la processó d'entrada rere el bisbe com a pastor... He gaudit amb els cants i molt especialment, de veure la catedral plena: això omple de goig!*
- *Molt emotiva. Cada punt de la celebració ple de significat: a l'exterior, la lectura de l'evangeli, la processó... El fet concret de picar a la porta i veure com s'obre, això només ho havia vist a la tele! M'ha agradat molt de participar-hi.*
- *Una celebració ordenada, equilibrada, no rígida, molt participada: solemne però no feixuga.*
- *Sempre hi ha detalls de logística que podrien haver resultat millor, però majorment, la impressió és que tot ha anat força bé. Hi havia 200 cadires afegides a disposició i tothom que va voler va poder seure.*
- *Magnífica. Recorrent tota la celebració es va poder viure la realitat i el significat de l'Any Sant de la Misericòrdia. Em va agradar l'homilia del bisbe Agustí, més que altres vegades.*

El bisbe Agustí, sempre molt sensible a la seva condició de pastor atent a les necessitats pastorals dels fidels practicants, no menys que a les dels indiferents o allunyats, expressava així el seu zel pastoral:

Permeteu-me convidar-vos a fer un exercici interior, que ens serà profitós per viure profundament el sentit d'aques-

ta celebració. Pensem un moment en nosaltres mateixos i en els nostres germans, creients o no, amb els quals compartim el dia a dia. Aquest temple, la catedral, i tots els temples de la Diòcesi, volen ser "lloc d'Església, casa on els germans comparteixen la comunió de l'Esperit". Reconequem-nos, però, per un moment fora d'aquest lloc. Ens ha arribat una crida entusiasta i engrescadora que ressona amb força a l'interior d'aquestes quatre parets: "¡Crida de goig, alegra't i celebra de tot cor...! ¡Viviu sempre contents en el Senyor! Ho repeteixo, viviu contents!" Nosaltres, que som fora, sentint-la, experimentem una doble sensació: per un costat desitjariem fer cas a aquestes paraules (¿qui no voldria viure sempre content, superar totes les pors, que l'alegria mai fos amenaçada per cap mena de mal?); per altre costat, en constatar tant de sofriment que hi ha al món, pensariem que aquell missatge no és més que una retòrica sense correspondència a la vida real, una poesia o una música buida, que només pretén enganyar endolcint-nos l'existència (¿qui no està cansat de sentir recomanacions psicològiques o invitacions a la felicitat a condició de comprar un producte, seguir una fórmula o viure una determinada situació?). El cas és que viuríem l'eterna tensió entre el l'atractiu del desig i la força de la realitat. [...]

A la porta hem trobat dues figures senyeres, que ens acullen i ens donen la mà, convidant-nos a entrar. Una és Joan Baptista. La seva mà és aspra, la seva figura austera, la seva mirada és incisiva i penetrant i les seves paraules radicals i fortes: "converteix-te, canvia el teu cor i la teva vida, comparteix el que tens amb qui no té per viure, no abuisis, siguis honrat, torna a Déu". Ell és la veu que ens diu qui som realment, sense cap engany possible, posant al descobert les arrels de les nostres misèries. L'altra figura és Maria, la Mare de Jesús. La seva mà és delicada, però segura, la seva mirada és transparent i lluminosa, el seu rostre serè i somrient; tota senzillesa i humilitat, que ens convida a cantar la gloria del Senyor, a qui ha lliurat ella mateixa, en obediència, la seva voluntat. El seu cant ens recorda el Déu que practica la seva misericòrdia amb els humils i famolencs... Ella és, per la seva humilitat, l'anunci viu del poder de Déu, del poder de la seva gràcia i el seu amor, capaç de fer tot nou.

Penetrar en el temple significarà endinsar-nos en el profund del misteri. ¿Quin misteri? El misteri d'una vida en comunió d'amor, que se sosté, no perquè som capaços d'estimar, sinó només per la llum, la paraula, l'ofertament real de la misericòrdia de Déu a cadascú i a tota la comunitat de germans.

Aleshores, un cop travessada aquesta porta amb les dues figures, una que denuncia des de la veritat, l'altra, que anuncia des de l'amor, penetrem en el lloc on es reuneix la comunitat dels germans cercadors de l'alegria.

[...]

Penetrar en el temple significarà endinsar-nos en el profund del misteri. ¿Quin misteri? El misteri d'una vida en comunió d'amor, que se sosté, no perquè som capaços d'estimar, sinó només per la llum, la paraula, l'ofertament real de la misericòrdia de Déu a cadascú i a tota la comunitat de germans.

[...]

Aleshores s'haurà desvelat el misteri de l'alegria. Perquè algú podria pensar que aquest secret no era altre que recordar com la alegria es pot crear o forçar, fent entre tots un ambient amable, "bonic" i agradable mitjançant paraules i gestos generosos amb els germans. El misteri de l'alegria al que hem estat cridats, i que ara compartim, és ben diferent: l'alegria ens ha estat regalada en el moment en què hem estat estimats misericordiosament, quan hem estat perdonats amb un amor gratuït.

I és l'acollida humil i agraïda d'aquest perdó el que ens permet i ens empeny d'oferir als germans, amb senzillesa, la mateixa misericòrdia. No ho farem des de la prepotència, sinó des de la igualtat en la pobresa. No demanarem res a cavi, sinó amb gratuïtat. No farem distincions, sinó d'una manera oberta a tots, amb l'única preferència pels qui més ho necessiten. No ens limitarem a un aspecte de la vida, sinó que procurarem tant l'ajuda material al pobre, com la reconciliació personal, tant la pau comunitària i social, com el diàleg entre persones i grups diferents i potser enfrontats...

Celebrem, germans, aquest Any Sant de la Misericòrdia, demanant Déu que cada vegada que entrem al seu temple i trobem el cor de l'Església, sigui el nostre propi cor qui surti transformat per estimar tal com hem estat estimats. Aleshores podrem esperar el veritable canvi que el món avui necessita i Déu espera. Fem-ho de la mà ferma

de Maria, ella mateixa és el món sempre nou, obra de la inesgotable misericòrdia.

(Homilia del bisbe Agustí el diumenge 13 de desembre de 2015)

Són diversos els grups diocesans i les persones individuals que han vingut al temple jubilar per celebrar l'any sant amb tots els elements que estan indicats. Els preveres que estan al servei de la catedral han procurat acollir i facilitat aquest moment de gràcia que és l'any sant de la Misericòrdia. Ara encara resta la culminació d'aquest itinerari al llarg dels propers mesos fins a la cloenda el diumenge abans de Crist Rei.

III. “Sigueu misericordiosos com el vostre Pare del cel”

Obres de misericòrdia corporals

“Donar menjar a qui té fam”

per Maria Rodríguez,
voluntària de Càritas Interparroquial de Vilanova i la Geltrú

A casa tenim la gran sort de comptar encara entre nosaltres amb els quatre avis. Tenen entre 84 i 90 anys. Sovint, a les sobretauls del cap de setmana, s'interessen per la meua tasca com a voluntària de Càritas a l'Economat de Vilanova i la Geltrú. A la conversa acostuma a sortir sempre la mateixa reflexió: *“com pot ser que hi hagi gent que té gana si ara hi ha menjar de sobres?* Els prestatges dels súper estan plens a vessar de tota mena de productes i marques”. Llavors expliquen les seves vivències de quan eren petits i de la gana que van passar quan no hi havia menjar encara que tinguessis diners per comprar-ne.

Es fa difícil d'entendre que, al nostre entorn, convisquin realitats tan dispars com l'augment dels trastorns alimentaris provocats per l'obessitat i la bulímia amb persones que no tenen cobertes les necessitats nutricionals bàsiques.

La llarga crisi que estem vivint està portant moltes famílies a situacions de pobresa. Els pocs ingressos de què disposen no són suficients per cobrir necessitats molt cares com l'habitatge i l'energia i ja no els queden diners per comprar aliments.

A l'Economat l'objectiu és completar les necessitats d'alimentació de les famílies mitjançant l'oferta de productes bàsics de llarga conservació, productes frescos i refrige-

rats. Afavorir la llibertat de la família usuària per escollir els aliments que necessita dins d'unes pautes clares i senzilles. I repartir de forma equitativa els aliments entre els diferents tipus de famílies perquè cada membre té assignat una quantitat de punts.

Arriben famílies de tota mena derivades pels serveis socials de l'ajuntament, pels treballadors socials de Càritas o d'altres que simplement entren i demanen si els podem ajudar amb un lot de productes.

La recollida d'aliments podria ser molt autònoma per part dels usuaris però els voluntaris fem una tasca que va més enllà de «Donar menjar a qui té fam». Perquè trobar-se en la situació d'haver d'acudir a l'Economat no resulta gens agradable. Cada persona ho viu amb sentiments diversos: vergonya, tristor, ràbia, agraïment. El primer dia és el més difícil.

Els voluntaris tenim la missió d'acompanyar-los en el recorregut, per ajudar o resoldre dubtes, però cal que ens adaptem a cada persona que entra. Hem de saber acollir amb prudència i discreció, amb confiança, amb una escolta activa que de vegades consisteix en acompanyar-los en el seu silenci i sempre amb un somriure a la boca. Sovint quan una persona s'ha sentit acollida, en el sentit ampli de la paraula, quan torna un altre dia busca amb la mirada a qui l'ha sabut acollir. Procurem que marxin amb el carro de la compra ple i amb més serenitat de la que tenien en entrar.

Les persones voluntàries també som gent de tota mena. Venim de realitats diverses i ens mouen sensibilitats i espiritualitats molt diferents.

És molt enriquidor treballar en equip i tirar endavant una tasca que val la pena. Nosaltres rebem molt: la satisfacció d'aportar un granet de sorra per millorar la situació dels que pateixen, l'agraïment de les persones que ens envolten, l'exemple dels companys, la confiança que se'ns dóna. Som testimonis d'exemples de vida, de la fortalesa que tenen els homes i les dones per afrontar les dificultats i adaptar-se sense desesperar-se.

Crec que tots els que formem part de l'Economat, siguem usuaris o voluntaris, sabem que ningú no està mai del tot segur i que no podem acomodar-nos. Tots estem exposats a què la nostra vida doni un tomb de 180° i trobar-nos sense feina, sense casa, sense menjar.

La crisi ens està sent una bufetada d'humilitat. L'Esperit de Déu hi és sempre present buscant solucions a les dificultats, tot traient el millor de cada home i cada dona.

Donar de beure al qui té set

per Antoni Serramona,
de l'Oratori

Ja es veu que la formulació d'aquesta obra de misericòrdia és com una al·literació de la primera, com el complement lògic i quasi retòric de donar pa al qui té fam. Als relats evangèlics hi ha múltiples exemples d'aquestes reiteracions quasi litàniques.

Per altra banda aquella expressió tan evangèlica: *"I tothom qui doni un got d'aigua fresca a un d'aquests petits només perquè és deixeble meu, us asseguro que no quedarà sense recompensa"* (Mt. 10, 42) és com una glossa d'aquesta obra de misericòrdia que no precisaria altre comentari. Però els humans som com som. Necessitem la reiteració i la senzillesa perquè les doctes formulacions no eclipsin la grandesa dels grans misteris. Dit altrament: la recompensa de la benaurança, de la plenitud, del compliment de la llei i els profetes cap en un got d'aigua fresca ofert generosament a qui té set, sobretot si és dels més petits i perquè porta el nom de Jesús. Ja sabem que els petits, els infants són expressions típicament evangèliques que designen els febles, pobres, rebutjats... perquè nostre Senyor *"derroca els poderosos del soli i exalta els humils"*. (Lc. 1, 52)

Una simple anècdota de la vida de Sant Felip Neri (enguany que hem celebrat el V Centenari del seu naixement) podrà il·lustrar, més que no pas la retòrica, el sentit d'aquesta insignificant obra de misericòrdia corporal. No tan insignificant com veurem.

Sant Felip Neri, a la Roma del segle XVI era un home que vivia amb un peu al confessional i un altre al carrer. Era conegut per la seva jocositat i sentit de l'humor. I era bon amic de Fèlix de Cantalicí un framenoret llec caputxí que solia fer els encàrrecs de la seva comunitat. Com que de vegades havia d'anar a comprar el vi per a la comunitat i l'església, la mainada i algun altre malintencionat li feien escarni en veure'l amb els bot de vi a l'esquena. Assabentat de la gresca que hi feien els garneus, el murri de Messer Filippo se'l va fer trobadís i al mig de la plaça es posà a beure a galet, davant de tothom, de la bota del fraret.

La gran reputació de que ja gaudia el Neri va restaurar el bon nom del frare; el va fer sentir bé davant el *popolino* que el bescantava i Sant Felip va donar una lliçó sense paraules als brètols del barri.

De com l'obra de misericòrdia de donar beure al qui té set no és una insignificança retòrica del relat. No és la materialitat de donar un got d'aigua ni un got de vi. És ficar-se a la pell de l'altre i compadir, compartir o suportar amb ell el mal moment. I si s'escau, com en aquesta anècdota, donar als altres una lliçó de *modos* sense paraules, ni arrogàncies ni sermons.

Evangeli de les coses petites i quotidianes. Evangeli de la finor i de la llibertat d'esperit. Evangeli de les paradoxes. Evangeli de la misericòrdia magnànima de Déu fet a la mida d'un got d'aigua fresca o d'un trago de vi oferts sense ostentació a qualsevol dels més petits, només perquè és el Senyor en persona.

Tan important com aquell savi consell de Pau a la carta als Romans (14,1) *"Acolliu els qui són febles en la fe i no critiqueu els seus escrúpols..."* on, més enllà del tema de la fe dels jueus complidors escrupolosos i la llibertat dels qui se senten justificats per la fe, podem descobrir la grandesa i la simplicitat paradoxal de les benaurances traduïdes a obres de misericòrdia.

Vestir el despullat

per Josep Francesc Canals i Sandra Blanco,
treballadors socials de Càritas Diocesana de Sant Feliu

La necessitat bàsica de vestir-se ha de poder ser coberta per qualsevol persona, avui en dia costa poder-les cobrir degut a la situació de precarietat en la que es troben un alt nombre de persones. Segons les dades de 'observatorio de la realidad 2015' que ha elaborat Càritas Espanyola, 7 de cada persones ateses per Càritas viuen sota el llindar de la pobresa. Les famílies es veuen obligades a reduir despeses, principalment en activitats d'oci, alimentació i també en roba i calçat.

Càritas és conscient d'aquesta realitat i és per això que va pensar en oferir un servei en el qual la persona pogués tenir aquesta necessitat coberta.

Amb el temps es veu la importància de canviar la manera en que es facilita la cobertura d'aquesta necessitat, ja que la persona ha de poder triar, s'ha de dignificar l'entrega, hem de facilitar que es puguin crear llocs de feina, hem de fer un treball educatiu vers els donants i els receptors, potser cal educar en la cultura de la roba de segona mà, la reutilització i el reciclatge.

Com diu el Papa Francesc a l'encíclica *Laudato Si*: "Com sol passar en èpoques de profundes crisis, que requereixen decisions valentes, tenim la temptació de pensar que el que s'està esdevenint no és veritat. (...) Aquest comportament evasiu ens serveix per continuar amb els

nostres estils de vida de vida, de producció i de consum. És la manera com l'ésser humà s'espavila per alimentar tots els vicis autodestructius: intentant no veure'ls, lluitant per no reconèixer-los, postergant les decisions importants, actuant com si no passés res".

És per això que cal qüestionar alhora perquè es recull tanta roba en els espais que se'n facilita la recollida i sobretot pensar quin ús li donem i com ho gestionem, perquè no hem de caure en el parany de ser l'abocador de les deixalles, ja que perdem el nord i no vestirem al despullat, sinó que facilitarem la neteja dels armaris dels benestants.

Acollir el foraster

per Anna-bel Carbonell,
educadora

En temps com els actuals en què paraules com refugiat, immigrant, demandant d'asil... generen aversió en depèn de quines sensibilitats, economies o polítiques, és més adient que mai fer memòria d'aquest "acollir el foraster" de què ens parlen les obres de misericòrdia. Misericòrdia, actuar des del cor... Ho fem? Qui no és foraster d'algun lloc? Foraster, el qui ve de fora. Que un altre ésser humà com nosaltres vingui de fora no ens hauria pas de preocupar d'entrada. Tots fem llargs camins a les nostres trajectòries vitals. Per què ens costa tant ser hospitalaris? Què tenim por que ens prenguin? O és que ens enfronten a una veritat i realitat que ens molesten perquè ens hi reconeixem, perquè sabem que un dia podríem ser nosaltres? És això el que ens fa nosa? La història de la humanitat és una història de migrants, sempre a la recerca d'una vida millor per a un mateix i la seva família.

A Mt 25,35 Jesús diu: "era foraster i em vàreu acollir", podria dir-ho de nosaltres? Ningú que es converteix en immigrant deixa casa seva per gust. Tothom fuig de la fam, de la guerra, de la persecució...

Acollir el foraster, el desconegut, des de la certesa que estem acollint a Jesús en les nostres vides.

Visitar els malalts

per Anna-bel Carbonell,
educadora

Emmalaltir és part de la nostra humanitat, de la nostra condició d'éssers finits. A ningú li agrada estar malalt —ni de malaltia de la comuna que ens visita anualment, ni molt menys encara de malalties cròniques, greus, que ens capgiren el viure—. Perquè més enllà de les visites mèdiques, les proves, la medicació,... I el que tot això genera en el nostre organisme. La malaltia comporta uns efectes secundaris que se'n diuen soledat, oblit, debilitat, reconèixer-nos fràgils... amb data de caducitat.

La malaltia ens sotmet a un bany d'humilitat i ens obliga a fer marrada, a canviar hàbits i rutines, a deturar el que estem fent per molt important que considerem que sigui i dedicar-nos un temps a sanar el nostre cos i de retruc, sovint, també la nostra ànima.

La persona malalta —sobretot quan parlem de malalties greus o de llarga durada— necessita espai per resituar-se, i alhora precisa més que la mà, la paraula, l'estima de la família i dels amics. Ansia que se'l visiti, se l'acompanyi, se l'escolti i se li faci costat.

Visitar el malalt és més que una simple acció. És un desprendiment, una entrega i un acte de misericòrdia que sols es pot dur a terme des de la senzillesa i la bondat, des d'un haver viscut en primera persona aquest amor de Déu en nosaltres i un deixar-nos qüestionar com a éssers que ens necessitem els uns als altres.

Visitar els presos

per Santi Bosch i Quim Cervera,
de l'Equip de Visitadors de la Fundació La Vinya de Bellvitge-Gornal

Quan em van jubilar després de 40 anys de treballar, em desperto el primer dia de llibertat amb una sensació estranya. Quantes hores que tinc disponibles per les meves aficions!. Esport, guitarra, lectura, TV, escacs,Em frego les mans de satisfacció.

Els primers dies tot va com una seda. Però a mesura que passa el temps, trobo a faltar quelcom. Una vida tan relaxada no m'omple. No hi ha objectius, no hi ha iniciatives, no hi ha cap activitat que em comporti un mínim de sacrifici. No puc seguir igual.

A la meua edat una nova feina pagada és quasi impossible i ja no la intento buscar.

I una feina de voluntari? Home, una activitat que no comporti cap benefici material, perquè no? Pot despertar em mi unes noves il·lusions molt més ètiques que les que m'han motivat fins ara.

Presa la decisió, quina activitat? Em relaciono amb el món de voluntariat i m'adono de la gran quantitat de gent que dedica el seu temps a ajudar a persones necessitades. Crec que la quantitat és gran però la proporció molt petita. Quin tipus de voluntariat podria fer?

L'amistat amb una persona introduïda en aquest món m'ofereix la possibilitat de fer un voluntariat de suport a

persones que són a les presons. M'ho repenso. Creia en poder ajudar a gent gran que ho necessités, reforç escolar a infants de famílies reestructurades o que no tenen mitjans econòmics, persones malaltes que no tenen companyia.... Però a persones que han comés delictes i que estan pagant les conseqüències? Refús inicial.

No puc ajudar de cap manera a algú que ha perjudicat a una altra persona. Jo mateix havia patit el robatori de la cartera. En fi, reacció típica de la societat. Qui la fa que la pagui.

Mentre estava pendent de refusar aquest voluntariat, vaig veure un reportatge en què es veia una persona accidentada a terra i que la gent passava, sense atendre-la. Em va fer meditar. ¿No és un intern una persona caiguda pels motius que sigui? Aquesta reflexió em va fer canviar la decisió. Si m'acceptaven, faria de voluntari en aquest àmbit.

A partir d'aquí, i fets els tràmits necessaris per exercir com voluntari dins d'una entitat de voluntariat, ens trobem escoltant a un intern que accepta que el visitem. Explica el que vol, sigui veritat o no, no li preguntem res. Ens limitem a escoltar-lo. Te n'adones de moltes coses. De la soledat que experimenten molts d'ells, de què a molts, la vida que han tingut, els ha vingut marcada per l'entorn en què han viscut, no tenen esperances en el futur, etc... Quan surts de les visites resulta que ja no els veus com uns delinqüents si no com a persones que, pels motius que sigui, tenen unes necessitats materials i afectives.

Sempre anem a visitar als interns de dos en dos. Això ens permet estar més atents, escoltar millor, i el que un no es fixa, l'altre ho observa. I sobretot, després en podem parlar, com hem vist a la persona visitada, el seu estat d'ànim, els seus desigs, pensaments, sentiments, en definitiva la seva humanitat, la seva personalitat. També podem revisar com hem reaccionat, què hem dit, per anar-nos esmenant en el tracte.

Realment, tot sovint em pregunto: ¿val la pena que dediqui una part del meu temps fent una labor de donar suport a una sèrie de persones que es troben tancades per

complir unes condemnes motivades per actes antisocials, delictives, que són atracadors, assassins, pederastes, etc...?

Quan ja fa anys que fas aquest servei, i amb les converses amb els altres voluntaris, te'n vas adonant que tractem fonamentalment a persones, germanes nostres que, com tothom, tenen la seva part "luminosa", "sana", que tant de bo ells mateixos descobrissin (a vegades la reconeixen), per tal que a partir d'ella puguin fer un camí de recuperació, d'alliberament, d'humanització. Sovint les opinions dels interns sobre la societat, la vida, la condició humana, i sobre el mateix sistema judicial i penitenciari (que el coneixen molt bé i m'ensenyen), són d'una saviesa que em sorprèn, i aprenc molt amb ells, i així podem compartir el que és viure. També algunes vegades em fan pensar molt, ja que fan com de "mirall". Es pot veure en ells, alguns aspectes que no t'agraden de tu mateix i llavors és quan pots comprendre perquè els rebutgem i perquè alguns dels amics, companys i veïns els costa tant tenir sensibilitat humana envers ells (refuses aquella part teva que no t'agrada). També així t'adones i comprens que els costi tant canviar de vida, ja que les petites coses que un mateix es proposa de canvi de vida també et costen molt.

El grup de voluntaris que visitem els interns, que som de la Fundació la Vinya de Bellvitge-Gornal (que agrupa totes les accions social de les tres parròquies d'aquests barris) ens trobem un cop al mes per compartir les visites, les gestions que cal fer amb les famílies, per la recerca de treball, o de lloc per ser acollits, si surten de permís o definitivament, en l'acompanyament posterior a la seva estada en el Centre, si volen que així ho fem.

Per això, estar a costat d'ells, obrir el teu cor a la seva i a la teva "misèria" ens ajuda a tots i segueixes així creient que val la pena l'escolta atenta, la visita, l'acompanyament mutu, que t'humanitza tant.

Enterrar els difunts

per Florenci Travé,
diaca del bisbat de Sant Feliu

Des de l'experiència de ministre ordenat de diaca, que col·labora en l'àmbit dels tanatoris, se m'ha demanat que us parli breument de la meua experiència en relació amb aquella realitat que molt sovint defugim i que té a veure amb un moment crucial i culminant de la nostra existència com és la mort. Quan parlem de la responsabilitat de l'Església vers els difunts, ens referim a dues obres de misericòrdia en concret: "enterrar els morts" (una obra corporal) i "pregar a Déu pels vius i els morts" (una d'espiritual).

Perquè és important la pregària en aquest context? Tots els qui ens considerem persones 'religioses', en el sentit estricte del terme, som cridats a fer dues coses: la primera és pregar, és a dir, cercar un tracte d'amistat amb aquella realitat misteriosa última en la que creiem i, la segona, esperar d'aquesta mateixa realitat un estat de plenitud, de salvació, que "relligui" (d'aquí la paraula 'religió') la nostra existència en aquest món amb una altra que no coneixem. Justament en la frontera d'aquestes dues realitats "vitals" es troba el moment del trànsit, de la mort.

En clau cristiana, preguem en nom d'un Déu que estima entranyablement; tant, que vol compartir la nostra condició humana en Jesús de Nazaret. Ell, doncs, és la Paraula, la comunicació de Déu encarnada en el nostre món. Per aquesta Encarnació i per la seva Passió, Mort i Resurrecció, creiem en Ell com el Messies, l'Ungit de Déu, Jesucrist, l'home nou, del qual esperem que, amb la força

del seu Esperit Sant, ens acompanyi cap els braços plens d'amor del Pare.

Evidentment, això que acabo de formular, ho sabem els qui considerem la pregària com a fonamental i necessària per a la nostra vida, però tanmateix la realitat sociològica que ens trobem és una altra: ben sovint les famílies dels difunts o les persones presents en el tanatori al seu voltant no són practicants o estan allunyades del fet religiós. Així, doncs, la tasca ministerial d'acompanyar les famílies en la pregària pels seus difunts és presenta tan important com delicada, tenint en compte que moltes vegades han demanat una cerimònia religiosa cristiana per respecte a la fe del difunt més que no pas per les pròpies inquietuds, que poden anar per altres camins o interessos, òbviament ben legítims.

Però hi ha quelcom indubtable que hem de suposar sempre: un lligam d'estimació i afecte entre tots ells en l'àmbit del dol. És des d'aquesta perspectiva que hem de presentar una cerimònia oberta a tothom que esdevingui una senzilla i sincera acció de gràcies per la vida del difunt i una estona de consol pels seus familiars. En aquesta actitud oberta hi té un paper fonamental l'actitud del celebrant, que sense cap necessitat de transformar un ritual ple de contingut, necessita celebrar amb la major naturalitat possible, amb un llenguatge planer i una actitud empàtica que pugui esdevenir propera a tots els assistents, independentment del seu sentir més profund.

Si prenem consciència que tots els presents hi són perquè, d'una manera o altra, han estimat el difunt en vida i que ara volen retre-li un darrer homenatge i fer costat als seus familiars, algú pot dir que la seva reflexió personal o el seu record més profund no esdevé una veritable Pregària a oïdes del Pare?

De ben segur, la clau per arribar a tothom en aquests moments de trasbals és precisament això: fer explícita la joia de la seva presència, el consol que experimenta la família de sentir tanta bona gent a prop i la capacitat que té el bon Déu per copsar fins i tot els desitjos més profunds i més complexos d'explicar, com són el sentiment de pèrdua i

l'agraïment per la vida compartida. Això, acompanyat d'un senzill comentari de la lectura de l'evangeli i els moments de silenci als quals ens convida la pròpia litúrgia, juntament amb els ritus de l'aspersió i les pregàries de comiat, és la millor manera que tenim els cristians, construïda al llarg dels segles, per acomiadar els nostres éssers estimats.

Ensenyar al qui no sap

per Alba García,
educadora social del reforç educatiu de Càritas Sant Feliu

Des del Reforç Educatiu de Càritas a Sant Feliu de Llobregat donem atenció a les necessitats educatives de nens i nenes que per diferents circumstàncies precisen un suport en el seu procés d'aprenentatge. L'equip del Reforç està format per persones voluntàries motivades per aquest esperit d'ensenyar als altres, una educadora social que guia aquest procés i una treballadora social que coordina la relació amb l'administració.

Els nens i nenes que arriben al Reforç ho fan derivats de Serveis Socials i venen dues tardes a la setmana, sempre amb el mateix voluntari, amb qui s'estableix un vincle de referència i guiatge. És per això que no només parlem de reforç escolar sinó que també fem referència a allò que educativament podem aportar als nens i nenes.

Cal donar, doncs, cabuda a tot el que mou l'infant, allò que el preocupa o l'entusiasma, i donar lloc a l'interès per aprendre en l'estona que passem amb ell. Els nens i nenes són esponges en continu creixement i desenvolupament però cal que aquest procés estigui sempre acompanyat, ja que ensenyar els infants a aprendre de tot el que els envolta és fonamental per al desenvolupament de persones competents a la societat de demà.

Les característiques de cada infant poden ser pròpies o

influenciades per l'entorn. La majoria de dificultats d'aprenentatge van associades a la manca d'organització, moltes vegades present en el dia a dia i que acaba afectant la dinàmica dels nens i nenes en tots els espais on es relacionen. Les pautes i rutines els aporten seguretat i aprendre a organitzar-se a partir d'aquestes els ensenya a desenvolupar-se d'una manera més constant i endreçada.

És per això que cal afavorir espais de treball saludables. La possibilitat de gaudir d'un espai on poder seure i fer deures en un ambient tranquil i relaxat, amb una persona al costat que l'escolta i l'acompanya, afavoreix la qualitat d'estudi d'aquests infants que a la vegada tenen la possibilitat de viure d'una manera positiva la seva relació amb els estudis.

Des d'aquí volem animar a tots aquells que sentin que poden aportar el seu granet de sorra al nostre projecte, a participar i unir-se a la nostra tasca. Donar suport a aquells que no ho tenen tot de cara és important perquè ningú quedi despenjat de la societat i, entre tots, podem aconseguir-ho. A vegades no ho veiem però els petits gestos sumen i el que avui ens pot semblar insignificant, demà pot arribar a ser vital. És per això que des del Reforç creiem en aquest esperit de treball, ja que les llavors que avui sembrem segurament faran que el futur sigui una mica més esperançador.

Donar bon consell

per Ramon Tous,
metge, de l'equip de la Fundació Telèfon de l'Esperança

Quan estudiàvem les obres de misericòrdia a l'escola ens sabíem de memòria les corporals i les espirituals. En català, saber de cor o de memòria vol dir el mateix. Les recitàvem amb aquella alegria, innocència i gràcia, sense pensar que amb els anys ens caldria reaprendre-les "de cor" i amb el cor. És així mateix.

Donar consell a qui en té necessitat. Aquesta seria la primera obra de misericòrdia espiritual com està ben dit i establert en el catecisme.

Ara justament, per seguir sobre el tema, hauria de demanar consell per a qui sap però sap poc. Doncs bé; m'hi poso intentant mirar cap endins i a la llum de la fe, l'esperança i la caritat que com bé sabeu són les virtuts teològals. Les invoco perquè són el paradigma que informa la vida del creient, cristiana, arrelada en la gràcia que ve del Crist i que creix i madura, fidel, confiada i eucarística. La misericòrdia, per començar, és una actitud i una condició que està al centre i al bell mig de la història de la salvació i que escoltem i "sentim" per la paraula de Déu, del Verb encarnat que ens mostra el camí, la veritat i la vida. El Papa Francesc ens ho recorda aquest any en la seva butlla del jubileu referint-se a l'ensenyament de Jesús: "sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare del cel"(Lc 6,36). Ressona com una cosa nova. S'ha dit molt encertadament que al final de la vida serem jutjats en

l'amor. I en l'Evangeli (Mt 25,31-46), el judici final va, com sabem o hauríem de saber, de pura i diàfana misericòrdia. Després d'aquest preàmbul necessari per entendre el sentit cristià de la misericòrdia, anem per feina. Donar consell a qui ho demana i en té necessitat és una bona obra de misericòrdia. Penso que implica una manera de fer que es nodreix d'una humilitat ben entesa, d'un coneixement honest de la pròpia vocació personal al llarg de la vida, de l'actitud de servei envers els altres i de la pregària que fa possible la comunió amb el Mestre i Senyor. Per tant, em refereixo a aquell itinerari personal que hem de conrear cadascú de nosaltres i que ens situa –i quan hi renunciem ens hi torna– en el camí de la fidelitat al manament de l'amor a Déu per sobre de totes les coses i al proïsme com a mi mateix.

Quan assolim aquesta disposició interior, malgrat les contradiccions i les empentes del món, experimentem una pau que fa possible entendre i acollir l'altre, el nostre proïsme, proper o llunyà.

El cardenal Fisichella ens recorda a la presentació del llibre de *Les obres de misericòrdia corporals i espirituals* que "estem cridats a prestar atenció a cada persona i a tota la persona", cosa que requereix "una vocació capaç d'entrar també a l'interior on sovint la necessitat d'ajuda és més necessària".

Donar consell a qui en té necessitat sembla obvi que forma part de la nostra vocació cristiana. Però crec que sovint ens oblidem d'això i, si de cas, ho fem amb una idea molt pragmàtica, freda i separada de la misericòrdia cristiana. De fet només pot sortir d'un cor acostumat a la bondat, obert a la paraula de Déu, amarat d'una actitud evangèlica i fet a la pregària i l'esperit de contemplació. Tot i el soroll quotidià del nostre món hem de fer-ho possible. Així s'esdevé un cor misericordiós, preparat per escoltar la veu interior de l'altre i copsar l'anhel i la pobresa del germà, vianant com jo i necessitat com jo. Del meu "silenci atent" i de la meua fidelitat neix la possibilitat de trobar l'altre, allà on jo li puc oferir el bon consell. Aquest no sempre serà acollit en la seva totalitat o intenció, però més enllà de la carn, en l'àmbit dels ulls interiors, notarem

la ventada de l'esperit que treballa en bé nostre i de l'altre. Acceptar un bon consell també és un acte de misericòrdia ben entès, com es diu en les tradicions proverbials i en el mateix Eclesiastès.

Qui pot donar bon consell i com ho ha de fer? Naturalment tothom que vol ser subjecte d'aquest camí espiritual. Ningú en queda exclòs, perquè "l'Esperit Sant bufa allà on vol".

En el tracte quotidià, repetitiu, rutinari, que conforma el nostre paisatge humà, vivencial, fraternal si volem, una mirada, una paraula, un bon dia o bona nit, és una bona llavor per donar fruit més endavant. Més enllà, a la feina, al món de l'amistat, dels compromisos, de la solidaritat i dels reptes socials i comunitaris hem de saber trobar la mesura i el moment del bon consell. Ens cal estar ben a prop, implicar-nos, defugir la fàcil i encomanadissa indiferència en un món complex, ferit i ambivalent. Saber escoltar, comprendre i atendre. En diríem saber "ser-hi". Haurem discernit en el gest més o menys explícit de l'altre, la veu que demana i espera el bon consell; a gràcies, sense res a canvi, com una fidelitat al carisma que ens és donat a cadascú segons la gràcia de Déu. Ell sap, estima, es compadeix i vetlla per la salut i salvació de tothom.

Si ho fem així, sentirem que ens anem conformant amb tota la humanitat al camí de salvació. Amb el nostre Getsemaní, pressentint besllums de Pasqua, tot esperant la plenitud del matí de la Resurrecció que per la fe es transmetrà pels apòstols, dia a dia, fins a la fi dels temps.

L'experiència de l'acompanyament i de donar el consell necessari a qui ho ha de menester passa d'una manera especial i decisiva pels pares envers els fills, els mestres als seus deixebles, els capellans i pastors a les seves comunitats i a cada persona; els monjos i religiosos als seus fills espirituals i al poble amb qui conviu. També passa pels amics entre ells i pels responsables d'associacions civils, culturals i socials. I sobretot per tothom que és sensible a l'esperit de Déu.

Un bon consell pot començar per una escolta empàtica, un acolliment net, un compromís sincer, una comprensió

amable. Els voluntaris del telèfon de l'esperança en són un bon exemple i ben concret. Com tants altres estils de voluntariat, disposen del seu temps per posar-se a la pell dels altres i donar una veu amiga que rep, consola i ajuda. Els metges sabem de cor el que pot fer una actitud positiva i sincera d'escolta i de comprensió per guarir, alleugerir, acompanyar i consolar el pacient. I així col·laborar a fer sortir el millor de cadascú, defugint les pors i endreçant si pot ser el camí de la vida. També els advocats, però qualsevol professional pot fer claror i desvetllar cors malalts, encongits, esporuguits davant les circumstàncies personals adverses. I tots els menestrals, artesans, gent d'oficis i de serveis, pagesos i camperols, ramaders, comerciants, botiguers i gent de bé es poden sentir cridats i exigits en la manera de fer de la seva feina, amb la intensitat del seu carisma.

Un bon consell ha de tenir sempre l'honestedat i el testimoniatge del qui el dona, el discerniment de quan s'ha de fer, la paciència que tot ho espera, la gratuïtat de la misericòrdia, la confiança de saber-nos en les mans de Déu. Ell ho vol i ens ho ensenya per la paraula de Crist, encarnat i glorificat pel Pare.

Finalment, crec que les obres de misericòrdia són la manera de fer que el bon Jesús ens ensenya i que configuren l'ànima indispensable del bon cristià. Ens acompanya l'experiència de sentir-ho en nosaltres mateixos si som fidels a l'Esperit i al carisma personal que Ell ens envia i regala. Això vol una harmonia entre el pensament, la reflexió, el coneixement "il·luminat" i l'acció resolta i gratuïta; aquí rau el què i el com de la nostra obra de misericòrdia, donar consell a qui en té necessitat. Tots en tenim necessitat. No és gens fàcil, però ho hem d'aconseguir no per la via dels prospectes, la informació o la tecnologia, sinó per la nostra adhesió vital a l'Evangeli, a deixar-nos prendre pel Crist, a consumir la nostra vida en el servei, la cura i l'acollida dels altres. I això sense sortir del món, sinó conservant-nos en ell, sota la mirada de Déu, que arriba fins a les junctures dels ossos i fins al més íntim del pensament. I que conviu amb nosaltres en la pregària i la divina providència. Ah! Ell és el vertader conseller, l'autor del dret i la justícia, que destrueix les guerres, embena els cors ferits

i redreça el caigut, amonesta el just i acull i perdona el pecador i el fa seure al seu reialme. Potser el millor "consell" és verdaderament el de l'Evangeli del Pare que tenia dos fills; abraça i retorna a la dignitat de fill el que s'havia perdut i redreça també el germà gran amb paraules de compassió i tendresa.

La correcció fraterna

per Josep Peñarroya,
monjo cistercenc, Prior de Solius

Una de les obres de misericòrdia espirituals diu: “Corregir el qui va errat”. “Germans meus, si algú de vosaltres s’allunyava de la veritat i un altre el feia retornar, sapigueu que el qui fa tornar un pecador del camí esgarriat, el salva de la mort i cobreix una multitud de pecats” (Jm 5, 19-20). “Si algú germà es demostra contumaç, o desobedient, o orgullós, o murmurador, o contrari en alguna cosa a la santa Regla i menyspreador dels manaments dels seus ancians, aquest, segons el precepte de Nostre Senyor, ha de ser amonestat...” (Regla de sant Benet, C. 23).

Tot cristià, i especialment el monjo, ha de ser Fidel i coherent a la crida que ha rebut. Però tots sabem, i el Senyor ho sap, que en el fons som ànimes malaltisses, que necessitem sempre d’algun bon metge. Si no hi ha algú que ens corregeixi ve la deixadesa, domina la grisor i el desànim. Cal que hi hagi algú que desvatlli els esperits una i altra vegada vers l’autenticitat, sense que desdibuixi l’ideal per la rutina i la manca de generositat (P. Abat Cassià).

Efectivament, tot grup humà actua com un cos i quan un membre està malalt, tots, en cert sentit, se’n resenten, repercuteix en l’ambient. Ens cal tenir consciència que fem falta contra els altres membres del cos. El pecat té una dimensió social. Malauradament hem de constatar que aquestes actituds de què parla sant Benet al c. 23, tan nefastes, es donen entre nosaltres. I veiem com el pecat

aparta de la comunió. El pecat ens fa viure al marge. Ens cal molta vigilància per no caure en l’aïllament, creant-nos el nostre espai, el nostre petit món i fent el que toca i res més. És allò que a vegades es diu: “Ja s’ho faran, a mi que em deixin tranquil”, produint així una gran trencadissa en les relacions i en la comunió. Ens cal molta vigilància i autocontrol, encara que en la nostra cultura actual això es veu més aviat com una cosa destructiva. Ens hem de deixar corregir, i agrair-ho quan algú ho fa.

Sant Benet aquest tema de la correcció el posa a judici de l’abat. La correcció l’abat l’ha de fer amb molta delicadesa, adaptant-se a moltes maneres de ser, a cada persona. I diu que ha de mirar de ser més estimat que temut. Tots hauriem de tenir, a l’hora de corregir, una actitud de profund amor, viure com Jesús, respectant el misteri que hi ha en cada persona. Corregir per ajudar-lo a créixer com a persona, no pel mal que em pot estar causant. No judicar, no murmurar si ens sembla que a vegades no es castiga prou o no es renya com ens sembla que seria de justícia. Aquest respecte per les persones ens fa adonar que tots tenim les nostres limitacions i no podem pretendre treure la broxa de l’ull de l’altre sense haver tret primer la viga del nostre ull (Mt 7, 3). Quantes vegades la nostra visió subjectiva i limitada ens fa veure faltes on no hi són! Ens cal tenir una comprensió profunda per a acceptar les excepcions que es poden fer envers una persona que passa un moment problemàtic.

Sant Benet acaba el tema de la correcció dient que si l’abat “veia que no hi pot res la seva traça, que recorri també al millor remei: la seva pregària i la de tots els germans per ell, a fi que el Senyor, que tot ho pot, doni la salut al germà malalt” (R.B. c. 28).

Si Déu és misericordiós, també nosaltres hem de perdonar i ser igualment misericordiosos. I per això hem de viure amb una actitud de constant conversió. L’amor del Pare ens convida constantment a viure estimant, a crear comunió. Que la desobediència, etc., no entrin en les nostres vides, sinó que visquem amb humilitat, respecte i cercant en els altres el millor que hi ha en ells.

Perdonar les injúries

Redacció

Una actitud molt corrent és la del qui diu: “jo perdono però no oblidó”. Ens hi podem aturar un moment. Expressa un sentiment i una actitud molt freqüents i molt comprensibles. Una senzilla reflexió ens farà entendre millor els mecanismes de la nostra conducta, de les nostres reaccions i, de retruc, el sentit del perdó i el sentit més pregon d’aquesta obra de misericòrdia.

Els actes humans tenen un sentit que es pot desdoblar: l’acte en sí mateix i les seqüeles. El valor moral dels nostres actes també es pot desdoblar: la materialitat d’allò que hem fet –dit o omès– i allò que genera o resta de l’acte o la omissió. No cal posar cap exemple. Davant una ofensa greu que rebem, si es dóna el cas, podem arribar a perdonar de cor, però sovint se’ns queda emmagatzemat el ròssec d’aquella ofensa rebuda. Aquest és, diguem-ne, el mecanisme psicològic.

El mecanisme moral i amb llenguatge cristià seria així: si volem qualificar el valor moral dels nostres actes diríem que la transgressió d’una llei moral, però amb la consciència de que representa una ofensa a Déu és el pecat. Transgressió i mala consciència. En diem pecat, i en el pecat hi distingim la culpa, el fet en sí mateix i la pena, que podria dir-se aviciament, deute, agreujament... La paraula escaient és “el reat de culpa”, com un ròssec, que comporta la culpa.

El mecanisme del perdó comporta el penediment i el subsegüent perdó gràcies al sagrament de la penitència o de

la reconciliació; però roman el ròssec –si podem emprar aquest llenguatge–, tècnicament el “reat de culpa”; cal el redreçament que demana temps i rectificació. D’aquí la indulgència i els mecanismes i recursos per a la seva obtenció.

Sense entrar a fons en el terreny sempre enrevessat de les indulgències (pel que ha representat al llarg de la història, el seu abús, –pensem en Luter i la reforma–) i per l’abstrusa explicació que comporta en teologia moral i ascètica, podem constatar que els nostres actes arrosseguen un plus. La culpa es perdona, però no del tot el dany que ha causat. Vindria a ser com el cas d’una malaltia, o d’una guerra, que un cop guarida o fetes les paus cal fer front al ròssec, a les seqüeles. Les indulgències –emprant una vegada més un llenguatge planer– són la recuperació, la “torna”, l’acabar de refer-se després d’un dany que s’ha superat i no cal pensar més.

Perdonar les injúries és una obra de misericòrdia, és afinar molt en aquella actitud generosa del qui és magnànim, sap perdonar i oblidar. Fer com si res, en la mesura que és possible.

Aquella expressió tan freqüent, indicada al començament de perdonar però no oblidar, és sospitosa en els mecanismes de la psicologia humana. Com ho és en els mecanismes de la revisió històrica de les malvestats o les ensulsiades col·lectives. Sospita d’aquell “no acabar de fer net”.

Les obres de misericòrdia són un plus. Les indulgències que lucrem amb les bones obres són un plus, la torna que ens fa Déu, un cop perdonats. Vet aquí l’exhortació a les obres de misericòrdia i del jubileu i de l’any sant!

Consolar l'afligit

per Coloma Boada,
benedictina, Priora de Sant Benet de Montserrat

Se m'ha demanat que coment i aprofundeixi en l'obra de misericòrdia "Consolar l'afligit". Com a monja benedictina que sóc, tindrè com a referència la Regla de Sant Benet i l'Evangeli.

A la Regla hi trobem un capítol, el quart, amb el títol "Quins són els instruments de les bones obres", que recull una sèrie de sentències que parlen de les eines de l'art espiritual i que ens interessin, especialment, per aquest comentari.

És un llistat de 74 versets extrets de la Bíblia, dels Pares, ... i que estan distribuïts en petits grups temàtics. D'aquest tipus de llistats, de reculls, ja en trobem en els filòsofs grecs, també en l'antiguitat cristiana, a la Didaché, a Evagri Pòntic, etc. Eren recursos pedagògics que permetien memoritzar les màximes i en el procés de rumiar-les, nodrien la vida espiritual dels cristians i dels monjos.

Entre les sentències d'aquest capítol hi trobem un grup temàtic referit a les obres de misericòrdia i la darrera de les màximes d'aquest grup és "Consolar l'Afligit".

*"Reconfortar els pobres.
Vestir el despallat.
Visitar els malalts.
Enterrar els morts.
Socórrer el qui passa tribulació.
Consolar l'afligit."*

Sant Benet possiblement les va escriure tenint com a referons el text de Mateu 25, 35-40

"Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despallat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm".

Aquest grup temàtic de la Regla també pot ser la síntesi de les catorze obres de misericòrdia del catecisme catòlic. Només citaré les set espirituals, entre les que hi trobem "Consolar a l'afligit":

Les set espirituals:

*"Ensenyar a qui no sap
Donar bon consell a qui l'ha de menester.
Corregir a qui va errat.
Perdonar les injúries.
Consolar a l'afligit.
Sofrir amb paciència els defectes del pròxim.
Pregar a Déu pels vius i pels morts."*

L'amor al Crist cal fer-lo concret en cadascun de les germanes i en totes les persones amb les quals cadascuna pot entrar en contacte. Tot cristià ha de viure atent a tota persona humana en les seves diverses realitats fondes de sofrença.

La cinquena obra de misericòrdia espiritual coincideix plenament amb el verset 19 del quart capítol de la Regla de sant Benet "Consolar l'afligit". La Regla, en llatí, diu: "*Do-lentem consolari*", consolar, alleujar, alliberar d'una part del seu sofriment al qui experimenta el patiment, l'afflicció, la pena, al qui ha estat colpit, afectat fortament, tocat dolorosament per un mal, per una desgràcia, per una adversitat, per un greu contratemps..., tot sent-li company amb empatia i sostenint-lo en el seu abatiment i en el seu camí d'alliberació, en la ruta a voltes feixuga vers la llibertat, vers l'alliberació de l'afflicció que l'encadena, donant-li força, coratge, esperança.

Però, el gran consolador de tots els afligits és el Crist, ell ens fa capaços d'esdevenir consoladors de les persones

que passen per l'experiència dolorosa del sofriment, de la humanitat que sofreix, de la immensa corrua de ferits que avui carreguen amb la Creu.

“Ell ens conforta en totes les nostres adversitats, perquè nosaltres mateixos, gràcies al consol que rebem de Déu, sapiguem confortar els qui passen alguna pena”. (2Co 1,4)

Crec que la tipificació a l'Evangeli d'aquest “Consolar l’afli-git” la trobem en el Cirineu, que porta la creu de Jesús.

“Quan sortien van trobar un home de Cirene, que es deia Simó, i l’obligaren a portar la creu de Jesús.” Mt 27,32

L'amor del Crist ens obliga, ens fa sortir de nosaltres, per estar atents i deixar-nos trobar, per tal de poder ser portadors de Creus.

Tolerar els defectes del proïsme

Redacció

La tolerància és una rara virtut. Quan se'ns fa una injustícia, saber-la passar per alt és una exquisidesa de la pràctica de la virtut. Suportar amb paciència els defectes dels altres és una pràctica quotidiana en la convivència que, si no és recíproca, pot arribar a convertir la joia de la convivència en una situació intolerable. Tolerar, suportar, passar per alt les ofenses que ens puguin fer, no es cosa gaire freqüent.

Potser s'ha de començar per la passiva: considerar com de sovint hem de ser tolerats de les nostres rareses o impertinències, quantes vegades els altres ens han de suportar i com hauríem d'estar agraïts per les vegades que som tractats més benèvolament del que mereixeríem.

És l'aplicació d'aquella regla d'or tan elemental: *“el que no vulguis per tu no ho vulguis per ningú”*. O en positiu: *“tracta els altres com voldries ser tractat tu mateix”*. I és que les obres de misericòrdia espirituals, que són com el calc de les corporals, no són altra cosa que la pràctica de la bonesa, –la B.O. de l'esperit de l'escoltisme-. Cert que hi ha persones més propenses a la bondat, amb una bondat natural i com innata i unes altres són més aspres, adustes o difícils. D'aquí la màxima primera que “cal conèixer-se un mateix” i després obrar en conseqüència, proposar-se esmenar, corregir els defectes amb l'ascesi cristiana que no és altra cosa que l'exercici de les quatre virtuts humanes –virtuts cardinals, en llenguatge cristià-: sensatesa, justesa, fortalesa i autodomini (prudència, justícia, fortalesa i temperança).

Sovint quan discorregem sobre la virtut o els valors tenim la sensació de parlar d'actituds heroiques o de coses inabastables per al comú dels humans. Però la mirada atenta sobre algunes persones ens fa adonar de la capacitat de millora i de canvi de les quals tots els humans som capaços almenys d'intentar-ho. I a fe que quan de debò ens ho proposem, els altres ho perceben, ho noten i ho agraeixen.

La virtut de la tolerància també és un aprenentatge. Perquè la pràctica de les obres de misericòrdia no suposa un comportament babau o beneït. Ni tampoc la ximpleria de l'anomenat bonisme. Ben al contrari, demana un capteniment ascètic i vigilant.

Si examinéssim assíduament la nostra conducta ens adonaríem de les mancances pròpies en el tracte amb els altres, els més propers o els més llunyans i l'exercici vigilant del seny, moderant les rauxes (prudència); l'equilibri en els judicis de les persones i les situacions (justícia); bon ànim i enteresa davant les adversitats (fortalesa) i autocontrol, autodomini o solidesa i rectitud en les paraules i en les obres, ens farien més suportables a nosaltres mateixos i més aptes per a l'agermanament i la bona convivència. Hauríem posat al dia tot l'engranatge de la virtut, ens hauríem fet més aptes per a les obres de misericòrdia. I potser hauríem guanyat alguna indulgència de part de Déu Pare que és anomenat indulgent i bo. Sense adonar-nos-en hauríem incorporat aquell precepte de Jesús: *"mireu de ser perfectes com ho és el vostre pare del cel"* (Mt. 5,48). I aquest ideal que sembla inabastable.

Pregar Déu pels vius i pels difunts

pel grup GOA,
parròquia Santa Maria de Montserrat

El desig del Papa Francesc, en aquest any del Jubileu ha volgut subratllar les obres de misericòrdia. Una manera de viure el poble cristià les obres de misericòrdia, tant les corporals com les espirituals.

Ja de petits, hem après a la catequesi les 14 obres de misericòrdia que ajuden a avançar en el camí de la santedat, perquè ens van configurant amb Jesús i ens mostren com ha de ser la nostra actitud vers els demés. Totes elles són una expressió de l'amor misericordiós de Déu, per tal de ser amor concret vers els altres.

La setena obra de misericòrdia espiritual ens recorda: "Pregar Déu pels vius i pels difunts". En primer lloc ens demana dedicar temps a l'oració. Estem cridats a viure intercedint i encomanant els germans, sabent que la pregària uneix, ens sosté i aporta fortalesa i vida.

Dins la paraula Misericòrdia hi ha l'expressió cor. Això ens diu que cal estimar l'altre des del cor per mirar-lo de la mateixa manera que el mira Déu. Ens demana sortir de nosaltres mateixos i considerar la vida del germà com a pròpia.

És bo recordar que la nostra pregària ha d'estar acompanyada d'aquells noms de persones que estimem, deixar a la seva Misericòrdia totes les necessitats de la humanitat perquè el Senyor arribi a on nosaltres no podem arribar. En el fons és sentir-nos solidaris des de la intercessió.

Els Senyor ens demana que preguem els uns pels altres per mantenir-nos fermes en la fe i perquè “tothom se salvi i arribi al coneixement de la veritat” (1Tim 2,4).

Aquesta obra de misericòrdia també ens fa mirar més amunt. També la comunió dels sants la podem fer amb el cel, amb tots aquells que ens han precedit a la casa del Pare.

Recordo haver llegit i em va fer molt bé: “El cel per mi és la riquesa més bella i important. Podem tenir amb ells una relació que essencialment és la que teníem abans, quan eren sobre la terra, i més gran encara. En ells hi ha aquella caritat que tenien envers nosaltres i que ara la posseeixen perfeccionada. Basta que també nosaltres tinguem la caritat envers ells. Nosaltres, ara solament podem estimar-los mitjançant la pregària: pregar pels vius i pels difunts. Si preguem per ells, amb la intenció de donar-los el nostre tribut d’amor, ells segurament, no faran menys, com ja, per altra banda, ho fan. Els nostres germans desapareguts ens obren, per tant, un horitzó il·limitat i ens fan sentir més forts, malgrat la nostra petitesa”.

Sant Pau ens ve a dir quelcom impressionant i a la vegada comprometedor. Les obres bones que hem de fer, Déu ja les havia pensat i preparat per a nosaltres en la seva providència universal i, per tant, si no les fem, queda un buit per omplir. Com si una part de l’aigua d’un riu no arribés on ha d’arribar per a regar la terra per tal que doni fruit. Queda un buit, doncs, en la història de la salvació.

No hem d’oblidar que la gran obra de misericòrdia, la que ens salva tots, la va fer ja el mateix Jesús donant la vida per nosaltres a la Creu.

IV. Els missioners de la misericòrdia a les diòcesis de Catalunya

El papa de Roma, Francesc és amant dels signes. I amb signes originals i nous incorpora una sàvia pedagogia, escaient i entenedora al seu ministeri. I també és cert que no tothom li ho entén, ni a tots fa gràcia; deu formar part de la seva manera de ser com a persona i fa que l'encerti gairebé sempre. No en farem pas un relat exhaustiu dels que al llarg de les setmanes ens va proporcionant. Però destaquem-ne algun: l'encert de dir que, per als presoners la porta santa és la porta de la seva cel·la carcerària i que cada vegada que la traspassen poden guanyar indulgència al temps que els recorda que hi ha una porta de regeneració (redempció de captius!) és una nota enginyosa i de gran sensibilitat, però és més: s'insereix en la teologia dels "signes" que s'orienten a l'eficàcia, a fer realitat allò que simbolitzen.

Un altre gest ha estat concedir facultats a tots els confessors per absoldre de pecat i de culpa tots els qui es penedeixen en el tema de l'avortament, sabedors com han de ser tots, confessors i penitents del drama feixuc que representa en tots els casos aquesta pràctica. Una bona manera de predicar l'evangeli de la vida i de practicar el de la misericòrdia. Encara un altre signe: la facilitat que ofereix als qui de bona fe s'agombolen al redós de les Fraternitats de Sant Pius Xè de poder rebre l'absolució dels pecats vàlidament i lícita si es confessen amb algun sacerdot de la Fraternitat que estan "suspesos a divinis".

(Vegeu aquestes referències a la carta del Papa Francesc al Card. Rino Fisichella, President del Consell per a la nova evangelització sobre la Indulgència en aquest Jubileu extraordinari)

Però ens va cridar molt l'atenció la iniciativa papal de designar alguns preveres de les esglésies particulars com a "missioners de la misericòrdia". Quan ja teníem aquest número dissenyat vam pensar de seguida a oferir a tots els qui han estat designats com a tals en les nostres deu diòcesis aquesta humil palestra. Encara que ho hem intentat no hi hem reeixit plenament. Però us oferim les onze aportacions que hem recollit.

AST

Barcelona

Francesc Riu, *prevere salesià*

Misericòrdia i conversió pastoral

En primer lloc, us agraeixo que m'hàgiu invitat a exposar la meua opinió sobre *l'Any Jubilar de la Misericòrdia*, el paper que el papa Francesc ha encomanat als '*missioners de la misericòrdia*', i els fruits que se n'esperen, d'aquesta iniciativa.

Abans de manifestar la meua opinió sobre aquestes qüestions sento la necessitat de recordar la raó de fons que, a parer meu, ha justificat tant la convocatòria de *l'Any Jubilar* com la institució dels *missioners de la misericòrdia*.

Així doncs, primer fixaré la mirada en la decisió que considero més transcendent del papa Francesc en els tres primers anys del seu Pontificat.

Per motius diversos, he tingut l'oportunitat de dedicar temps i il·lusió a l'anàlisi de l'Exhortació apostòlica *Evangelii Gaudium* «sobre l'anunci de l'Evangeli en el món actual».

El papa Francesc era plenament conscient que, en la redacció d'aquesta Exhortació, no es limitaria a fer-se ressò de les conclusions de l'Assemblea del Sínode dels Bisbes sobre la nova evangelització que el seu antecessor, el papa Benet XVI havia convocat. Ell es proposava anar molt més enllà.

Aquesta manera de pensar del papa Francesc, ell va voler manifestar-la per escrit: «Vull destacar que el que tractaré d'expressar aquí té un *sentit programàtic* i tindrà

conseqüències importants». És a dir, va voler deixar molt clar que no amagaria gens ni mica la seva voluntat i que indicaria els camins que ell pensava fressar. És a dir, els eixos fonamentals del programa del seu Pontificat restarien ben palesos en l'Exhortació *L'alegria de l'Evangeli*.

En efecte, tot seguit va manifestar: «Espero que totes les comunitats procuraran posar els mitjans necessaris per a avançar pel camí d'una *conversió pastoral i missionera*, que no pot deixar pas les coses com estan. La simple gestió, ja no ens serveix. Cal que, en totes les regions de la terra, ens organitzem i ens situem en un *estat permanent de missió*» (25).

Perquè ningú no posés en dubte el significat del que havia escrit, Francesc va tenir la valentia d'explicar quin era el somni que ell, com a pastor suprem de l'Església de Jesús, es proposava fer realitat: «Somio en una *opció missionera capaç de transformar-ho tot*, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial, es converteixin en un mitjà adequat per a *l'evangelització del món actual*, més que no pas en un esforç de manteniment. La reforma de les estructures que la conversió pastoral exigeix només pot ser entesa com un esforç per garantir que totes esdevinguin més missioneres, que la pastoral ordinària, en totes les seves instàncies, sigui més expansiva i oberta, i que col·loqui els agents pastorals en una constant actitud de sortida, per tal que afavoreixi una resposta positiva de tots aquells que Jesús convoca a la seva amistat» (27).

Com que sabia de sobres que sovint les persones necessitem que ens diguin les coses més d'una vegada, sobretot si allò que se'ns ha dit requereix un notable esforç de comprensió, tot seguit el papa Francesc va precisar el sentit del que ja havia afirmat: «La *pastoral en clau de missió* pretén abandonar el còmode criteri pastoral del 'sempre s'ha fet així'. Invito tots a ser *audaços i creatius* en aquesta tasca de repensar els objectius, les estructures, l'estil i els mètodes evangelitzadors de les pròpies comunitats. Una proclamació de les finalitats sense una adequada recerca comunitària dels mitjans per a assolir-les, està condemnada a convertir-se en mera fantasia» (33).

I, quan el papa Francesc ja entrà en matèria i inicià l'anunci de les concrecions que havien de distingir el canvi de paradigma, de seguida es referí al moll de l'os de la qüestió: La *misericòrdia* ha d'ocupar un lloc preeminent en l'acció pastoral de tota l'Església, una acció que s'ha de realitzar «des del cor de l'Evangeli» (34-39). Segons ell, *el cor de l'Evangeli és, precisament, la misericòrdia*, «la més gran de totes les virtuts», de tal manera que «totes les altres giren entorn de la misericòrdia» (37).

Si aquesta era la manera de pensar del papa Francesc quan va escriure l'Exhortació apostòlica *Evangelii Gaudium* (novembre de 2013), no ens ha sorprendre que un any i mig més tard (abril de 2015) convoqués el *Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia*. En la Butlla *Misericordiae Vultus*, ell va presentar l'Any Jubilar amb aquestes expressions:

«Sempre ens cal contemplar *el misteri de la misericòrdia*. És font de joia, de serenitat i de pau. És condició per a la nostra salvació.

—*Misericòrdia*: és la paraula que revela el misteri de la Santíssima Trinitat.

—*Misericòrdia*: és l'acte darrer i suprem amb el qual Déu ve a trobar-nos.

—*Misericòrdia*: és la llei fonamental que habita en el cor de cada persona quan mira amb ulls sincers el germà que es troba en el camí de la vida.

—*Misericòrdia*: és la vida que uneix l'home i Déu, perquè obre el cor a l'esperança de ser estimats malgrat el límit del nostre pecat» (MV, 2).

«Hi ha moments en què estem cridats d'una manera molt més intensa a tenir la mirada fita en la misericòrdia per a poder ser també nosaltres mateixos signe eficaç de l'obra del Pare. És per això que he anunciat un *Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia* com a temps adient per a l'Església, per tal que faci més fort i eficaç el testimoni dels creients» (3).

«L'Església té la missió d'anunciar la misericòrdia de Déu, cor batejat de l'Evangeli, mitjançant la qual l'Evangeli ha de fer-se present en la ment i el cor de tothom».

«Al nostre temps, en què l'Església està compromesa en la nova evangelització, cal que el tema de la misericòrdia sigui proposat amb nou entusiasme i amb una renovada acció pastoral» (12).

Si aquesta és la voluntat del papa Francesc, ¿a qui ha de sorprendre ara que també hagi volgut que la seva segona Exhortació apostòlica, *Amoris Laetitia*, adquireixi «un sentit especial en el context de la celebració d'aquest Any Jubilar de la Misericòrdia»? Heus aquí els motius:

«En primer lloc, perquè l'he concebut com una invitació a les famílies cristianes a valorar els dons del matrimoni i de la família i a perseverar en un amor enfortit per les virtuts de la generositat, el compromís, la fidelitat i la paciència. En segon lloc, perquè es proposa encoratjar-nos tots i cadascun perquè siguem un *signe de misericòrdia i de proximitat* allà on la vida de família no es realitzi de manera adequada, o bé sigui una vida sense pau i alegria» (AL, 5).

Per tot això, res d'estrany que el mateix papa Francesc hagi practicat allò que recomana a totes les comunitats cristianes: audàcia i creativitat; i que hagi inventat la figura dels *Missioners de la Misericòrdia*. N'ha nomenat per a totes les diòcesis del món, i ha escrit:

—«Els missioners de la misericòrdia seran un signe de la sol·licitud materna de l'Església pel Poble de Déu, per tal que entri pregonament en la riquesa d'aquest misteri tan fonamental per a la fe».

—«Seran missioners de la misericòrdia perquè facilitaran a tothom una trobada plena d'humanitat, font d'alliberament, ric en responsabilitat, per a superar els obstacles i emprendre, una altra vegada, la nova vida del Baptisme».

—«Demano als germans Bisbes que invitin i acullin aquests Missioners, per tal que siguin, primer de tot, *predicadors*

convincents de la misericòrdia» i, també, «*anunciadors de l'alegria del perdó*» (MV, 18).

Per tot això, la meua primera reacció en rebre el nomenament de *missioner de la misericòrdia* per part del papa Francesc ha estat d'alegria i, alhora, de preocupació. *Alegria* per poder col·laborar d'una manera molt especial a fer realitat el seu somni. I *preocupació* per la responsabilitat que comporta i per les dificultats inherents a les meves limitacions.

A aquesta primera reacció, hi afegeixo la meua plena *disponibilitat* al senyor arquebisbe de Barcelona Mons. Joan Josep Omella i al bisbe auxiliar Mons. Sebastià Taltavull per a tot el que ells considerin oportú d'encomanar-me amb vista a la realització de la tasca que el Papa ha confiat a totes les diòcesis del món.

Estic segur que la nostra arxidiòcesi disposarà d'un pla de *conversió pastoral i missionera* que respondrà a les previsions expressades en l'Exhortació *Evangelii Gaudium* i en la Butlla *Misericordiae Vultus*, i que els missioners de la misericòrdia hi estarem plenament compromesos.

La sensació personal en ser designat com a Missioner de la Misericòrdia ha tingut una doble perspectiva: per una banda, un agraïment “oficial” pel privilegi d’haver estat redactor del Subsidi oficial de l’Any de la Misericòrdia sobre *Les Obres de Misericòrdia corporals i espirituals*, editat en català pel CPL i en castellà per la BAC; d’altra banda m’he sentit cridat a dedicar-me amb més força a conferències i escrits que divulguin el què significa el Jubileu.

La butlla de convocatòria: “*Misericordiae vultus*” del 11.IV.2015 (Documents d’Església, nº1057, 322-334) i la *Carta sobre el Jubileu de la Misericòrdia* del 1.IX.2015 (Documents d’Església nº 1062, 671s.), representen una notable renovació teològica i canvi –també lingüístic!– respecte al Document de Pau VI sobre les indulgències de 1967, sintetitzat al *Catecisme*, ns.1471-1479, i reprès a la Butlla del Gran Jubileu del 2000 per Joan-Pau II. El Papa Francesc afronta de forma nova aquesta delicada qüestió en bé d’una pastoral arrelada en la Misericòrdia del Pare:

1. es parla de viure, obtenir i celebrar la Indulgència i no de ‘guanyar-la’;
2. la Indulgència –que significa benevolença– és descrita com “La misericòrdia de Déu que es transforma en *indulgència* del Pare que a través de l’Església, Esposa de Crist, arriba al pecador perdonat i l’allibera de tot residu del pecat, habilitant-lo a obrar amb caritat, a créixer en l’amor més que no pas a recaure en el pecat” (Butlla).

3. l’objecte de la indulgència ja no és expressat amb la fórmula clàssica i actualment poc entenedora de “pena temporal”, sinó que es refereix a “les conseqüències dels nostres pecats”, ja perdonats pel Sagrament de la Penitència/Reconciliació, que malgrat el perdó rebut deixen una “empremta negativa en els nostres comportaments i pensaments, com un residu del pecat” (Butlla i Carta). Sant Tomàs d’Aquino els descriu com “la taca” i “les relíquies” que deixa el pecat;
4. no es parla de diferència entre indulgència “parcial” i “total”, facilitant una visió més qualitativa –“créixer més en l’amor”– i expressant sempre la Indulgència plena en singular;
5. el voler viure la Indulgència pressuposa acollir la “crida a la perfecció” (cf. Mt 5,48), ja que a més de complir els Manaments es va més enllà amb les Obres de Misericòrdia que segons Mt 25 són aquelles per les quals serem jutjats!
6. les pregàries pels vius i pels difunts parteixen de la comprensió de l’Església entesa, sense altres qualificacions, com a “Comunió dels Sants” (Butlla i Carta).
7. la seva celebració: es proposen de forma nova dos models complementaris (Carta):

A/: El model ritual el més habitual amb tres moments: 1) “Peleginatge breu vers la Porta Santa –designada pel bisbe diocesà–, com a signe del desig profund de vertadera conversió”; 2) “Moment unit al Sagrament de la Reconciliació i a la celebració de l’Eucaristia amb una reflexió sobre la Misericòrdia”; 3) “Professió de fe i pregària pel Papa i per les seves intencions: ‘que porta en el cor pel bé de l’Església i del món sencer’”.

B/ El model testimonial, que és una forma nova!, que parteix del fet que segons diu el papa Francesc: “cal redescobrir la riquesa de les obres de misericòrdia corporals i espirituals, donat que l’experiència de la misericòrdia, de fet, esdevé visible en el testimoni de signes concrets com Jesús mateix ens va ensenyar”. D’aquí es segueix que “cada cop que un fidel viu personalment una o més d’aquestes obres obtindrà certament la indulgència jubilar”.

A la parròquia de Santa Maria del Mar de la qual sóc Rector hem fet una *Ruta jubilar de la Misericòrdia* el dissabte dia 27 de febrer, començant per la Porta Santa de la Catedral de Barcelona, seguint a la Capella de Marcús (c/ Carders, 2), amb una meva conferència sobre les Obres de Misericòrdia, per acabar a la Basílica de Santa Maria del Mar, amb confessions, adoració de la Creu del Via Crucis i Eucaristia jubilar. Per altra banda, els dies 12 al 14 de setembre farem un *Pelegrinatge jubilar de la misericòrdia a Roma* donada la significativitat que té aquesta ciutat i el seu bisbe —el Papa— en els anys jubilers.

Josep M. Rambla, *prevere jesuïta*

La primera reacció va ser de desconcert. De què es tracta? Per què a mi? Després vaig sentir el pes d'una responsabilitat, perquè això de la misericòrdia, tal com l'entén Jesús és cosa gran, seriosa, exigent... I què puc fer-hi jo? Això de ser Missioner de la Misericòrdia és primer de tot una exigència per a mi mateix... D'altra banda no em sento molt aliè a aquesta responsabilitat, ja que la meva implicació en l'espiritualitat, viscuda i pensada enmig de l'acció social, i haver-me ja dedicat a escriure i parlar sobre la misericòrdia han fet que la por, la responsabilitat i l'exigència vagin acompanyades d'interès i d'il·lusió.

Desitjaria que l'any jubilar fos un veritable **jubileu**. Un temps de joia profunda, dinàmica, trasbalsadora, sense espectacularitats, amb conseqüències en la vida personal i social, començant per l'Església. La imatge que pot expressar el que penso i el que sento és la de Zaqueu tocat per la mirada de Jesús, mogut a compartir els seus béns amb generositat i fent una gran festa oberta a la gent més marcada i marginada de la societat (Lc 19,1-10). El meu desig és de col·laborar a què aquests mesos siguin realment un jubileu, és a dir participació en aquella joia completa que Jesús ens va regalar (cf. Jn 15,11).

L'experiència de què parlo és una cosa molt vital, rica, per bé que també senzilla. L'experiència de la misericòrdia és reconeixement sincer de la nostra necessitat de ser perdonats, de ser acollits bondadosament i, a la vegada és

experiència de l'amor misericordiós de Déu vessat en els nostres cors i les nostres vides que ens fa capaços de ser misericòrdia pels altres. No sé pas per on comencen les coses, si per Zaqueu mirant de trobar Jesús, o per Jesús avançant-se amb la mirada vers Zaqueu. El que és cert és que aquesta explosió inicial d'acolliment i de perdó es converteix en una sotragada profunda en la persona que la sent i una empenta vers els altres, veient la seva misèria (misericòrdia és sentir la misèria dels altres) i passant a refer efectivament i generosament, sense mida, el mal fet. Aquest donar i restituir, tant individualment, com socialment (mitjançant les estructures socials, econòmiques i polítiques) és l'arrel d'una experiència col·lectiva i joiosa, anticipació del Regne de Déu. Això és la conversió...

La imatge de Zaqueu ens interpel·la a tothom. Cal viure i reviuire la consciència de la pròpia necessitat de ser perdonats de les nostres injustícies i de les nostres pors, de les nostres omissions i passivitats, de la nostra indiferència. És en aquest context on la renovació de la pràctica del sagrament de la reconciliació pot ser expressió de la nostra insolidaritat i a la vegada inici d'un desig seriós de canvi. Però Zaqueu és sobretot la imatge d'aquelles persones que el papa Francesc invita especialment a la conversió, al canvi: persones culpables de diferents formes de criminalitat que destrossen la societat, persones esclaves del diner que empobreix i crea desigualtats insultants, persones embrutades per la corrupció, responsable d'immenses injustícies, desintegradora de la societat i font de desconfiança... La conversió, per tant, toca també el nivell de les estructures de tota mena, ja que elles són expressió de la falta de misericòrdia, però poden, en canvi, ser mediadores de la misericòrdia, si es deixen sacsejar pel sofriment dels altres.

El jubileu hauria de culminar, doncs, amb la gran festa de la fraternitat, amb un caire d'alegria profunda, la que brolla de cors i persones que se senten perdonades, cosa que es manifesta en la solidaritat practicada amb senzillesa. En aquesta celebració hauria d'expressar-se també l'agraïment humil pel bé que tantes persones, grups i entitats, cristians i no cristians, ja estan fent arreu del món i entre nosaltres, com a veritables missatgers de la Miseri-

còrdia, carregant de manera generosa i solidària amb el dolor de germanes i germans.

Formular què espero en concret d'aquest jubileu em supera. L'èxit serà el resultat d'una acció de Déu de la qual no en tenim ni coneixement de què pot ser, ni menys encara dels ritmes de Déu... Amb tot, com que Déu també parla a través dels dissenys, apunto els següents:

a. **Una Església dels pobres i pels pobres.** Nosaltres, cristianes i cristians som els primers pobres, que necessitem de la Misericòrdia. I com a Església hem reconèixer que tant el rigor i severitat en la manera de comportar-nos sovint amb els altres, com la falta de solidaritat en la línia d'un Jesús que va fer signe de la seva identitat, "anunciar la Bona Notícia als pobres" (Lc 4,18-19; 7,21-23), ens obliguen a demanar perdó a Déu i als germans. I, consegüentment, hem d'avançar en ser amb fets Església dels pobres: solidàriament i amb una manera de ser i de fer que els pobres a l'Església es trobin a casa. És a dir, d'acord amb el somni de Joan XXIII, ara revifat per Francesc, que l'Església esdevingui més Església del pobres. Una casa i una taula on els pobres siguin els privilegiats i on hi càpiguen totes les persones que, com Zaqueu, estiguin disposades a participar a la festa, compartint amb justícia i liberalitat.

- Naturalment, la riquesa de tot el NT, i també de l'AT, ens ha d'interpel·lar i inspirar en aquest any. Tanmateix, crec que el text de Mateu 25,31-46, on el Rei (recordem que l'any jubilar acaba el dia de Crist Rei) ens interpel·la sobre el que hem deixat de fer, pot ser la guia de la meditació orant, de la línia de reflexions i conferències que es facin. A més, ja que les obres de misericòrdia s'inspiren sobretot en aquest text, també aquí hi podem trobar el camí de la praxi de la misericòrdia. Sense oblidar, però, les moltes persones que també se senten agràides i estimulades per les paraules: "tenia fam i em vas donar menjar..."

- Tots els cristians hem de conscienciar i portar a la pràctica el fet que la misericòrdia no són actes perifèrics de la nostra vida, sinó que agafa tota la nostra vida, és qüestió d'ésser i d'orientació de tota la vida i totes les accions ("ser misericordiosos com ho és el Pare"). El "principi-misericòrdia" ha de determinar-ho tot.
 - Conseqüentment, cal estendre la misericòrdia a l'àmbit de la responsabilitat social i política (impostos, opcions polítiques, ecologia, etc.).
 - Dins d'aquest marc d'una misericòrdia acollida i una misericòrdia entregada, és important el fomentar la participació en el sagrament de la reconciliació i de fer passos vers formes més adaptades a la sensibilitat pastoral actual.
- b. **Canvi polític.** Que en la nostra societat, des dels àmbits locals fins als universals, hi hagi un canvi profund d'actituds, traduïdes en fets, respecte de la desigualtat creixent entre rics i pobres i que es faci front de manera sincera i eficaç al problema dels refugiats i als focus de guerra que es generen arreu, en bona part, atida per interessos aliens al bé de les persones que la pateixen. Que el missatge de la misericòrdia toqui el cor dels qui mouen els fils de l'economia i dels polítics, a fi que arribin a decisions veritablement eficaces contra les injustes desigualtats econòmiques i socials i contra les causes dels conflictes que provoquen mort, pobresa, exili... Això és esperar molt, però no és un somni inútil, ja que la història mostra que en la humanitat hi ha capacitat de sentir profundament i eficaçment el sofriment dels altres. Recordem a tall d'exemple, veritablement il·luminós, el testimoni del segon secretari de les Nacions Unides, Dag Hammarskjöld (Míster H): "He rebut l'herència d'una fe profunda que, segons el sentit més radical dels evangelis, tots els homes

són igualment fills de Déu, i que els hem de considerar i tractar com senyors nostres [...] Trobo als escrits dels grans místics medievals que 'la pròpia abnegació' ha estat el camí per a realitzar-se en plenitud, i que mitjançant el 'despreniment espiritual' i la 'vida interior' van trobar força per a dir Sí a qualsevol crida que la necessitat del proïsme reclama".

- Cal promoure al màxim, en l'Església, fets de solidaritat realment importants que a la vegada siguin significatius, en ordre a fer entendre la crida a la solidaritat efectiva de les persones i institucions econòmiques i polítiques.
 - Participar com a cristians, i també com a institucions d'Església, en iniciatives de solidaritat promogudes per altres institucions públiques o privades.
 - És molt convenient també la denúncia de les injustícies públiques i privades.
- c. **"El Regne de Déu és a prop, convertiu-vos i creieu en la Bona Nova"**. Avançant en la direcció de les dues propostes anteriors és més viable, i cal fer-ho, proposar més explícitament la substància del missatge evangèlic i invitar a creure els que no creuen. La paraula acompanyada amb els senyals, segons ens ensenya l'evangeli.
- Aprofitar les oportunitats que s'ofereixen de fer una presentació substancial del missatge evangèlic.
 - Fer un esforç seriós de reconstrucció del llenguatge, que no és solament cosa de paraules i conceptes, sinó de sensibilitat, signes, inculturació...
- d. **Un nou començament.** Que el Jubileu no sigui un punt d'arribada, sinó un nou inici vers un món

més solidari, més fratern, i d'una Església més evangèlica. Que havent experimentat la misericòrdia de Déu, fem misericòrdia amb alegria! (cf. Rom 12,1.8).

Girona

Josep Puig, *prevere diocesà*

Amb sorpresa vaig saber que m'havien posat a la llista dels missioners de la misericòrdia. Què vol dir això? em preguntava. Per situar-me em vaig posar a llegir, amb un interès nou, la "Misericordie Vultus"¹, el llibre entrevista al papa Francesc "El nom de Déu és misericòrdia"² i el llibre d'Austen Ivereigh "El gran reformador"³ que ve a ser una mena de biografia del papa Francesc, que un amic amb bon criteri em va recomanar.

Quan més entrava en el tema de la misericòrdia més m'alegrava perquè m'ajudava a fer-me càrrec de les meves limitacions i flaqueses i malgrat tot saber-me estimat per Déu i veure que això també pot ajudar a moltes persones de les nostres comunitats i de més enllà. M'alegrava també pel fet d'entrar a comprendre millor la manera de fer del papa Francesc que ha suscitat tantes esperances amb les seves paraules i, sobretot, amb els seus gestos i fets que parlen. Tot això reblat amb la invitació a anar a Roma a trobar-se amb el Sant Pare entorn del dimecres de cendra.

M'adonava també que assumia una certa responsabilitat per ser instrument de la misericòrdia de Déu per anun-

1. Papa Francesc, *El rostre de la misericòrdia*. Claret editorial Barcelona 2015
2. Francesc, *El nom de Déu és misericòrdia. Una conversa amb Andrea Tornielli*, Columna edicions Barcelona 2016
3. Austen Ivereigh, *El Gran reformador. Francisco, retrato de un papa radical*. Ediciones B Barcelona 2015

ciar-la on fos requerit, per celebrar-la en el sagrament del perdó amb l'actitud alliberadora que el propi Sant Pare va tenir interès a subratllar en l'audiència que ens va concedir a Roma, i també en l'actitud en l'exercici del ministeri pastoral i en la vida personal.

L'any jubilar de la misericòrdia és per mi una crida a la conversió, és també una crida a descobrir la misericòrdia de Déu i aprofundir-hi, alhora que és una invitació insistent a ser "misericordiosos com el Pare," com diu el lema d'aquest any jubilar. L'any jubilar és una crida a estimar l'altre, acceptant-lo amb les seves virtuts però també amb els seus defectes, tot acceptant-nos a nosaltres mateixos amb les nostres fragilitats. Ens cal refiar-nos de Déu que és Pare amorós que ens perdona i alhora ens exigeix perquè creixem en la nostra condició de fills.

Crec que l'any jubilar de la misericòrdia intenta introduir una mirada de bondat, comprensió, perdó, compassió, tendresa, en una paraula, misericòrdia, a l'hora d'enfocar relacions dels uns amb els altres i abordar els diversos temes que cal afrontar. Una actitud que busca la veritat i ens ajuda a reconèixer les nostres debilitats i inconseqüències, no per quedar-nos enfonsats, sinó per aixecar-nos amb coratge perquè l'amor de Déu és més gran que tot això i la seva gràcia ens pot renovar. La humilitat ens ajuda a evitar fer judicis implacables dels altres i de nosaltres mateixos, i la gràcia ens dona la força per renovar-nos. Davant del mal i el desgavell en el món i en nosaltres mateixos, no acluquem els ulls per ignorar-lo, ni considerem, reconeixent-lo, que és inevitable, que no hi ha res a fer, donada la condició humana, sinó que reconeixent-lo amb realisme, mantenim l'esperança perquè Jesucrist ha vençut el pecat i la mort i la fe en ell ens sosté en la lluita per superar el mal.

Un fruit d'aquest any jubilar, juntament amb la mirada misericordiosa, pot ser el descobrir amb major profunditat l'amor que Déu ens té, que perdona i salva el pecador. En aquest context potser hi pot haver una revalorització del sagrament de la reconciliació i per tant de la seva pràctica. Ens sol costar molt confessar-nos, però una vegada ho hem fet, n'estem contents. Això demana unes actituds i

una recerca pacient per part dels confessors, que tenen la missió d'ésser ambaixadors de la misericòrdia de Déu, tractant amb respecte i delicadesa el penitent que vol experimentar la joia del perdó i rebre la força per superar els entrebancs i el pes del pecat. I com a penitents ens cal situar-nos en el context de la crida a la conversió acollida amb sinceritat i decisió. Ens cal humilitat, confiança en el perdó de Déu i també en la mediació de l'Església representada pel confessor.

Un altre fruit, juntament amb la mirada misericordiosa i el redescobriment del perdó amorós de Déu, pot ser l'impuls a les obres de misericòrdia, tant les corporals com les espirituals. Un impuls que podem fer personalment com també la col·laboració amb les institucions eclesials que canalitzen la resposta organitzada a les necessitats.

En pocs dies de diferència vaig saber que havia de ser Missioner de la Misericòrdia i que, a més, el Santuari de La Font Santa –del que en tinc cura– havia estat designat Santuari Jubilar. Què significa a nivell pastoral tenir una Porta de la Misericòrdia i ser Missioner de la Misericòrdia durant l'any jubilar? La resposta a aquesta pregunta, que m'han fet repetidament aquests mesos, m'interpel·la a viure i a fer viure amb una especial intensitat l'Evangeli de Jesús, que és la Bona Notícia de l'amor i de la misericòrdia de Déu cap a nosaltres.

Una porta oberta sempre ha estat signe d'acolliment. En motiu de qualsevol any jubilar, ha estat tradició en la vida de l'Església acudir a Roma i entrar a les basíliques majors per la Porta Santa, que ens fa sentir l'escalf de l'Església, Mare de Misericòrdia, que obre les portes per acollir els seus fills dispersos. També en altres llocs s'ha emprat aquest simbolisme, com per exemple a Sant Jaume de Galícia.

Però, en motiu d'aquest Any Jubilar de la Misericòrdia, per decisió expressa del papa Francesc, aquest simbolisme es pot viure a cada diòcesi en aquelles Esglésies declarades jubilars. El papa ens recorda que «en aquesta ocasió la Porta Santa serà una Porta de la Misericòrdia, a través de la qual qualsevol que hi entri podrà experimentar l'amor de Déu que consola, que perdona i que ofereix esperança». I encara afegeix: «Cada Església particular, per tant, estarà directament compromesa a viure aquest

Any Sant com un moment extraordinari de gràcia i de renovació espiritual» (*Misericordiae vultus*, 3).

Aquesta voluntat explícita del papa Francesc la intento viure en el nostre Santuari, tot exercint la tasca de «Missioner» de la Misericòrdia. La Font Santa és un Santuari dedicat a la Mare de Déu d'àmbit comarcal. És petit, en comparació a altres santuaris de la diòcesi. Però el fet de trobar-se a peu de carretera –l'únic amb aquestes característiques– i amb una llarga tradició mariana, esdevé punt de referència per a molts creients, que hi venen a participar dels actes litúrgics i d'altres esdeveniments. Enguany, hem intentat programar alguns actes especials i, a més, estem oberts a qualsevol grup que el vulgui visitar. Hem notat un augment de participants a les celebracions de la missa dels divendres i dissabtes a la tarda. A partir de la diada de Corpus, i durant tot l'estiu, se celebra també l'eucaristia els diumenges a la tarda. Un santuari té això: no saps mai qui et vindrà a les celebracions, tot i que, habitualment solen ser persones de la contrada. Som dos els mossens que atenem espiritualment el Santuari els caps de setmana. Procurem que tothom qui arriba –especialment en aquest any jubilar– hi trobi el consol de Jesucrist i pugui enfortir la seva esperança, sota la protecció maternal de Maria. Que traspasant la seva Porta, tothom pugui experimentar l'amor i la misericòrdia de Déu. Per aquesta finalitat, abans de totes les eucaristies estem disponibles per atendre tot aquell qui vulgui rebre el sagrament de la penitència.

Obrir i traspassar la Porta de la Misericòrdia, en aquest Any Sant, vol ser i ha de ser un gest simbòlic, carregat de significat espiritual. En primer lloc cal recordar que per arribar a aquesta Porta de Misericòrdia cal posar-se en camí. Alçar-se dels nostres llocs de comoditat, i de tantes rutines que sovint arrosseguem, i iniciar un pelegrinatge, sobretot interior, per poder acostar-nos a aquell que és la Porta». Jesucrist mateix va dir: «Jo sóc la Porta. Els qui entrin passant per mi, se salvaran de tot perill, podran entrar i sortir lliurement i trobaran pasturatges» (Jn 10,9). Al terme del pelegrinatge, passar per la Porta significa viure veritablement «la indulgència» del nostre Déu, entrar en una nova dimensió, en un món nou, que comença per la

pròpia conversió, per un canvi de vida i una adhesió més plena a l'Evangeli, tot seguint de més a prop i amb més intensitat el camí de Jesús, el Bon Pastor.

Com a Missioner de la Misericòrdia intento viure i fer viure aquesta realitat. Les xerrades, conferències i trobades que m'han demanat i em continuen demanant –ara haig d'anar un dia a la presó de Figueres– van en la mateixa direcció. Invito, per tant, a tothom qui vulgui, a fer aquesta experiència en el nostre Santuari de la Font Santa o en qualsevol altra Església jubilar. Us ho asseguro: qui accepta la invitació, en surt amb un cor renovat.

St. Feliu de Llobregat

Ramon Olomí, *prevere claretia*

En un primer moment, em va semblar que era una bona oportunitat per a donar un servei a la meva diòcesi de Sant Feliu. Se m'oferia la possibilitat de sortir de l'àmbit pastoral de la parròquia de Sant Pere Apòstol de Sant Boi i de donar una mà a d'altres comunitats cristianes del bisbat. Sempre m'ha atret el servei pastoral obert, anar més enllà de l'àmbit parroquial, obrir els serveis i els locals per acollir entitats culturals o esdeveniments populars. Ara tenia a les mans una eina per a poder-me fer present en altres comunitats d'església que no coneixia. Això m'il·lusionava, tot i que encara em resultava confús què podia oferir i com podria portar-ho a la pràctica. Seria com una mena de "missió popular" tal com n'havia fet a diferents llocs de Catalunya? Se'm demanaria una dedicació més enllà de les meves possibilitats? Sabia molt bé que no es tractava de cap càrrec honorífic, ni d'un ministeri excepcional en quant a la possibilitat d'oferir el perdó de l'Església a pecadors amb pecats excepcionals. Aquest últim punt el considerava com una possibilitat molt llunyana a la realitat del nostre poble.

Posteriorment vaig percebre que la missió només podia ser com són les obres de l'evangeli: senzilles i amb els senzills. Primer calia sentir-me objecte de la misericòrdia del Pare i després oferir-la als del meu entorn més immediat. "Cada missioner és cridat a recordar la pròpia existència de pecador i a posar-se humilment com a 'canal' de

la misericòrdia de Déu” (Discurs del Papa als missioners 09-02-2016).

Per altra banda, em calia aprofundir en el significat de l'expressió misericòrdia en l'àmbit de l'Escriptura, sobretot de l'Evangeli. També era imprescindible conèixer les bases psicològiques que necessitem les persones per tal d'acollir-la i d'oferir-la. Aquí hi entrà la reflexió, la pregària i el treball personal. La trobada amb el Papa a Roma i les celebracions que l'acompanyaren em foren d'una excel·lent ajuda.

Finalment estic vivint aquesta missió com un kairós, una gràcia, un do gratuït que m'ha arribat sense esperar-lo. Em va impactar el conjunt d'actes celebrats a Roma entorn del Papa Francesc. La paraula de Francesc sempre traspua jovialitat, tendresa, senzillesa i encoratjament. El contacte amb altres missioners, amb indumentària i parlars diferents, fou una empenta d'obertura a la universalitat eclesial.

Ser fidel al desig del Papa Francesc en l'enviament com a “missioner de la misericòrdia”, és tot un repte. Ser “signe de la sol·licitud materna de l'Església pel Poble de Déu” (MV 18) no és gens fàcil. “...se us demana ser, primer de tot, persona testimoni de l'apropament de Déu i de la seva manera d'estimar” (Discurs). Cal confiar en l'ajut misericordiós del Pare per poder ser autèntic signe que testimonii l'amor del Pare en el propi ministeri.

L'any jubilar de la misericòrdia per a mi significa sobretot redescobrir el do, la gràcia de la misericòrdia del Pare en tota l'amplitud del seu ser i del seu actuar. Primer cal redescobrir que Jesús és “el rostre de la misericòrdia del Pare” (MV 1). Això ens fa comprendre que cada paraula, cada gest, tota la vida de Jesús no és res més que la manifestació clara i nítida de qui és el Pare. Redescobrint aquesta faceta del Mestre podem entendre que el Pare només és misericòrdia envers cada ésser humà. Desapareixerà la concepció del Déu justicier que només mira les nostres debilitats per a penalitzar-nos.

Si durant aquest Any Jubilar els cristians poguéssim aconseguir entendre amb una mica més de profunditat i nitidesa que l'acció de Déu sobre el món i sobre cada persona només és fruit de la seva amorosa misericòrdia, tot l'esforç i tota la logística que s'ha posat en marxa durant aquest any jubilar ja hauria donat el seu fruit.

Cal descobrir aquest acte íntim i sublim amb què Déu ve al nostre encontre. Llegir l'acció creadora de tota vida a la llum de l'amor misericordiós del Pare no només expandeix la nostra mirada més enllà de les dades que ens presenta el món de la ciència, sinó que també ens omple d'aquella consistència personal que només poden entendre els renascuts de l'Esperit.

S'ha d'entrar a continuació en l'acció conductora del poble de l'Antiga Aliança per anar descobrint, a vegades en mig d'un llenguatge fins i tots destarotador, la mà amorosa i ferma del que és pare dels pobres i dels febles, del poble pecador que es penedeix, del desterrat que crida, i del desesperat que no veu futur.

Finalment resulta ser una llum esclatant enmig del tarannà ombrívol del dia a dia contemplar la figura del Fill estimat del Pare que no fa altra cosa que manifestar-nos l'amor misericordiós de Déu en cada paraula, en cada gest, en tot allò que surt del seu interior.

Escotar la paraula viva, fer-me-la meua a través de meditar-la com Maria, sentir-me objecte personal de l'amor d'aquest Déu en la persona de Crist, hauria de ser l'objectiu de cada cristià en aquest any de la misericòrdia. I un punt que considero irrenunciable, i que el Papa Francesc ha manifestat amb molta insistència, és sentir-se perdonat, reconciliat per l'amor misericordiós del Pare. Reconèixer-se necessitat de perdó, acceptar la pròpia culpa em portarà a reconciliar-me amb el germà, a transmetre el perdó misericordiós rebut, a sentir-me unit al qui m'ha ofès per la mateixa condició de pecador. Jo sóc pecador, tu ets pecador. Jo he rebut el perdó, tu reps el meu perdó. Qui no ha rebut amor amb el nom de perdó és incapaç

d'oferir perdó amorós als altres. Per altra banda, si no dones perdó no ets apte per a rebre'n.

“Que la paraula del perdó pugui arribar a tots i que la crida a experimentar la misericòrdia no deixi a ningú indiferent” (MV 19). “Que en aquest Any Jubilar l'Església es converteixi en ressò de la Paraula de Déu que repetís forta i decidida una paraula i un gest de perdó, de suport, d'ajuda, d'amor” (MV 25)

L'objectiu que el Papa proposa és que l'acció amorosa i misericordiosa manifestada en perdó, socors, comprensió, compassió sigui una realitat per a tothom. Que cada persona sigui embolcallada per aquesta actitud: que en sigui receptora i que en sigui donadora. No és altra cosa que captar l'actitud de la persona de Jesús: se sentia estimat del Pare i manifestava aquest amor dia a dia pels pobles i camins proclamant l'arribada del Regne. Tothom té necessitat de copsar la vesant misericordiosa del Pare en la nostra vida. Només acceptant-la com ho feu Maria, podrem manifestar-la als altres.

En el nostre ministeri sacerdotal, amb certa freqüència ens trobem amb persones que sofreixen per pors ancestrals o per refusos rebuts dins l'àmbit de l'església. Que trobin una comunitat acollidora que no senyala amb el dit ni amb la paraula mig amagada la situació que li ha tocat viure, és una gràcia que hem de recuperar. Que el penitent trobi un sacerdot comprensiu, que abraça sense retrets, que és portador de perdó generós, que no és obsessiu en preguntes i insinuacions, que representa l'actitud misericordiosa del Mestre, és un repte que cal aconseguir.

En aquests punts va ser insistent el Papa Francesc en la seva al·locució, sortint-se del paper escrit com té per costum quan vol ser més comunicatiu i incisiu. Ens animà a anar més enllà de la paraula, a buscar més l'actitud que la manifestació verbal, a transmetre l'actitud maternal de l'Església, més que les normes i prohibicions. “Us exhorto

a entendre no només el llenguatge de les paraules, sinó també el dels gestos” (Discurs).

No és gens fàcil passar de la norma i prohibició a l'acollida misericordiosa i compassiva. No deixa de ser difícil “personalitzar” —arribar a la persona— l'ofensa i passar per alt l'acte malvat. És a dir, hauríem de mirar la persona més que la transgressió que surt d'ella. Així ho va fer el Mestre des de la creu. Aquell “perdona'ls, Pare, perquè no saben el que fan” es podria considerar el paradigma del perdó misericordiós vers la persona i la lluita contra el mal comès. Retrobar la persona darrere l'ofensa o darre-re el pecat, és un exercici que condueix vers una actitud misericordiosa com la de Jesús. Fixar-se en l'acte i no mirar qui l'ha realitzat, porta a la condemna, al refús, al tancament cap a ella. I qui ha estat refusat s'allunya de l'Església i de tot el que ofereix: sagraments, comunitat, caritat, comunió.

No sabia manifestar què pensava el Papa Francesc al moment de marcar les línies que cal que seguim per arribar a tothom amb la misericòrdia divina a la mà. Potser les manifestacions més massives a l'entorn de santuaris o de festivitats pròpies del món on ell va exercir el seu ministeri no concorden gaire amb la realitat molt més minoritària i poc engrescada pròpia de les nostres diòcesis, parròquies i moviments. Això no vol dir que el nostre entorn més immediat no necessita recuperar l'aspecte misericordiós de l'actuar diví. A tots ens ha d'arribar el missatge, tots necessitem la conversió vers aquesta forma d'imitar la magnanimitat del nostre Déu feta visible i palpable en la persona de Jesús de Natzaret. La visió i comprensió de les nostres comunitats ens fa sentir-nos molt més humils, fer-nos molt més propers, manifestar-nos molt més encarnats al moment de ser missatgers de la misericòrdia.

Jo crec que al final de l'Any Jubilar no hem de comptar quants pecats hem perdonat, a quants hem fet arribar la nostra paraula amb el missatge de l'amor misericordiós

del Pare. Sí que ens caldrà reflexionar si hem emprès el camí per reconèixer que el nostre Déu és el Déu de la misericòrdia, que Jesús, el nostre Mestre, és la imatge visible i palpable de la misericòrdia del Pare invisible. Ens caldrà valorar si aquest aspecte ja forma part de l'ADN de la nostra identitat cristiana.

Josep Roca, *prevere de la Sagrada Família*

Em va convidar el vicari general de la diòcesi, en nom del senyor bisbe, a prestar un servei especial a l'Església com a missioner de la misericòrdia. D'entrada, em va sobtar que hagués pensat en mi. Tampoc no sabia quines en serien les funcions i les tasques. Un cop aclarides un xic, de seguida vaig donar una resposta afirmativa, perquè vaig pensar que es tractava d'una crida real del Senyor a través del pastor de la meua diòcesi. Mitjançant la pregària, vaig procurar identificar-me espiritualment amb la resposta generosa de Crist: "Aquí em teniu, Senyor, per fer la vostra voluntat". L'anada a Roma i l'enviament oficial del sant Pare com a missioner va confirmar la meua voluntat de prestar joiosament aquest servei i va omplir-me de pau.

El Papa Francesc ha convocat tota l'Església a viure amb intensitat aquest any de gràcia del Senyor i ens toca a tots secundar la seva crida. L'Esperit Sant ens convoca, a través del Vicari de Crist, a una profunda renovació. En les experiències viscudes fins ara he constatat en els fidels una gran ànsia d'espiritualitat, i la misericòrdia n'és el tret fonamental.

Durant aquest any jubilar em toca d'estar disponible davant la crida de parròquies o altres grups per impulsar la missió de la misericòrdia a través de diverses iniciatives: xerrades, celebracions de l'Eucaristia i del sagrament de la Reconciliació, trobades... Sobretot la Quaresma ha estat per a mi un temps fort d'activitat.

El papa Francesc, tan original en molts aspectes, ha volgut posar l'accent en un tema fonamental de la revelació que toca al moll de l'os de tota la vida cristiana. En realitat ja l'havien encetat altres papes anteriors, però ell ha volgut impulsar un moviment que portarà, sens dubte, a una gran renovació en tots els sentits: la vida personal i el compromís, l'espiritualitat, la teologia, la pastoral, la litúrgia, l'estructura i organització de l'Església... I no es tracta únicament d'acolorir les propostes eclesials, que ja funcionen més o menys, posant l'accent en l'eslògan de la "misericòrdia", sinó d'anar més a fons, d'anar a l'arrel de la revelació i de plasmar aquest aspecte teològic en tota la vida i la praxi pastoral. Frustrariem, sens dubte, l'objectiu de l'any jubilar si ens limitéssim a fer alguna de les activitats esmentades i pensar que ja "hem complert". Vivim, sens dubte, un temps carregat de signes d'esperança i de renovació.

Lleida

Ramon Prat, *prevere diocesà*

L'entranya del cristianisme

El darrer llibre del professor Josep M. Rovira Bellosó porta un títol que pot resumir el sentit més autèntic de *l'Any Sant i Jubilar de la Misericòrdia: Déu és feliç donant-se. Assaig de teologia espiritual* (Herder 2015) Efectivament, el terme *misericòrdia*, que significa deixar entrar les misèries dels altres al nostre cor i, aleshores, treballar conjuntament per superar-les, equival al terme *compassió*, que significa patir amb els qui pateixen i cercar conjuntament solucions al seu dolor i, també, al terme *caritat*, que tal i com va formular bellament el *Concili Provincial Tarracòense* en la resolució n. 77 (1995), equival a *viure com el Crist va viure i estimar com ell va estimar*.

El consell de redacció de la revista *Quaderns de Pastoral* em pregunta de quina manera he viscut el nomenament de *Missioner de la Misericòrdia*. La resposta és ben senzilla: ho visc amb normalitat, puix que ésser testimoni i missioner de la misericòrdia de Déu, ha estat l'objectiu global que he intentat viure al llarg dels 46 anys del meu ministeri de prevere al servei de la comunitat cristiana i de tota la societat. La raó és ben clara: vaig sentir la crida a la fe i, posteriorment a ésser prevere de la comunitat, a partir d'una experiència espiritual de la misericòrdia de Déu viscuda en la meua comunitat parroquial de la parròquia de Santa Maria Magdalena de Lleida, en la que formava part d'un grup de *Revisió de Vida* del moviment de la *Juventut Estudiantil Cristiana – JEC*. Als meus 15 anys vaig prendre consciència de la joia de l'evangeli de Jesucrist, com un regal de la tendresa de Déu, que donava resposta

als meus desitjos més profunds. Així vaig iniciar un canvi de vida que m'ha acompanyat fins als 70 anys que tinc actualment. La tendresa de Déu (*misericòrdia*) és el *tesor amagat* (Mt. 13, 44), que he trobat en aquesta vida i que m'ha fet feliç. Aquest tresor no és propietat privada de ningú, sinó que és *patrimoni de la humanitat*.

Amb el nomenament de *missioner de la misericòrdia*, que he rebut del Papa Francesc, he intentat sintonitzar de bell nou el meu ministeri de prevere dins la meva diòcesi de Lleida, amb l'Església Catòlica, *Poble de Déu, Cos de Crist i Temple de l'Esperit*, estesa per tot el món. A més a més, vull afegir que aquesta universalitat de l'Església Catòlica, justament, em va fascinar molt en la meva joventut i, també, que em segueix fascinant en l'actualitat.

Penso que l'*Any Jubilar de la Misericòrdia* reeixirà si, com Església, som capaços d'escoltar i acollir aquesta tendresa de Déu, mitjançant un nouencontre interpersonal amb Crist, que renovi el nostre pensament (teologia), el nostre cor (espiritualitat) i la nostra acció (pastoral). Aquest encontre amb Crist no és una experiència individualista, sinó que simultàniament és personal i comunitària.

Hem de recordar que aquesta renovació de la vida cristiana no comença ara, sinó que ve d'un llarg procés eclesial que, a partir del moviment bíblic, litúrgic, patristic, ecumènic, social, laïcal, sacerdotal, etc., de la primera meitat del segle XX, va posar les bases per la celebració del *Concili Ecumènic Vaticà II* (1962 – 1965) --endegat per Joan XXIII i dut a terme per Pau VI-- que, a *Casa Nostra* fou actualitzat pel *Concili Provincial Tarraconense* (1995). El Papa Francesc hereu d'aquesta tradició de retorn personal i comunitari a l'evangeli, li ha donat un nou impuls amb la seva acció pastoral universal i, ho ha formulat mitjançant l'Exhortació Apostòlica *Evangelii Gaudium* i la Butlla del Jubileu *Misericordiae Vultus*.

A la nostra Església de Lleida, també estem vivint un camí de renovació i revitalització eclesial des del Concili Vaticà II, però actualitzat amb el projecte pastoral que estem vivint des de fa set anys i que vol mostrar la tendresa de Déu: el projecte pastoral diocesà impulsat pel bisbe Joan

Piris i Frigola *Entre tots i per al bé de tothom*. El nostre bisbe actual Salvador Giménez i Valls no solament l'ha fet seu, sinó que l'ha impulsat encara amb més vigor, amb el nou projecte *No tingueu por. Crist és viu*.

Per aquesta raó, em sembla que un dels fruits d'aquest Any de la Misericòrdia a Catalunya, hauria de ser una renovació profunda de la teologia, de l'espiritualitat i de la pastoral. La Facultat de Teologia de Catalunya s'hauria de replantejar un nou model operatiu del seu servei teològic, espiritual i pastoral a les Esglésies de la Tarraconense i de Barcelona. Hauria de liderar un procés en el que les diverses entitats culturals de l'Església de Catalunya, elaborin un pacte de cooperació al servei del nostre poble. Entre aquestes entitats en podem destacar algunes de gran vàlua: els Instituts Superiors de Ciències Religioses, la fundació *Joan Maragall*, la fundació *Vidal i Barraquer*, la fundació *Claret*, la fundació *Cristianisme i Justícia*, la fundació *IREL*, la fundació *Manyà*, el *Centre d'Estudis Pastorals*, el *CEBRE*. etc. La condició de possibilitat d'aquest pacte rau en l'obertura de cada entitat a la complementarietat de les altres i, tot respectant i estimant el carisma original de cadascuna, elaborar un projecte comú de cooperació i de presència d'Església a la societat. El mateix s'hauria de fer mitjançant un pacte de cooperació entre totes les entitats d'acció caritativa i social d'Església, compromeses al servei dels pobres, els marginats i els afligits. Això, sens dubte, seria un gran signe de la misericòrdia de Déu, present en el món d'avui, per mitjà de la seva Església.

El fruit d'aquesta renovació del tarannà misericordiós de les nostres Esglésies, enfortiria un triple diàleg: el diàleg *fe/cultura, fe/justícia, fe/persona*. Altrament, tenim el perill de reduir l'any jubilar a una llista d'activitats sense cap lligam ni transcendència, o bé, el que encara seria pitjor, a una superficialitat sense consistència.

Desitjo que aquest jubileu enardeixi el cor de cada cristià amb la llum i la força que brolla de l'Evangeli, agilitzi la posada en pràctica de les resolucions del *Concili Provincial Tarraconense - CPT* i, també, actualitzi la pastoral de l'any 2007 dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarra-

conense *Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*, perquè manté una plena actualitat.

Tot el que he afirmat fins aquí es pot resumir amb la contemplació del darrer paràgraf de la resolució primera del Concili Provincial Tarraconense: *El Concili urgeix, per tant, la revitalització, la vertebració i l'articulació de totes les comunitats cristianes, les qual tenen com a centre la persona de Jesucrist, per tal que siguin evangelitzadores i evangelitzades: acollidores, fidels a la missió d'ajudar gent molt diversa a refer la seva experiència de Déu, humils, fraternes, obertes a les altres comunitats* (CPT, 1).

En definitiva no es tracta tant de *fer coses noves*, sinó de *fer noves les coses que fem*. En el ministeri de la misericòrdia, justament, està en joc l'entranya del cristianisme que consisteix en anunciar al món que *Déu és feliç donant-se*.

Daniel Turmo, prevere diocesà

Misericòrdia és consolació

En una ocasió estant en el despatx, va venir a visitar-me una persona que em va dir el següent:

«Mossèn, porto al damunt una creu de ferro, no de fusta sinó de ferro.»

Llavors, vaig agafar la Paraula de Déu, la Segona Carta de Sant Pau als cristians de Corint, versets tres i quatre (2Co1,3-4), l'acció de gràcies amb la que Pau comença la carta.

I vam llegir: «Beneït sigui Déu, Pare de nostre Senyor Jesucrist, el Pare entranyable i Déu de tot consol, que ens consola en totes les nostres afliccions per tal que nosaltres puguem consolar els qui es troben en qualsevol aflicció, gràcies al consol amb què nosaltres mateixos som consolats per Déu.»

Tot seguit vam fer silenci, i l'hi vaig dir: «Veus com Pau també portava una creu de ferro.»

Després vàrem mirar el capítol onze (2Co11). Allí, Pau enumera una sèrie de patiments pel Crist: perills de falsos germans, fam, nuesa, persecucions... I vàrem continuar llegint el text: «Déu és el Pare entranyable de les misericòrdies, ens conforta en les nostres afliccions...». Per què? Perquè nosaltres puguem també consolar de la mateixa manera els qui passen alguna pena, després que estiguem consolats pel Senyor.

També vam poder veure (jo mateix ho vaig descobrir) com la Misericòrdia de Déu es mostra en una de les seves vessants, en la consolació. I que quan nosaltres estem passant per proves (la creu de ferro), Ell ja ha començat a consolar-nos per la seva misericòrdia, per tal que nosaltres siguem vehicle i canal de les consolacions envers els germans que estan patint necessitat.

Vàrem adonar-nos-en que la Misericòrdia de Déu es manifesta quan estem afluïts o passem dificultats... És la seva penyora pel Cos de Crist que és l'Església.

Solsona

Josep M. Montiu, *prevere diocesà*

Rebre el gran do de Déu de ser elegit missioner de la misericòrdia ha estat per a mi una gran alegria, una gran satisfacció, una tasca engrescadora, una il·lusió, una esperança. Arc de joia que ha portat especialment en el seu sí el poder concelebrar amb el Sant Pare a la Santa Missa d'enviament dels missioners de la misericòrdia, així com també la gràcia d'apropar-me al Papa Francesc i aprofitar per besar-lo, besar-li la mà. Alhora aquesta elecció ha estat també per a mi una gran misericòrdia de Déu, un signe de la maternitat de l'Església, un servei eclesial, una gran responsabilitat.

Per a mi l'any jubilar significa quelcom molt important: una ocasió extraordinària per a la renovació del poble de Déu, una gràcia molt gran, un do, un tresor. Essent una oportunitat i un repte, és també una pluja de gràcies que hem de saber aprofitar.

Aquesta formosa iniciativa del Papa ens porta a aprofundir la veritat, la bondat i la bellesa del gran missatge cristià de la misericòrdia. A mesura que anem fent camí per aquesta via, anem trobant noves flors, nous fruits, nous horitzons, nous mediterranis, noves idees mare, noves alegries, nous cants, poètiques realitats abans bastant insospitades. Canta i camina! Déu, Amor infinit, ens ha estimat primer. Experimentar l'amor misericordiós del diví redemptor, que ha posat el seu encès i amorós cor sagrat en la nostra misèria, és quelcom que reclama de nosaltres una bella resposta d'amor, d'amor a Déu i tam-

bé d'amor als altres per amor a Déu. Estimar els altres com el bon Jesús ens ha estimat. "Misericordiosos com el Pare" és precisament el lema d'aquest any extraordinari, jubilar. Hi ha d'haver, doncs, una opció preferencial per aquells que estan més necessitats de l'amor misericordiós. Estimar els que estan a les perifèries existencials. Així doncs, en definitiva, el que més m'agradaria destacar d'aquesta gran iniciativa del Sant Pare Francesc és que ha posat davant nostre, amb safata de plata, el magnífic missatge central del cristianisme: l'amor, la caritat, la misericòrdia.

Es cert que "estimar" és una paraula ben breu, també que pels cristians aquesta no és una paraula nova. Però, a la vegada, és clar que aquest terme segueix essent quelcom ple de brillant novetat en un món, el nostre, que no és altre que el de la crisi humanitària. La mateixa paraula "misericòrdia" ha estat pràcticament arrancada del diccionari d'aquest univers deficitari d'humanisme. El Papa, doncs, fa que alcem el vol, a fi de fer-nos retrobar la profunditat del misteri de la misericòrdia cristiana. Misteri, aquest, fins i tot més profund que el del sacrifici d'Isaac, misteri del Pare celestial que ens estima tant que ens dona el seu Fill únic. Ens fa retrobar el misteri de Crist, l'home Déu, que ens estimà tant que es lliurà voluntàriament a la mort per amor a nosaltres. Mort de creu!, màximament eloqüent, més que impressionant! Ens assenyala a la Verge Santíssima com a Mare de Misericòrdia. Mare sempre acollidora, sempre plena d'amor misericordiós i de bondat. Si en la nostra bona mare hem trobat sempre estimació i ajuda, molt més en trobarem d'amor misericordiós en la que és Mare de Déu i Mare nostra. Posa també davant nostre els sants de la misericòrdia. Ells, amb la brillant transparència cristal·lina del seu exemple, ens ensenyen que és de debò la misericòrdia.

Segurament ens en vindran al cap tants de sants de la misericòrdia: admirables models de la caritat com sant Vicenç de Paul, sant Damià de Veuster, sant Josep Benet Cottolengo i sant Joan de Déu; la beata Teresa de Calcuta, dona admirablement donada als més miserables; sant Pere Claver, lliurant-se als esclaus negres; la beata Anna Mª Janer Anglarill, amorosint les ferides en els hospitals

de sang; sant Leopold Mandic i el sant cura d'Ars, acollint amorosament els penitents en el sagrament del perdó; santa Faustina Kowalska, l'apòstol de la misericòrdia; santa Joana Beretta Molla, metgessa i mare que morí per salvar la seva filla, concebuda, però encara no nascuda;... En definitiva, com ja s'ha dit, el Papa ens està ajudant a viure la veritable grandesa de la misericòrdia cristiana.

Els fruits que n'espero coincideixen plenament amb el que manifestà el Papa Francesc en *El nom de Déu és Misericòrdia* quan li feren una pregunta semblant. És a dir, quan van preguntar-li quines eren les experiències més importants que un creient podia viure en aquest Any sant, respongué: obrir-se a la misericòrdia de Déu, obrir-se un mateix, obrir el cor, permetent que Jesús vingui a trobar-nos, atansant-nos amb confiança al confessorari. I, ahora, intentar ser misericordiosos amb els altres.

La riquesa de l'Any Jubilar, les seves moltes dimensions, la seva realitat polièdrica, no deixa de fer que tingui molts aspectes dignes de ser considerats. Per la meua part, la meua petita aportació personal pot consistir en la vivència personal que ara relataré, que he viscut aquest any com a missioner de la misericòrdia.

La majoria de vegades que he estat cridat com a missioner de la misericòrdia ha estat per a fer de confessor, principalment a la catedral de Solsona. Em vénen a la memòria unes paraules de sant Tomàs: Déu demostra més la seva omnipotència en el perdó dels pecats que en la creació del món. També: només Déu pot perdonar els pecats. Gràcies al meu molt apreciat Sr. Bisbe, Mons. Xavier Novell, he pogut dedicar més temps al confessorari. Això m'ha permès veure de manera nova la meravella, la bellesa, la bondat, l'atractiu, de la trobada personal amb l'amor misericordiós de Crist ressuscitat, amor que acull, que ajuda, que consola, que dona força, que perdona, que tant obsequia, que santifica. Impressiona també la important actuació de l'Esperit Sant en aquest sagrament. Aquest any, m'ha impressionat i edificat, haver confessat a sacerdots seculars de la majoria de les diòcesis catalanes. Així mateix m'ha cridat molt l'atenció que el Papa Francesc ens ha assenyalat molt especialment com a model

a sant Leopold Mandic. Aquest dedicà trenta-quatre anys al confessional, on s'estava de deu a dotze hores diàries. S'hi hauria doncs estat entre cent mil i cent cinquanta mil hores. Sempre es trobava disponible per als penitents. No tenia mai un no. Qui així es lliurà misericordiosament a acollir els pecadors, a tenir la bondat d'escoltar-los, a estar per a ells, a abraçar-los fraternalment, a perdonar-los, bé ha merescut que el Papa Francesc ens l'hagi presentat com a eclesial model de sant misericordiós. En definitiva, aquesta dimensió, la del perdó sacramental, em sembla que és un àmbit interessant a remarcar.

Terrassa

David Abadías, *prevere diocesà*

En ser designat missioner, primer de tot, he experimentat una sensació de gratitud, no tant per l'elecció concreta per fer aquest servei sinó com una confirmació d'un camí més gran, el del sacerdoci, que d'una manera ben concreta ha estat envigorit per aquesta missió. En definitiva de sempre i per sempre estem cridats a ser missioners de la misericòrdia, aquesta realitat va més enllà d'un Any o d'una missió puntual. Però és cert que un esdeveniment com aquest que estem celebrant a tots ens esperona i ajuda a recordar qui som i quina és la nostra vocació.

Una altra sensació personal és una crida a una obertura de cor i de ment. De nou, a priori, res de nou, però val a dir que les rutines diàries, el passar dels dies i la trista capacitat que tenim de perdre'ns en les coses menors, fa que allò que ha de ser central a vegades quedi adormit. Per això aquesta missió ha tornat a posar al centre coses que estaven un xic apartades. De nou he recuperat la capacitat per la sorpresa i per acollir el desconegut. La misericòrdia especialment et porta a espais interiors (personals i d'altres) que descol·loquen, ja sigui per la seva insospitada bellesa o per la seva duresa. Cal acostar-se a aquesta realitat amb un cor obert, capaç de transmetre la mirada de bondat i de sanació del Pare i, a la vegada, no deixar de sentir-se molt petit davant d'un misteri d'Amor que és molt més gran que nosaltres i que en aquest moment actua a través de les paraules, gestos, mirades, sentiments i accions que nosaltres, pobres de nosaltres, podem fer en nom del Crist. Això també porta a aquest re-descobri-

ment que som “gerres de terrissa que portem un tresor”, en paraules de Sant Pau. I el “tresor” que portem és qui pren la iniciativa, qui discerneix i qui orienta. Obertura de cor per sentir la seva Paraula, el seu Esperit, perquè en cada ocasió, davant de cada persona sapiguem fer, ser i dir el que Ell ens demana. No em correspon a mi decidir qui sí i qui no mereix això o allò, li correspon a l'Esperit que parla a la seva església i als seus enviats. M'ha ajudat a tornar a recordar que és Ell qui té la iniciativa i que no és la meua agenda la que mana sinó que és la seva, que sovint ens descol·loca i capgira les coses. Una agenda, (la seva), val a dir, que és molt més fructífera i plena de vida que la meua.

Finalment, una sensació també molt viva aquest temps ha estat l'oportunitat de veure i viure els miracles de Déu. Torno a dir que això ja forma part del nostre ministeri, però a vegades, les rutines parroquials, les agendas plenes, l'excés de coses supèrflues t'empenyen a tancar els ulls a les coses de Déu i veure només les coses dels homes. Aquest temps ha estat un “despullar-se” d'aquestes capes de pols i tornar a una frescor primera, que permet estar més atent, més sensible, més obert a les coses de l'Esperit. I veus com actua, com desvetlla, com acompanya, com guareix... veus la seva acció en les coses i en les persones. Això és una profunda benedicció que omple a tots, a qui la viu i a qui acompanya.

En definitiva, aquesta experiència m'ha confirmat en el meu sacerdoci, posant de nou al centre allò que és nostre: el servei, la lloança, l'acollida, la sanació, la pregària i la vivència de l'acció i del cor que Déu ens configura i ens crida sempre a viure de manera renovada el primer amor.

Aquest Any ha estat un re-situar les prioritats. Això enmig d'una realitat tant gran com la que viu l'Església per tot el món és sempre una tasca immensa i no fàcil. El papa Francesc ens ha demanat a tots els cristians que reordenem la nostra vida, el nostre interior, que retornem a les fonts primeres i que siguem rostre viu, creïble i actual del cor del Pare.

L'Església fa moltes coses, i està en molts llocs. Però en totes les coses que es fan, moltes d'elles bones i

necessàries, a vegades tenim el risc de dedicar més atenció als mitjans que a la finalitat. Som en el món i ens hem de moure en ell, treballar amb les seves coses i utilitzar les eines que tenim al nostre abast, tot i que no sempre són les més netes ni perfectes, i a voltes, aquestes eines o mitjans ens atrapen. I a vegades perdem de vista l'ordre de les coses. A vegades les persones queden per sota i donem més importància a projectes, a plans, a estructures, a gestions... És un risc. Mai hem d'oblidar ni qui som ni que el Crist és el qui ens ha encomanat una missió clara i precisa que la trobem tant en l'Evangeli com en la nostra vocació personal. La iniciativa del papa, crec, va més profundament en la línia d'ajudar a recordar-nos quines són les nostres metes i les nostres prioritats. Per això ens convida a tornar a les fonts.

La misericòrdia hauria de ser un tornar a l'essencial del que ha de ser un cristià que, amb la Paraula, amb els sacraments, amb la vida de comunitat, amb la pregària i el servei està cridat a encarnar-se en el món però vetllant que en aquest procés no ens diluïm en ell. Encarnar-se sí, diluir-se no. El papa ens demana que fem camí sabent qui som i què tenim per oferir. Anar a les perifèries tant humanes com existencials per portar la llum del Crist, per oferir la novetat de Déu, per guarir i arrencar els fills de Déu del poder que les tenebres tenen sobre moltes persones. El papa especialment ens va indicar com n'era de central i important que visquéssim de manera justa i profunda el sacrament de la Reconciliació. Especial interès va posar en això. Tenim entre mans una de les missions més precioses que mai persona humana pugui somiar: portar l'experiència del Déu que salva i perdona al cor dels nostres germans. Això ens ha de fer estar molt atents a fer les coses el millor possible, superant febleses, pobreses i mancances personals i no deixant mai que aquestes marquin el nostre ministeri. Això és difícil perquè som com som i les meves coses (bones o dolentes) sempre estan allà. Però aquí radica la doble bellesa de l'amor que Déu ens té: fins les meves febleses viscudes des de la misericòrdia poden ser inspiració, font d'humilitat i do per acollir el meu germà. Quan visc la misericòrdia i l'experiència de l'Amor aquest sempre es mou en dues direccions, fa un bé enfora, vers el germà i també fa un bé cap endins, vers el meu

cor. Quan més visquem i practiquem la misericòrdia no sols més bé farem en el món sinó que més ens configurarem a la imatge del Crist. Amb tot el bé que això ens fa.

Els fruits han de ser els de l'Esperit. Esperit de misericòrdia. I per tant, com a bons fruits de Déu, sempre seran una sorpresa. Només espero que per una banda ens deixem sorprendre, i per tant, deixem a Déu ser Déu en les nostres vides, en les nostres comunitats i en el nostre ministeri. Que Déu sigui qui inspire i de la seva mà siguem els seus instruments. Per tant, el primer: deixar-nos sorprendre.

Després, espero també que siguem transparència de l'Amor i la misericòrdia de Déu. Que realment anem al que és essencial i fondant de l'experiència cristiana, i que sapiguem ser-ne portadors. Espero sanació, espero pau, espero alegria, espero reconciliació, espero justícia, espero bondat... que tots aquests fruits es mostrin abundantment en nosaltres i en les nostres esglésies. Espero que ajudem a trobar Déu, a viure'l. Ho espero per mi mateix, ho desitjo per tots els germans.

V. Practicar la bondat a peu de carrer

Practicar la bondat a peu de carrer

- 1** També són obres de misericòrdia. O si es vol, més obres de misericòrdia.
De caràcter individual:
- Acollir i alegrar el qui es troba sol.
 - Restituir l'esperança el qui ha perdut la il·lusió.
 - Ajudar a trobar feina.
 - Acollir i ajudar el reinseriment del foraster o el passavolant.
 - Educar i refer qui ha estat delinqüent.
 - Rescabalar el qui és víctima de la droga.
 - Ajudar a dignificar qui s'hagi prostituït.
- Q.C.**

- 2** Obres de misericòrdia de caràcter col·lectiu:
- Ajudar la promoció dels pobles subdesenvolupats.
 - Defensar els drets dels marginats.
 - Combatre les injustícies i la opressió.
 - Defensar el desarmament i la no-violència.
 - Alliberar de la tirania del consumisme.
 - Treballar per la unió dels pobles.
 - Construir la civilització de l'amor.
- Q.C.**

- 3** Visitar malalts és una tasca gratificant?
I si ho és, per a qui? Per al malats, per a l'acompanyant, per al qui visita?

El malalt està en condicions de minusvalidesa, d'inferioritat, de dependència. Només ens hi podem acostar en pla d'humilitat, perquè no estem en pla d'igualtat; amb simplicitat perquè en certa manera estem en un pla superior; sense fer discursos.

Tot tan senzill com una mirada, estrènyer la mà i fer una pregària silenciosa, per què no?

El secret d'una bona visita al malalt és saber descobrir en quin moment som un consol, un ajut, una bona companyia o un destorb...

El discerniment és una de les qualitats que ha de tenir un quan visita un malalt. I la intuïció.

Com voldríem ser tractats nosaltres si ens trobàvem en el seu lloc?

M. G. de V.

4 Forasters ho són tots els qui no són de la nostra cleda, de la nostra tribu, del nostre cercle... perquè forasters, sense donar-hi més voltes, son tots els de fora...

És clar que emigrants, fugitius, refugiats són els forasters de primera categoria. Com els passavolants, els viatgers, els turistes. Ja es veu que hi ha forasters i forasters. Però, per això mateix un cor bondadós, una actitud civilitzada, una humanitat sensible ens hauria d'acompanyar sempre com a targeta de presentació. Se'n diu amabilitat?

J. V. T.

5 Hi ha persones que de natural són amables; n'hi ha que, de natural, son adustes. Cadascú s'ha de conèixer a sí mateix. Si estem adornats d'una certa amabilitat, no cal que la reprimim, però tampoc no cal que siguem empallegosos; val més una certa naturalitat; si tendim a ser adustos o eixuts farem bé d'estar vigilants sobre nosaltres mateixos: podem donar la sensació "d'anar sobrats" o de gallejar o de mirar els altres des de dalt. Pobrets de nosaltres...! Fa de mal conviure un "pet bufat".

J.V.T.

6 Les obres de bondat, les obres de misericòrdia sempre estan formulades de cara enfora: el que hem de fer per als altres en l'ordre material o en l'ordre immaterial. Però potser fóra bo de mirar primer el qui actua i abans d'actuar. Penso que hi ha una dimensió personal, prèvia a tota actuació: ser persones prudents, equànimes, centrades, moderades.

I ara m'adono que són les quatre virtuts cardinals de prudència, justícia, fortalesa i templança. Gràcies papa Francesc, per ajudar-nos a repassar el vell catecisme!

A.V.S.

7 Hi havia una pràctica de l'ascesi cristiana que consistia a mirar d'eliminar algun vici o defecte mitjançant l'examen de consciència particular i diari al migdia i al vespre. O bé proposar-se la pràctica d'una virtut. És un bon exercici que podríem incorporar en la nostra espiritual quotidiana. Exemples: Miraré de veure el costat bo de les situacions. Abans de judicar una persona, una actuació miraré de valorar el costat bo. Coneixent la meua propensió a saltar a la primera, em mossegaré la llengua abans de respondre. I així...

F.N.

8 O simplement aquella actitud tan educativa que inculcaven en la gimnàstica de l'esperit escolta: parar-se a pensar quina Bona Obra (BO) podria fer avui. I de vespre examinar-ho i l'endemà tornar-hi. I així cada dia. Tal vegada en acabar l'Any Sant haurem adquirit un hàbit de practicar obres bones que és com dir ser més misericordiosos...

És difícil no indignar-se i, fins i tot sentir ràbia, en veure una persona que ha de dormir al carrer i/o que no té per fer un àpat decent. Però, són necessàries per fer alguna cosa, de fet dues coses: procurar que tingui un lloc on dormir i menjar i acabar amb les causes que provoquen aquestes situacions d'injustícia social.

Ferran Piñeiro, membre de la GOAC
(Germanor Obrera d'Acció Catòlica)

9 A practicar la bondat a peu de carrer m'hi pot empenyer la bondat pròpia d'una sensibilitat humanista. Però fer-ho en clau de misericòrdia —de mirar amb bondat fins allí on sembla no haver-n'hi, fins en la mesquinesa, dolor i crueltat humanes—, jo sols m'hi veig capaç quan em sento pouar de Déu i en complicitat amb Ell.

Marta Burguet,
Professora de la Facultat d'Educació de la UB

10 Bondat a peu de carrer? Acollir... escoltar... no jutjar... tothom té dret a la segona oportunitat... i a la tercera... i a la quarta... Tothom té dret a cinc minuts propositius i constructius (o a cinc hores).

Marcelo Montori,
germà marista, educador social

11 Mirar als ulls, i deixar-te mirar, hauria de ser una de les obres de misericòrdia, és el contacte visual el que ens permet trencar les barreres que posem uns davant dels altres, les que no ens deixen commoure'ns, sentir a l'altre, deixar-lo entrar en nosaltres, en el nostre cor per tal de poder compadir-nos, patir amb ell, sigui el que sigui. Son els ulls els que ens obren el cor de l'altre i per ells podem aprofundir establint vincles sanadors per ambdues parts.

Esther Borrego,
Treballadora Social

12 Si pogués parlar en primera persona de la bondat vol dir que potser ja no ho seria, per allò de la mà dreta i l'esquerra. Hores d'ara, per a mi és una esperança i una enyorança.

Josep M. Lozano,
professor d'Esade

13 Per a mi “fer el bé” o practicar la bondat és acollir les persones i saber mirar-les des del que ja són, més enllà del moment personal de dificultat, i veure el que pot canviar, creure en elles i acompanyar-les en el seu procés de creixement...

Isabel Vázquez,
Saó Prat-MIC

14 De les moltes coses que el Bisbe de Roma ha dit respecte a la misericòrdia me'n guardo una: la misericòrdia de Déu transforma el cor de l'home, i el fa al seu torn misericordiós. I al matí, quan em llevo, m'adono que haig de demanar aquesta transformació i em pregunto, com miraré avui tot el que hi ha al meu voltant que em faci prendre consciència d'estimar com Déu estima? Quines persones malaltes hi ha al meu costat? Què puc fer? I persones grans amb problemes? Quins correus haig de contestar, sobretot aquells que no em venen massa de gust? Com acullo el que em diuen? Surto al carrer, cap al “metro”, si vull ja no haig de pensar gaire, només haig de viure: saludar aquella veïna que no em cau bé i no dissimular que no la veig; o no mirar amb ulls inquisidors si algú ha embrutat l'escala; no enfadar-me quan un i un altre i encara més, salten les barre-

res o em donen una empenta per passar sense pagar; i comença l'embolic: bondat o justícia? També puc sortir de casa amb unes monedes preparades pels músics que em volen alegrar el viatge amb les seves melodies, és a dir, que no els miraré malament perquè impedeixen la meua lectura, que és tan important!, també estaré agraïda si em deixen seure, en lloc de pensar ¿tan gran em veuen?, somriure i donaré les gràcies. No trauré el mòbil, miraré al meu voltant... I pensaré, què puc fer? No puc anar a Síria, Lesbos o Macedònia, però puc treure'm de les butxaques uns diners per col·laborar amb totes aquelles persones que poden arribar més lluny que jo, perquè el meu lloc és aquí, al barri. Més enllà hi ha el compromís social, la lluita per la justícia, o no deixar-me endur per la crítica fàcil, perquè també a peu de carrer em trobo amb aquell capella que, amb l'última lliçó apresada, vol imposar les formes que jo ja considero del passat, o amb aquells polítics que sols estan al seu servei..., i una vegada més: misericòrdia o justícia? O totes dues?

En definitiva només vull dir dues coses: haig de demanar cada dia la força de l'Amor, amb tota l'Església, amb tots els homes i dones de bona voluntat, i caminar molt atenta amb els ulls oberts. Si penso, prego i miro potser podré arribar molt lluny... des del meu carrer!

Roser Solé,
Parròquia del Crist Rei

15 La velocitat, la complexitat, la immediatesa, la realitat, el somni...un “batibull” de fets i persones que omplen el nostre fer. Sovint el dia a dia, es converteix en una cursa per conèixer, per pensar i actuar, que ens porta, de manera conscient o no, a allò que som. Aprendre a reconèixer allò de bo que tenim a prop, és un pilar fonamental perquè aquesta complexitat, no difumini l'essència del ser i estar. Podem pensar que la bondat és quelcom amagat en el dia a dia, i possiblement, el que ens manca, és mirar amb els ulls de l'agraïment, per descobrir que hi ha molt de bo, començant per nosaltres mateixos, i descobrint que quan ho compartim amb aquells que més estimem, se'ns regala el goig de gaudir de la vida. Sent permeables a la bondat del dia a dia, veiem com l'aventura, que sovint es incertesa, es converteix en una realitat joiosa mirant-la amb els ulls de la gratuïtat i humilitat.

Ignasi Batlle,
pare de família i professional del sector de l'habitatge

16 Practicar la bondat a peu de carrer comença per deixar-se interpel·lar pel dolor de l'altre; després cal donar una resposta plena de tendresa, en la mesura de les possibilitats de cadascú, i des de l'esperança que el bé és encomanadís. Per a mi té molt a veure amb el tenir cura de l'altre: ser al seu costat i atendre a qui ho necessita.

Paola Jubert,
metgessa i directora de la Fundació Jubert Figueras

17 És estar atenta a l'entorn que cada vegada clama més el crit d'ajut a situacions realment desesperades a causa de la marginació, la pobresa, la fam, la solitud, manca de sostre... I què puc fer davant d'aquesta situació d'exclusió social tan evident que colpeja? Des del meu ser i fer no puc resoldre cada situació, però sí ajudar a alguna persona en concret i ¿com no col·laborar en tantes entitats dedicades a treballs solidaris i tantes iniciatives que ja funcionen en què pots fer algun tipus de voluntariat? Davant de la realitat que cada vegada evidencia més la vulnerabilitat de la persona sento la petitesa humana però a la vegada sento la fortalesa perquè a la meua manera puc actuar i implicar-me. És a dir, intento practicar l'actitud del «bon samarità» que a vegades és simplement fer una aturada, mirar, dir una paraula o simplement el gest de donar la mà. En el fons, qualsevol ésser humà necessita sentir-se reconegut.

Assumpta Sendra,
professora de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport URL-Blanquerna

18 Practicar la bondat és senzill; no suposa un gran esforç, ni requereix de grans competències intel·lectuals, ni d'una capacitat de sacrifici extraordinària, ni tampoc de diners o de poder. Vol dir posar-se en el cor dels altres, escoltar atentament, donar les gràcies, encoratjar, felicitar quan alguna cosa marxa bé, tenir una paraula d'ànim quan cal, que la mirada reflecteixi sempre que veus persones i no objectes que pots utilitzar, dir el que creus i no el que és convenient. Vol dir, en definitiva, que «els altres» sàpiguen que ets tothora al seu costat.

Angel Miret,
professor de la UPF

19 Ser capaç només de mirar l'altre, deixar-se commoure i mobilitzar-se a favor seu: netejar les ferides, posar-hi oli, carregar el ferit fins a l'hostal i seguir el propi camí... sense oblidar que, qualsevol dia, el ferit puc ser jo, també.

Núria Caum,
religiosa de la Companyia de Maria, treballa a l'ISCREB

20 Per a mi practicar la bondat és comprendre què passa al meu entorn, intuir què necessita cadascú en cada moment i situació i, en la mesura que pugui, donar-me contribuint a un bé comú.

Lucía Montobbio,
periodista

21 “Ben cert, tota la vida m'acompanyen la teva bondat i el teu amor” (Sl 23).

Volia començar amb aquestes paraules per explicar el que jo intento viure en el dia a dia. Sentir la seva bondat i respondre a les persones que m'envolten des d'ella es concreta en petits fets: estar atenta als detalls amb les persones per tal que se sentin importants i estimades; ser agraïda a tots i amb tots; escoltar a les persones que em paren al carrer; compartir econòmicament amb les persones que tenen més necessitat que jo; posar pau i serenar a les discussions, moltes vegades absurdes i sense importància; no jutjar a ningú perquè hem vingut a donar vida; parlar atenció als joves que així m'ho demanen... però, com ens diu l'Esclasiastès “Tot té el seu moment, sota el cel hi ha un temps per cada cosa” (Coh 3, 1) i això és el que hem de fer amb la nostra vida, actuar segons el moment i les necessitats que descobrim. No hi ha res fet i definitiu, per això m'adono que moltes vegades la meua vida també ha de ser més misericordiosa i transmetre bondat... sempre estem en camí!

Concepción Revuelto,
Equip de pastoral de la Salle Catalunya

22 L'oportunitat d'ajudar els altres la tenim a prop, només cal sortir al carrer amb el cor, l'oïda i els ulls ben oberts, el carrer ens dona múltiples opcions a on podem fer obres de misericòrdia tant espirituals com corporals, la pregunta és: volem? Volem trobar-nos amb l'altre?

L'altre ens interpel·la, ens qüestiona i ens fa sortir de la nostra zona de confort, ja que a vegades ens poden fer de mirall de la nostra realitat i de les nostres mancances. La bondat a peu de carrer penso que requereix persones valentes, no cal ser ric o tenir molt a donar, només cal no tenir por de la trobada amb l'altre, ja que aquesta trobada ens pot sorprendre i podem descobrir coses en nosaltres que desconexíem.

És evident que en aquests moments hi ha molta necessitat, però no tan sols de coses materials, sinó d'obres espirituals, com l'escolta, el consol i el perdó.

Thelma Gil Samaniego,
directora de l'Associació Estel Tàpia

23 Té a veure amb la mirada i l'escolta atentes que em porten a detectar necessitats amagades, desapercibudes, i amb el respecte que ve de mirar els altres com els veu Déu.

Bruno Parellada,
pare de família i mestre de l'escola Sagrat Cor Diputació

24 Per a mi la bondat no es pensa sinó que surt de l'interior de cada ésser. Amb cada gest, amb cada paraula, amb cada mirada... amb un silenci a temps o una paraula encertada. En descobrir en l'altre sempre en un mateix. No som si no som amb els altres, amb els seus neguits i amb les seves alegries. Acompanyar, acollir, escoltar... simplement ser amb.

A.B.C.,
educadora social

VI. Obrador

Unes pistes per la parròquia en l'Any de la Misericòrdia

per Pere Domènech i Enric Plantés,
Bisbat de Terrassa

Estem en l'Any de la Misericòrdia, que ha promulgat el papa Francesc, que té per lema “misericordiosos com el Pare” (Lluc 6,36). Si la misericòrdia ens evoca tenir cor per les nostres pobreses, i per totes les formes de pobresa, també escau de tenir cor evangèlic i parroquial per celebrar el perdó en la línia de les obres de misericòrdia.

Uns textos expressius del Papa Francesc:

“La cosa més important és l'anunci primer: ‘Jesucrist t'ha salvat!’ . . . “Hem d'anunciar l'Evangelí arreu, predicant la bona notícia del Regne i curant tot tipus de ferida...” (entrevista, 9.09.2013)

“Quan l'Església es tanca en si mateixa, es posa malalta. Passa com en una habitació tancada durant un any, quan hi entrem està humida i fa mala olor. Necessitem que l'Església, nosaltres i vosaltres, sortim al carrer, a les places a les barriades de la ciutat... No ens tanquem a casa! Jesús diu “aneu per tot el món!” . . . “Prefereixo mil vegades una Església accidentada al carrer, que una Església malalta al llit, tancada a casa”. Audiència del Papa Francesc la vigília de Pasqua.

“En comptes de ser només una Església que acull i rep, mantenint les seves portes obertes, busquem més aviat ser una Església que troba camins nous, capaç de sortir de si mateixa anant cap al qui no la fre-

qüenta, cap al qui en va marxar, cap a l'indiferent. El que va abandonar l'Església de vegades ho va fer per raons que, si s'entenen i valoren bé, poden ser l'inici d'un retorn. Però és necessari tenir coratge i valor". (entrevista, 19.09.2013)

"La parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat, pot prendre formes molt diverses que requereixen la docilitat i la creativitat missionera del Pastor i de la comunitat. Encara que certament no és l'única institució evangelitzadora, si que és capaç de reformar-se i adaptar-se contínuament, continuarà essent «la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i de les seves filles». Això suposa que realment estigui en contacte amb les llars i amb la vida del poble, i no esdevingui una prolíxa estructura separada de la gent o en un grup de selectes que es miren a si mateixos.

La parròquia és presència eclesial al territori, àmbit de l'escolta de la Paraula, del creixement de la vida cristiana, del diàleg, de l'anunci, de la caritat generosa, de l'adoració i la celebració. A través de totes les seves activitats, la parròquia encoratja i forma els seus membres perquè siguin agents d'evangelització. És comunitat de comunitats, santuari on els assedegats beuran per continuar caminant, i centre de constant enviament missioner. Però hem de reconèixer que la crida a la revisió i renovació de les parròquies encara no ha donat suficients fruits amb vista que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió i participació, i s'orientin completament a la missió.

Les altres institucions eclesials, comunitats de base i petites comunitats, moviments i altres formes d'associació, són una riquesa de l'Església que l'Esperit suscita per evangelitzar tots els ambients i sectors. Moltes vegades aporten un nou fervor evangelitzador i una capacitat de diàleg amb el món que renoven l'Església. Però és molt sa que no perdin el contacte amb aquesta realitat tan rica de la parròquia del lloc, i que s'integrin gustosament en la pastoral orgànica de

l'Església particular. Aquesta integració evitarà que es quedin només amb una part de l'Evangeli i de l'Església, o que es converteixin en nòmades sense arrels" (Evangeli gaudium, 28-29)

"És el meu vii desig que el poble cristià reflexioni durant el Jubileu sobre les obres de misericòrdia corporals i espirituals. Serà una manera per desvetllar la nostra consciència, moltes vegades ensopida davant el drama de la pobresa, i per entrar encara més en el cor de l'Evangeli, on els pobres són els privilegiats de la misericòrdia divina. La predicació de Jesús ens presenta aquestes obres de misericòrdia perquè puguem adonar-nos de si vivim o no com a deixebles seus" (Els rostres de la misericòrdia / Misericordiae Vultus" n.15)

- Pensem què hem rebut de la Comunitat parroquial al llarg de la nostra vida. Quin balanç en fem?

- Pensem què estem aportant a la Comunitat parroquial com a cristians (...). Ens en sentim? Com en som?

- Què ens cal "refer, revonar, reinventar" a la Comunitat parroquial? Quina presència d'Església som / fem / volem?

CPT, 1: "Cal descobrir, contemplar, estimar, agrair i celebrar la presència i l'obra de Déu en cada persona"... Cal revitalitzar les comunitats cristianes, les quals tenen com a centre la persona de JC, per tal que siguin evangelitzades i evangelitzadores, acollidores, obertes, fraternals, humils, comunitàries....Evangelitzar és descobrir en el cor de cada persona la presència de l'Esperit; és ajudar a refer l'experiència de Déu de molts allunyats".

Heus ací una Celebració del perdó, que ens pot ajudar a entrar més en el cor de l'Evangeli i estalviar-nos les pedres de les nostres resistències, i benviure més i millor la nostra fe en l'entorn on ens movem:

CEEBRACIÓ DE LA PENITÈNCIA EN UNA CELEBRACIÓ DEL JUBILEU

LA MISERICÒRDIA ESTALVIA LES PEDRES

Cant

Salutació

Que el Déu misericordiós, que ens crida a la conversió de cor, sigui amb tots vosaltres.

Monició

Si ens posem com a fita el compliment de la Llei, al peu de la lletra, serem incapaços d'obrir nous camins, sempre estarem mirant el passat.

Jesús ens obre nous camins i nous horitzons.

I Ell mateix se'ns manifesta com el gran testimoni de la misericòrdia.

Quan li presenten a la dona adúltera, com escoltarem a l'evangeli, no demana un codi per consultar el cas, només consulta el seu cor.

Jesús no aplica a la dona el pes de la Llei, sinó el do de la Misericòrdia.

És conseqüent amb la seva paraula guaridora i allibera-dora:

“Dona, tampoc jo no et condemno.

Vés-te'n, i d'ara endavant no pequis més”.

Oració

Preguem.

Senyor,

una vegada més poses davant nostre

haver de decidir entre la Llei i la misericòrdia.

Sabem prou bé quina fou la teva decisió.

Nosaltres, massa sovint, ens tornem legalistes

a l'hora d'acusar els altres;

i en canvi, demanem misericòrdia per a les nostres febleses.

No fem servir el mateix arrasador.

Treballa el nostre cor

i fes-lo semblant al teu cor misericordiós.

Fes que les nostres mans aguantin el desvalgut

i no unes pedres acusadores.

Tu que véns a guarir-nos i ets Déu,

pels segles dels segles.

(Escollir les lectures i/o textos que es creguin més adients.
Les que s'ofereixen tot seguit només són una proposta)

Primera lectura

EL ROSTRE DE LA MISERICÒRDIA (“Misericordiae vultus”) núm. 25, Papa FRANCESC

“Déu mai no es cansa d'obrir la porta del seu cor per repetir que ens estima i vol compartir amb nosaltres la seva vida.

L'Església sent la urgència d'anunciar la misericòrdia de Déu. La seva vida és autèntica i creïble quan amb convicció fa de la misericòrdia el seu anunci. Ella sap que la primera tasca, sobretot en un moment com el nostre, ple de grans esperances i fortes contradiccions, és la d'introduir a tots en el misteri de la misericòrdia de Déu, contemplant el rostre de Crist.

L'Església és cridada a ser el primer testimoni veraç de la misericòrdia, professant-la i vivint-la com el centre de la Revelació de Jesucrist.

Des del cor de la Trinitat, des de la intimitat més profunda del misteri de Déu, brolla i corre sense parar el gran riu de la misericòrdia. Aquesta font mai no podrà exhaurir-se, per molts que siguin els qui s'hi acosten. Cada cop que

algú en tindrà necessitat hi podrà venir, perquè la misericòrdia de Déu no té fi. Tan insondable és la profunditat del misteri que enclou, tan inesgotable la riquesa que d'ella prové.”

Segona lectura

PROFETA ISAÏES (Isaïes 43, 16-21) –Diumenge 5 de Quaresma C–

Salm responsorial o aclamació

SALM 103

“...Beneeix el Senyor, ànima meva,
no t'oblidis mai dels seus favors.

Ell et perdona les culpes

i et guareix de tota malaltia;

rescata de la mort la teva vida

i et sacia d'amor entranyable...

El Senyor és compassiu i benigne,

lent per al càstig, ric en l'amor...

No ens paga com deuria les nostres culpes.”

Evangelí

EVANGELI DE JOAN (Joan 8, 1-11. “La dona adúltera”) –Diumenge 5 de Quaresma C–

EXAMEN DE CONSCIÈNCIA-REFLEXIÓ

“La llei ens mana d'apedregar...” –li diuen els mestres de la llei i els fariseus a Jesús.

Doncs, no. La llei mana que perdonem i que estimem amb tot el cor. Tirar pedres contra els altres és apagar una llum i és fer-se mal a si mateix.

Aquelles obres de misericòrdia, que molts de nosaltres vam aprendre de petits, són un ric ventall que ajuda a mesurar el nostre grau de perdó, disponibilitat i estimació cap als altres.

(Ensenyar el qui no sap)

Com ajudo els altres perquè es vagin realitzant per ells mateixos?

La meua vida és un bon exemple de perdó, de solidaritat, de recolzament cap als altres, sobretot qui més ho necessita?

Ningú no neix ensenyat. Tots podem aprendre de tots. Tots som deixebles.

(Donar consell a qui l'ha de menester)

Els consells de persones properes m'han ajudat a créixer i madurar.

Les meves paraules i actuacions ajuden a altres persones que potser es troben faltades d'orientació?

Tinc un cor prou humil per acceptar un consell, una recomanació, una orientació, sigui de qui sigui?

El bon consell ha de ser fruit de la humilitat i respecte cap a l'altre.

(Corregir el qui va errat)

Com actuo davant la persona que s'ha equivocat? En faig mofa? Passo d'ella?

Com m'agrada que els altres es comportin en mi si m'equivoco?

La meua mirada dignifica els altres?

L'estimació ha de ser la base de la correcció fraterna. Si no hi ha estimació, predomina la superioritat.

(Consolar el qui està trist)

Tots hem agraït una paraula d'ànim, de consol, quan ens hem sentit descoratjats o tristos fruit d'una experiència que hem viscut o patit.

Detecto situacions de tristesa, descoratjament, en persones del meu entorn? Què faig? M'interesso per la seva situació?

Les meves paraules o gestos són com l'oli que amorseix la ferida?

“Feliços els qui ploren, perquè seran consolats”, ens diu Jesús.

(Perdonar les ofenses)

Quantes vegades he de perdonar? Set vegades? No. Setanta vegades set; que vol dir sempre.

Costa perdonar sempre, sobretot aquells que en fan una darrera l'altra.

Les meves mans, els meus llavis, el meu cor, amaguen pedres acusadores?

“Perdoneu les nostres culpes, com nosaltres perdonem els qui ens han ofès”, diem en el Parenostre. Sort que el perdó de Déu és més generós que el nostre.

(Sofrir amb paciència els defectes del proïsme)

Com reaccio davant els defectes que veig en les altres persones? Els retrec? En faig burla?

Quan miro el veí, el company de treball o estudi, la persona vella, la criatura, els mateixos de casa... em quedo amb els defectes que tenen?

“Per què veus la palla que hi ha a l'ull del teu germà, i no veus la biga en el teu?”, ens diu Jesús.

(Pregar a Déu pels vius i pels morts)

La pregària és com el respirar, ens és imprescindible per a una vida en sintonia, en contacte, amb Déu.

Quin lloc ocupa la pregària en la meua vida?

Prego pensant només en mi, en les meves necessitats?

Els altres, quin lloc ocupen en la meua pregària?

I els que ja no es troben en aquest món –familiars, amics–, hi penso? Els tinc presents?

Prego per aquells que són oblidats de tothom?

Confessió general

Ens costa convertir-nos, canviar de vida, tornar a començar, tot i que hàgim caigut una i mil vegades.

Però som aquí perquè confiem en la misericòrdia de Déu.

Per això ara, junts, diguem:

JO CONFESSO A DÉU, TOTPODERÓS...

Confessió

Posem-nos, ara, davant Déu –“que és compassiu i benigne, ric en l'amor– i reconeguem el nostre pecat. Deixem que vessi la seva misericòrdia damunt nostre.

Penitència

Pregària del Parenostre

Gest de Pau

Cant de Pau

Pregària final

Gràcies, Senyor, perquè amb la sentència que dones a la dona “tampoc jo no et condemno”, ens estàs dient que en tota persona, encara que sigui pecadora, hi ha quelcom de sagrat.

Gràcies, perquè les teves paraules surten d'un cor misericordiós.

Gràcies, perquè la teua mirada sempre és salvadora.

Gràcies, perquè allargues la mà no per tirar pedres, sinó per aixecar el qui ha caigut.

Gràcies, perquè dins el nostre cor ja comença a ser Pasqua.

Benedicció

Cant final

UNA PREGÀRIA PER DESCOBRIR L'ALTRE

Senyor,
ensenyeu-nos a veure darrere de cada persona
un germà.
Algú que s'amaga,
amb els seus sofriments i les seves alegries.
Algú a qui moltes vegades fa vergonya
de presentar-se tal com és.

Senyor,
feu-nos descobrir darrere de cada rostre,
al fons de cada mirada,
un germà semblant a Vós,
i al mateix temps completament diferent als altres.

Senyor,
que el vostre Esperit ens obri la mirada
per tractar-los cada ú a la seva manera,
com Vós vàreu fer amb la Samaritana,
amb Nicodem, amb Pere...
Tal com ho feu amb nosaltres.
Voldríem començar avui mateix
a comprendre cadascú dins el seu món,
amb les seves idees, les seves virtuts i febleses.
I també, per què no?... amb les seves dèries.

Senyor,
que us veiem darrera de cada rostre.
(www.concursbiblic.com)

VII. Miscel·lània

El número 239 de QUADERNS DE PASTORAL el vam dedicar a comentar amb aportacions diverses les possibilitats pastorals dels Centenaris i celebracions diverses que ens ofereixen els calendaris d'aquestes celebracions.

No ens volem estar d'oferir als lectors dues aportacions de qualitat sobre Ramón Llull i Teresa de Jesús per part de dos bons coneixedors d'aquestes figures. De no fer-ho així aquestes encertades aportacions haurien restat al calaix. No ho mereixen els lectors i ni els autors.

Redacció

El *Llibre de contemplació* i l'himne de l'alegria de Ramon Llull

per Albert Soler
professor a la Universitat de Barcelona (UB)

Ramon Llull comença la seva dilatadíssima obra amb un extraordinari himne d'alegria. En efecte, els tres primers capítols del *Llibre de contemplació en Déu*, el primer gran llibre que va escriure (vers 1272-1273), estan dedicats a alegrar-se en Déu, a alegrar-se per la pròpia existència i a alegrar-se per l'existència dels germans. Com diu el papa Francesc en l'obertura de l'exhortació *Evangelii gaudium*: "L'alegria de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús. Els qui es deixen salvar per Ell són alliberats del pecat, de la tristesa, del buit interior, de l'aïllament. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria." (§ 1) La invitació del papa és a iniciar "una nova etapa evangelitzadora marcada per aquesta alegria." És exactament el que va fer Llull fa més de set segles en posar en marxa el seu projecte missioner: començar alegrant-se.

En aquest article es proposa una lectura meditativa del primer capítol del *Llibre de contemplació*, "Com hom se deu alegrar per ço com Déus és en ésser", en la seva prosa catalana original; amb l'ajuda de les notes de comprensió que l'acompanyen, hom s'adonarà que, per a algú que parla català avui, no és difícil entendre unes paraules escrites en català fa més de set-cents anys. Accedir al text original ens acostarà molt més a Ramon i ens el fa misteriosament present. Val la pena el mínim esforç inicial que requereix aquesta lectura.

El *Llibre de contemplació* és una obra de proporcions colossals, la més extensa de la producció lul·liana; en l'edició que se'n va fer a Mallorca entre 1906 i 1914 ocupa set volums gruixuts. Conté tot el que es desenvoluparà en la producció lul·liana posterior, formulat com un vast soliloqui adreçat a Déu en primera persona; el seu autor hi contempla totes les realitats espirituals i materials, humanes i divines, morals i socials. Els continguts que s'hi despleguen responen, formalment, a un enfocament enciclopèdic. Però la naturalesa i la finalitat de l'obra són essencialment místiques, s'orienten a la contemplació; per bé que, en Llull, la contemplació sempre acaba conduint a l'acció ja que, al seu entendre, el coneixement correcte de Déu és inseparable de l'amor per ell i aquest amor és incompatible amb la renúncia a fer en la pràctica tot allò que li és degut i, de manera molt concreta, a fer tot allò que sigui possible per la conversió dels "infidels".

El llibre està format per 365 + 1 capítols, repartits en quaranta distincions i ordenats en cinc llibres. Llull suggereix que el lector ha de llegir un capítol cada dia de l'any durant un any sencer. Cada capítol té una estructura de trenta paràgrafs repartits en deu grups de tres versicles cadascun. Si volem unir-nos a la intenció original de Ramon, hem de llegir-los amb una actitud contemplativa, amb voluntat de rumiar i assaborir el que s'hi diu. El ritme ternari del text ajuda el lector a entrar en un estat meditatiu i a prendre cada consideració que fa l'autor com un argument que es proposa, es desplega i es conclou. El mateix Llull diu que "aquest llibre és bo e profitós a alegrar, e a consolar, e a dar consell, e a dar saber e saviesa, a amar, e a adorar, e a contemplar, e a fortificar, e a menysprear aquest món, e a amar vós e la celestial glòria, a confiar e a esperar en vós; e per aquest llibre pot hom haver sanitat sensualment e entel·lectualment, e pot hom ésser sanat de malaltia sensual e entel·lectual" (cap. 366). Deixem-nos, doncs, alegrar per Ramon Llull llegint aquest himne lul·lià de l'alegria amb el mateix esperit de lloança i de contemplació amb què ell va escriure'l i volia que fos llegit.

Tal com diu el salm "Aclameu el Senyor arreu de la terra, esclateu en cants i en crits d'alegria" (Sl 98,4). L'esclat

d'alegria de Ramon, però, no és una resposta justa a les gràcies amb què Déu l'ha obsequiat, sinó que té una raó molt més primigènia: Déu és, i això basta. Per a Llull l'amor a Déu no pot tenir mai com a finalitat la pròpia salvació ni pot ser tampoc una reacció als dons rebuts, sinó que ha de posar Déu mateix en el seu centre: cal que estimem Déu perquè és i pel que és en ell mateix.

Un dels pilars de l'ontologia lul·liana és la concordança essencial que hi ha entre la bondat, la veritat i l'ésser, d'una banda; i la maldat, la falsedat i el no-ésser (o privació), de l'altra. Tot allò que vagi en la direcció de la continuïtat de l'ésser estarà en l'àmbit de la veritat i de la bondat; tot allò que posi en entredit aquesta continuïtat ho estarà en el de la falsedat, la corrupció i el mal. Atès que la culminació de l'escala de l'ésser és Déu, llavors la màxima bondat i la màxima veritat –i, per tant, la màxima benaurança– estan en el fet que Déu existeixi. Per això Llull comença la seva magna obra fent referència a la joia que té hom quan troba un tresor amagat (Mt 13,44) i suggerint que el tresor més gran que hom pot trobar és el coneixement de l'existència de Déu, que és el fonament de tota altra existència:

1. Déus Pare, senyor de tot quant és! Si l'home qui atroba la pedra preciosa s'alegra molt per l'atrobament d'aquella per ço car la veu bella e sap que és molt bona, bé seria raó que nós, qui sabem que vós sots¹ en ésser, que ens alegràssem en lo vostre ésser per ço car és en ésser e no és en privació; car, qui s'alegra de l'atrobament de les coses finides, gran meravella és si no s'alegra de l'atrobament de la cosa infinida. **2.** Vós, Sényer, sabets² que, hom qui atroba tresor, que s'alegra molt fortment, jassia que³ aquell tresor no li pusca dar vida ni vedar malaltia. E doncs, aquell qui s'albira en sa pensa que vós sots en

1. *sots*: sou.

2. *sabets*: sabeu.

3. *jassia que*: encara que.

ésser, e donats vida e vedats malaltia, bé és foll si no s'alegra més de vós que del tresor que atroba. **3.** On, com nós, Sényer, sapiam⁴ per veritat que vós sots en ésser, alegram-nos de molt gran alegria en vós, car molt se'n segueix gran bé com vós sots en ésser.

Com es pot observar, Llull estableix una gradació de l'alegria que va des d'entrellucar l'existència de Déu ("aquell qui s'albira en sa pensa que vós sots en ésser" § 2), fins a tenir-ne la certesa confiada ("com nós sapiam per veritat que vós sots en ésser" § 3). Perquè la gran qüestió és que existim, quan, de fet, el més probable seria no existir. Hem estat cridats del no-ésser a l'ésser i no existim en l'abandonament i la solitud, sinó que ens descobrim existint a la presència d'un pare creador i benefactor:

4. Sényer Déus! Com l'hom en terra estranya atroba son frare⁵ o son fill, lo qual llong temps no ha vist, molt és pagat e alegre e consolat amb ell; on com nosaltres siam venguts de privació e atrobem vós en est segle,⁶ molt deu ésser cascú alegrat e consolat en vós qui sots atrobat ésser pare e creador e benefactor nostre. **5.** Jassia açò,⁷ Sényer, que l'hom qui atroba son frare sàpia⁸ que aquell no ha poder que li perdó sos pecats, ni ha poder que el restaure de mort, ni que li don vida, ni que el guard d'infern, e emperò sí ha gran plaer de l'atrobament d'aquell; e doncs, nós per què no ens alegrem en vós qui ens podets perdonar e ajudar e guardar de les infernals penes? **6.** Sapiats, Sényer, que pus⁹ tan gran raó havem que ens alegrem en vós, que jo m'alegre en amar vós e en servir e en lloar vós a tot mon poder.

4. *sapiam*: sapiguem.

5. *frare*: germà.

6. *segle*: món.

7. *jassia açò*: encara que.

8. *sàpia*: sàpiga.

9. *pus*: ja que.

La imatge que evoca immediatament Llull és la de la festa: trobar Déu és una festa, un convit al qual hem de ser receptius i per al qual cal anar convenientment vestit, com al banquet de noces del fill del rei (Mt 22,1-14). És més, aquesta festa, a diferència de les festes humanes, està cridada a no tenir fi; tal com expressa el germà Roger de Taizé, quan exhorta a "què la teva festa no tingui fi".

7. Ah sényer Déus! Hòmens són molts qui a les festes se comencen a alegrar per amor d'elles, e honren llurs cases e llurs vestirs, e fan grans convits; on, com vós, Sényer, siats nostre repòs e nostra festa, covén-se¹⁰ que nos vistam de virtuts e nostre cor nedegem de tots vicis, e en nostres cases amenem los pobres qui per amor de vós demanen. **8.** Oh Sényer sant e beneït! Vós sabets que a les festes lo senyor de la casa mana a sos deixebles que no facen faena e que es posen¹¹ e que colguen;¹² e doncs, nós, Sényer, per honor d'aquesta festa, la qual havem per l'atrobament de vostre ésser, direm als nostres membres que ells colguen e en àls¹³ no sien sinó en contemplació vostra. **9.** Aquesta festa, Sényer, que nós devem fer del vostre atrobament, no deu ésser aital com les altres; car les altres en un temps són e no en altre, mes la festa que hom deu fer de vós tota hora deuria durar, e temps no la deuria comprendre.

L'himne d'alegria per l'existència de Déu és, en realitat, una sinfonia coral que expressa tota la creació. Tal com diu sant Gregori Nazianzè: "Tots els éssers us celebren, els qui parlen i els qui són muts. Tots els éssers us fan homenatge, els qui tenen intel·ligència i els qui no en tenen. L'universal desig, els clams de tots, tendeixen cap a vós. Tot el que existeix us prega, i tot ésser que sap llegir

10. *covén-se*: cal.

11. *posen*: reposin.

12. *colguen*: observin, santifiquin (la festa).

13. *àls*: altra cosa.

en el vostre univers us fa pujar un himne de silenci.” L’expressió d’aquesta idea que fa Llull té ressons franciscans i, si, d’una banda, subratlla la insuficiència de la creació sencera per expressar la grandesa del seu creador, de l’altra, denuncia la falta de voluntat en les persones per conèixer la bondat i la noblesa de Déu:

10. Oh Sényer creador de quant és! Enaixí com les creatures donen significació e demostració de la gran noblesa e bonesa vostra, enaixí deuria ésser gran l’alegre que nós havem en vós. **11.** Emperò, Sényer, les creatures no basten a dar ni a significar tota la bonesa vostra, ans hi defallim, tant sots vós alt senyor e noble. E per açò, Sényer, nosaltres no bastam a l’alegre ni al plaer a haver en vós, segons que ens tanyeria¹⁴ a la vostra bonesa e a la vostra altesa. **12.** Mas emperò, Sényer, encara demostren molt mills¹⁵ les creatures la vostra gran bonesa e noblesa, que nós no ens sabem alegrar en ella; e açò és per raó de la nostra frevoltat¹⁶ e mesquinesa, qui no volem conèixer ço que conèixer poríem.

Fins a quatre vegades Jesús convida els seus deixebles a una joia completa en el seu comiat al sant sopar (Jn 15,11, 16,22-24 i 17,13); és més, els crida a una alegria que res ni ningú no pugui destruir (Jn 16,22). Llull formula aquesta mateixa idea però en uns termes que no poden deixar de fer pensar en *La véritable alegría* dels escrits de sant Francesc i en la seva admonició sobre la pau (núm. 15): “Són de veritat pacífics els qui, en tot el que pateixen en aquest món, per l’amor de nostre Senyor Jesucrist conserven la pau a l’ànima i al cos”. El prec és ben suggerent: que Déu tanqui tots els forats a través dels quals se’ns escola la tristesa, i ens obri tots els canals pels quals rebem l’alegria!

14. *tanyeria*: pertocaria.

15. *mills*: millor.

16. *frevoltat*: feblesa.

13. Ben sabets vós, Sényer Déus, que los vostres serfs¹⁷ se deurien alegrar tant en vós tro que¹⁸ nulla fellonia¹⁹ ni ira no es pogués acostar a ells. **14.** Ah Sényer ver Déus! Prec-vos que adoncs com jo m’alegraré en vós, que us plàcia que tanquets tots los forats per los quals entra en mi ira, per tal que en mi no pusca pervenir. **15.** Obrits, Sényer, tots los forats e les portes de ma casa per tal que tota s’ompla de goig e d’alegre, lo qual nós devem haver com vós sots en ésser.

Sant Pau (Fl 4,4-6) fa una exhortació vehement a l’alegria, a viure contents pel contacte habitual i agraït amb el Senyor, que és a prop; i a transmetre aquesta joia als altres, que han de percebre la pau que es desprèn del nostre bon tracte. Llull ho exposa amb la imatge bellíssima d’una font que es desborda, de la mateixa manera que tot ell se sobreix d’alegria:

16. Ah senyor Déus, on és franquesa²⁰ e mercè! Si alguns hòmens se volen alegrar e es volen tots omplir de goig, vinguen a mi, car mi en trobaran així ple com font brollant és plena d’aigua. **17.** E si tant és, Sényer, que venguen a mi e em demanen on és lo gran tresor per qui hom reep acabat²¹ goig e acabada alegria, sapiats, Sényer, que jo llur²² diré que aquell trobaran en la cogitació d’aquell qui imagena lo gran bé qui es segueix en lo vostre ésser com és en ésser. **18.** E si vénen a mi, Sényer, e reeben l’alegre e el goig que poran reebre, poran-se tant portar tro que²³ mal ne dolor ne ira no cabrà en ells.

17. *serfs*: servents.

18. *tro que*: fins que.

19. *fellonia*: tristesa

20. *franquesa*: generositat.

21. *acabat*: perfecte.

22. *llur*: els.

23. *tro que*: fins que.

Déu desborda les nostres pobres possibilitats d'aprehensió, de comprensió i d'expressió. La perplexitat que ens causa trobar-nos cara a cara amb el misteri absolut que és Déu també pot ser paradoxalment la deu de la qual brolla la nostra alegria. "I la pau de Déu, que sobrepassa tot el que podem entendre, guardará els vostres cors i els vostres pensaments en Jesucrist" (Fl 4,7):

19. Oh Sényer ver Déus! Qual cor poria comprendre la vertut ni la bonesa de vostre ésser? No negú. Ni no es convé, Sényer, que l'alegre que l'hom ne deu haver pusca null cor comprendre.

20. Oh Sényer! On són ulls qui pusquen comprendre a veer vostra bonesa? Ni quals boques porien nomenar vostres vertuts? Ni quals orelles porien oir les llaors qui es pertayerien a la vostra bonesa? **21.** Certes, Sényer, si jo no he alegre e goig de l'atrobament de vostre ésser, jo diré a ma ànima: "sàpies que si no t'alegres en la noblesa de ton creador, que dolor e treball e pena t'és aparellada a sofrir per tots temps".

I si Déu és, i és infinitament més gran, més bo, més gloriós, més generós, més misericordiós... del que nosaltres podem arribar a capir ("Déu és més gran que la nostra consciència" 1Jn 3,20), llavors també la nostra alegria és incommensurable:

22. Ah sant dels sants! Tant és gran la noblesa e la altesa vostra tro que no cap en tot lo segle.²⁴ E doncs, Sényer, covinent cosa és que lo nostre alegre, lo qual havem en vós, que no càpia²⁵ en nostre cor. **23.** E doncs, glòria sia e benedicció a vós, Pare, qui aquest alegre havets tant cregut tro²⁶ que no cap en lo cor ni en lo cors de l'home, ni encara en tot aquest món, ans és major que tot segle. **24.** On adorat e santificat e colt²⁷ e servit

24. *tro que no cap en lo segle*: que no cap en el món present.

25. *càpia*: càpiga.

26. *cregut tro*: crescut fins.

27. *colt*: adorat.

siats vós, Sényer, qui m'havets dada gràcia que jo pusca dir a mon cor: "Ah quanta de bona ventura te venrà per ço car tu t'alegres en l'atrobament de ton creador ni quant de bé t'és vengut per ço com Ell és en ésser!"

Llull és un autor agosarat i capaç de crear imatges belles i poderoses. Vegeu, si no, la següent (§ 25), en què es veu a ell mateix com un peix nadant en l'alegria de l'existència de Déu. La gràcia de conèixer Déu és també l'alegria que determina completament la seva consciència, que el fa anar content vagi on vagi, i estar alegre sigui on sigui, i veure alegria arreu on mira. Perquè, al capdavant, Déu és tot goig i alegria. Com ha dit el teòleg ortodox Alexandre Schmemmann: "Alegria per res concret, alegria tanmateix; alegria de la presència de Déu i del Seu contacte en l'ànima. I l'experiència d'aquest estret contacte, d'aquesta alegria (que, efectivament, 'ningú no ens la prendrà' perquè ha esdevingut el mateix fons de l'ànima), aquesta experiència determina els pensaments, la visió de tota la vida.":

25. Honor e reverència sia feta a vós, Sényer Déu, qui havets dada tanta de gràcia al vostre serv, tro que son cor nada en goig e en alegre així com lo peix nadant per la mar; lo qual goig e alegre li ve, Sényer, adoncs quan considera lo vostre ésser ésser en ésser. **26.** Car vós, Sényer, m'havets dada tanta de gràcia que, on què vaja, vaig alegre e, on què estiga, són alegre, e, on què gir ma cara, veig alegre. **27.** E ço per què açò m'esdevé, Sényer, sí és per ço car jo són tot en vós, e vós, Sényer, sots tot goig e alegre.

El P. Estanislau M. Llopart, l'ermità de Montserrat, uns metres abans d'arribar a la seva ermita de la Santa Creu, hi tenia un cartell que deia: "Tu que has vingut aquí, no oblidis que Déu és amor. Vés i canta la teva alegria, canta la salvació de Crist." Perquè aquest és un programa que dona sentit a tota una existència: "Cantaré al Senyor tota la vida, cantaré al meu Déu mentre sigui al món." (Sl 104,33)

28. Ah sényer Déus! Bastar-m'ha²⁸ nits ni dies a l'alegre e al goig que jo sent per ço com vós sots en ésser? Ni bastar-m'ha paraula a lloar e beneir-vos? 29. Si tant és, Sényer, que mos dies sien breus, prop són mes dolors e mes ires, car en lo temps qui és passat jo no em som alegrat en vós ni he dada llaor de vós. 30. Glòria e benedicció per tots temps sia a vós, Sényer, qui sots esperança dels justs e misericòrdia de nós, pecadors. E plàcia a vós, Sényer, que obrats²⁹ nostra boca a dar llaors de vós, qui sots nostre senyor Déus.

Ara que hem arribat al final del capítol, hauríem de tornar a començar i rellegir-lo per anar interioritzant l'himne de l'alegria de Ramon, fins que fèssim realitat en nosaltres que "l'alegria del cor és vida per a l'home, i la joia li allarga els dies." (Sir 30,22).

Llull hauria de ser un dels nostres clàssics de l'espiritualitat, perquè parla del que ha viscut, perquè sap transmetre amb força aquestes vivències i perquè, en compartir una mateixa llengua i una mateixa cultura, ens és molt i molt proper. Del *Llibre de contemplació* en tenim una edició abreujada, amb una selecció de capítols i de textos, amb notes de comprensió, que ens el posa a l'abast, a cura de Josep E. Rubio, publicat per l'Editorial Barcino, el 2009. Vet aquí una invitació a continuar llegint-lo!

28. *bastar-m'ha*: em bastarà.

29. *obrats*: obriu (subjuntiu).

La misericòrdia en Teresa de Jesús. “Consolar els afligits”

per M. Victòria Molins,
religiosa teresiana

Introducció

El tema de la misericòrdia és un dels més significatius per a Teresa de Jesús. Tant que, fins i tot ho va fer servir com a títol original del llibre de la seva Vida.

Bé, ella, segons la seva manera d'escriure no el va intitular. Quan hi parlava l'anomenava "*Mi alma*" o "*el libro grande*", però en una carta a Don Pedro de Castro li diu: "*Titulé este libro: De las misericordias del Señor*".

Va tenir molt clar que, sense haver experimentat la misericòrdia de Déu, és difícil ser misericordiós amb els germans.

Potser és un tema que a mi m'ha interessat sempre perquè jo sí que he experimentat sovint el perdó de Déu a la meua vida, i sentir-se perdonat és experimentar l'amor de Déu de la manera més palesa i cordial.

Parlaré, doncs, de l'acció misericordiosa de Déu envers la Santa i com ho va experimentar ella. De la seva empatia amb els afligits, i de la seva reacció davant el dolor de la Humanitat

Passaré després al meu testimoni personal com a teresiana i enamorada d'aquesta dona, Teresa de Jesús, que em va ajudar a endinsar-me en el cor de Déu tot amor i misericòrdia pels que li cerquen.

“Sois Dios de misericordia” (C. 3,9)

Són tants els textos en els que Teresa parla de la misericòrdia que ella va experimentar en la seva vida que ocuparia masses pàgines d'aquest Quadern si les comentés totes. Em limitaré a les que em semblen més significatives per la seva experiència i per la lliçó que avui podem treure de la seva actitud agraïda a Déu.

I, com he avançat, la seva experiència de la misericòrdia és conseqüència de la **veritat** que per a ella és essencial si és vol viure en humilitat de cor. Si la humilitat segons ella és “*andar en verdad*”, com afirma en les sextes Morades, és des d'aquesta veritat que es veu més clarament el que nosaltres som i el que és Déu.

“Una vez estaba yo considerando por qué razón era nuestro Señor tan amigo de esta virtud de la humildad, y púsoseme delante a mí parecer sin considerarlo, sino de presto esto: que es porque Dios es suma Verdad, y la humildad es andar en verdad que lo es muy grande no tener cosa buena de nosotros, sino la miseria y ser nada; y quien esto no entiende, anda en mentira.” (6M. 10, 6)

Teresa va experimentar la ferida de la seva pròpia misèria i va lluitar per sortir d'una situació d'infidelitat que la tenia lligada en una lluita interna que ella considera com una mort en vida. Però va ser la misericòrdia de Déu que la va treure d'aquesta situació i la va omplir amb la seva abraçada de perdó i d'amor entranyable. Un dels textos que més m'agraden i que vaig fer servir en les meves nocces d'argent per empatia amb ella i amb la seva situació va ser aquest:

“Bendito seáis por siempre, que aunque os dejaba yo a Vos, no me dejasteis Vos a mí tan del todo, que no me tornase a levantar, con darme Vos siempre la mano; y muchas veces, Señor, no la quería, ni quería entender cómo muchas veces me llamabais de nuevo, como ahora diré.” (Vida, 6,9)

I és des d'aquesta realitat assolida de la seva pròpia misèria que va endinsar-se per sempre més en el misteri de la misericòrdia de Déu, fins arribar a dir:

“Bien sabe Su Majestad que sólo puedo presumir de su misericordia, y ya que no puedo dejar de ser la que he sido, no tengo otro remedio sino llegarme a ella (a su misericordia)”

És aquest el seu ensenyament que a mi m'ha configurat des de la joventut i que demano sovint a Déu en moments de dificultat. I és aquesta una de les grans lliçons que Teresa de Jesús ens dona: acollir-nos a la misericòrdia de Déu, i al seu amor, si volem viure en llibertat d'esperit sense patir per la càrrega de les nostres misèries. Perquè...

“Nunca se cansa Su Majestad de dar ni se pueden agotar sus misericordias: no nos cansemos nosotros de recibir” (Vida 19,15).

De la misericòrdia a la compassió

Aquesta és, sens dubte, l'actitud de Jesús, que manifestà sempre la seva misericòrdia en el consol a tota misèria humana, al dolor, a la pobresa, a la marginació i a la malaltia.

Teresa no té una dedicació plena al món de la pobresa i la marginació. Però sí una actitud de compassió i misericòrdia envers totes les persones que l'envoltaven, en especial les germanes. Dona de gran experiència mística, té una sensibilitat especial per a detectar on està la veritable compassió envers els afligits. És significatiu el text de les cinquenes morades, endinsada ja en el procés del matrimoni espiritual, quan arriba fins i tot a ridiculitzar una oració i una mística que no portés a la compassió i al lliurament envers el germà que pateix:

“Cuando yo veo almas muy diligentes a entender la oración que tienen y muy encapotadas cuando están en ella, que parece no se osan bullir ni menear el pensamiento porque no se les vaya un poquito de gusto y devoción que han tenido,

háceme ver cuán poco entienden del camino por donde se alcanza la unión, y piensan que allí está todo el negocio.

Que no, hermanas, no; obras quiere el Señor, y que si ves una enferma a quien puedes dar algún alivio, no se te dé nada de perder esa devoción y te compadezcas de ella; y si tiene algún dolor, te duela a ti; y si fuere menester, lo ayunes, porque ella lo coma, no tanto por ella, como porque sabes que tu Señor quiere aquello.” (5 M.,3,11)

El seu tarannà compassiu i disposat sempre a consolar als qui pateixen es mostra en diferents ocasions. En destacaré una en la que sent una profunda compassió en asabentar-se dels patiments del indis a l'Amèrica per part dels conqueridors, quan el ve a visitar el P. Alonso Maldonado i revela la veritat del que està passant allà amb indis esclavitzats pels dominadors que ella havia cregut, com tants d'altres, que només eren evangelitzats.

L'any jubilar: Experimentar la misericòrdia i la compassió

Quan el Papa Francesc va fer a l'Església el regal de “La joia de l'Evangeli” vaig experimentar una gran alegria. El seu programa de pontificat es presentava amb el mateix signe que s'havia mostrat des que va aparèixer per la finestra del Vaticà demanant al poble la benedicció i dient que el seu desig era veure una Església pobra i dels pobres. Els seus gestos i algunes de les seves decisions –les que li deixen fer– ho demostren.

Ara, confirmant la seva predilecció, ha considerat aquest any jubilar com l'any de la Misericòrdia, i ha exhortat a tenir en compte aquelles “obres de misericòrdia” que vam estudiar en la catequesi i que avui semblen una mica oblidades. Així ho ha demostrat, per exemple, la Unió Europea davant les famílies que, fugint de situacions límits, queden atrapades en camps de refugiats, on conviuen en condicions infrahumanes, negant-los en consol en la seva aflicció.

Jo fa temps, confesso, que tinc una predilecció especial per la misericòrdia i el consol dels desfavorits que consi-

dero una crida de Déu. La que va canviar la meua vida de cap a peus.

Com Teresa de Jesús, la meua experiència de misèria i misericòrdia havia marcat gran part de la meua vida. Les dificultats pròpies d'una època i d'un estil que l'Església en general i les congregacions en particular tenien durant el nacionalcatolicisme i durant molts anys després, van fer que es manifestés la meua misèria i el meu descontent, que no sempre vaig saber portar com cal.

Va ser la contemplació de la pobresa i el patiment de tants germans del Tercer Món, primer, i l'angoixa de la desestructura personal de la marginació, després, el que va fer que experimentés d'una manera especial la misericòrdia de Déu envers els afligits, els pobres, els marginats.

A seu costat el meu cor s'ha anat eixamplant a la mida de Jesús, que en els pobres em manifestava la seva predilecció per tots aquells que aquí són els que el món té pels últims... Vaig aprendre amb ells que la manifestació de la misericòrdia és la tendresa i amb ella l'acollida i l'acompanyament es converteixen en misteris d'amor que poden canviar els cors dels que rebem el seu contacte.

Aquesta experiència diària durant molts anys m'ha fet penetrar en el cor de Déu. El veig en l'angoixa del presoner que pateix la soledat i el menyspreu de la seva família, en aquell que no pot perdonar-se a si mateix i conviu angosat amb el seu passat. El contemplo amb veritable dolor en l'infant que pateix el que no li correspon per la seva edat o l'anciana que viu sola i oblidada, o el jove que no pot sortir de la seva addicció.

Consolar els afligits

Com a teresiana, he heretat de Santa Teresa l'humanisme que es desprèn de la seva valoració de la persona tal com ho expresa meravellosament en el millor dels seus llibres, el *Castillo interior o Las moradas*. Això centra la meua espiritualitat en la gran dignitat de la persona tal com ella la descriu ja des de la primera morada del castell interior:

“...considerar nuestra alma como un castillo todo de un diamante o muy claro cristal, adonde hay muchos aposentos, así como en el cielo hay muchas moradas... Que si bien lo consideramos, hermanas, no es otra cosa el alma del justo sino un paraíso adonde dice El tiene sus deleites...”
(1 M. 1,1)

Aquesta gran dignitat de la persona pot arribar a semblar degradada per una sèrie de circumstàncies que porten a la marginació i l'exclusió social. I és amb persones que pateixen aquesta davallada o que ja l'han patit des de la seva infantesa, a la que fa anys que em dedico i estimo. I és amb ells que he conegut els grans miracles de la tendresa, de la misericòrdia i del consol.

Un exemple dels molts que arribo a viure dia rere dia. El vaig expressar en una de les meves columnes de *Catalunya cristiana* recopilades ara en el llibre de Ed. Claret “Estava a la presó i em veu visitar”:

“Aquest matí he estat parlant amb un d'aquest desheretats de la fortuna que, a sobre, la seva desgràcia i la seva necessitat de sobreviure el va portar a una vida que ara plany, des d'un mòdul de la presó: “Sempre he estat només un número en els ordinadors dels centres d'acolliment, en la policia, en la presó...—em deia— però mai m'he sentit com una persona. Només ara, quan tu vens i m'abrades, començo a descobrir que puc arribar a ser alguna cosa més que un número o una fitxa de la que poden parlar sense haver-me vist personalment, que puc sentir-me persona i no una fitxa, sense nom propi ja que ni registrat estic en lloc...”

Jo em sento feliç de pensar que una abraçada meva comporta fer que algú es pugui sentir “persona”.

I una de les coses que també he experimentat en el tracte amb la gent que pateix, és el mateix consol que Déu regala sovint amb la seva misericòrdia. Unes vegades ho fa a través nostre i unes altres directament, amb la llum que arriba al fons del nostre cor:

“ En el pati d'un dels mòduls m'esperava una de les converses més boniques que jo podia imaginar. Va ser l'intern el que em va esperonar amb les seves paraules. Parlàvem de la seva preocupació per la família, de l'angoixa que sentia per fer patir als que més estima i no poder ajudar-los ni materialment, sabent que estan passant necessitat.

Però de cop i volta la seva actitud va donar un tomb. Em va parlar de la seva fe en Déu i de la seva pregària des que havia arribat a la presó. No li sabia greu passar el que està passant sense llibertat, perquè ell havia errat. Però el patiment de la seva família era el que l'aclaparava. I era aleshores que posava tota la seva confiança en Déu per sortir de l'angoixa i no desanimar-se. “Jo sé que la presó pot portar la ruïna de la persona o pot redimir-la. Jo no vull que em faci mal sinó que hi vull aprofitar el temps que hi estigui per créixer en tots els aspectes.”

Quan, al final de la conversa, m'ha donat les gràcies, dient-me que s'havia sentit molt bé, he estat jo l'agraïda. Molta gent no ho sap ni ho pot imaginar, però Déu té un lloc ple de tendresa i de consol també —i potser més— darrere les reixes d'un penal. És allà on escolta pregàries sortides del cor, a vegades de penediment, de solitud, de impotència o de súplica.” (Idem)

I acabo amb unes bellíssimes paraules de Santa Teresa en el llibre de la Vida, capítol 14,10:

*“...mientras mayor mal, más resplandece el gran bien de vuestras misericordias.
¡Y con cuánta razón las puedo yo para siempre cantar!”*

VIII. In Memoriam

+

IN MEMORIAM
Mn. Josep M. Ballarín

Mossèn Josep Ma. Ballarín i Monset va morir la matinada del dia 18 de març de 2016, Divendres de Passió i fou enterrat l'endemà, festa de Sant Josep, dia del seu sant, al cementiri de Gósol prèvia Missa de cos present a la parroquial de Santa Eulàlia de Berga.

També un divendres de Passió van afusellar Carrasco i Formiguera al Penal de Burgos. *In Paradisum*.

Va morir el dia de Santa Maria "l'Adolorida". La que a Queralt té una oreneta ajocada a la mà i son fill a la falda. *Lacrimosa. Stabat Mater Dolorosa*.

Va morir a Berga a noranta sis anys a l'ombriu del Pedraforca i tocaren a morts els tabals i plens. *Requiem aeternam*.

Dient una ballarinada: va morir a les vetlles de Rams, abans de Pasqua. *Exultet*.

Va morir a noranta-sis anys. Un segle, una vida. *Cursum consumavi, fidem servavi*.

Soldat de la lleva, capellà de la gleba, mossèn pollastre. *Amicus meus. Beatus*.

Ajocat al llit per no aixecar-se'n més encara va tenir esma de dir: "No tingueu por de Déu!" Ho van apuntar i ho van escriure al recordatori amb unes orenetes que feien garlanda a la Mare de Déu de Queralt que en duu una a la mà.

La *statio* amb Missa de sufragi a la parroquial de Santa Eulàlia de la plaça de Sant Pere de Berga, amb els bisbes de Solsona i el clergat de la diòcesi i el poble. El cant gregorià i la música de Mozart van fer de sudari i mortalla.

El dijous, 31 de març, dins l'octava de Pasqua de 2016, a dotze dies de la mort ens vam aplegar a l'església de Sant Felip Neri de Barcelona per celebrar l'Eucaristia en sufragi i homenatge del mossèn que que, colgat al fossar de Gósol, hi jeu esperant la 'resurrecció de la carn i la vida perdurable'.

En la missa no es va sentir més que el cant gregorià amb l'*Exultet* i la seqüència de Pasqua amb corda i orgue de Mozart.

Mossèn Ballarín va ser professor del Centre d'Estudis Pastorsals des del primer dia fins el darrer. Amb el seu bon humor solia dir: "el CEP és l'únic lloc del que no m'han tret". I l'humor del Bon Déu ha fet que la seva memòria consti en el que és pràcticament el darrer número de Quaderns, abans de començar nova etapa.

Us oferim l'homilia que aquell dia ens va oferir el P. Enric Puig, jesuïta i bon amic del mossèn i de tots els assistents.

Mn. Josep M. Ballarín. In Memoriam

Homilia de la Missa exequial en l'octava de Pasqua

per Enric Puig
jesuïta

Mn. Ballarín ens va deixar a les portes de la setmana santa, a punt de dir, seguint el ritual de divendres sant: "Us adorem, Senyor, i us beneïm perquè per la vostra santa creu heu redimit el món", paraules a les quals ell afegia: "No podem dir res més. Agenollem-nos. Només podem callar i agenollar-nos. Aixequem-nos. El dia sant de Pasqua el mateix Senyor ens alçarà". I ens apleguem per celebrar aquesta eucaristia de recordança agraïda, el dijous de la setmana de Pasqua, quan el mossèn ens diria: "El Ressuscitat ens crida, un per un, amb el nom casolà. Hauríem de conèixer-lo. Només Ell pot dir el nostre nom amb aquest accent". A nosaltres, sovint, però, ens costa de descobrir que ens crida, fins i tot la seva presència. Trobar-lo present a la vida.

L'evangelí que hem escoltat reproduïx la vida de moltes persones. Tal vegada molts de nosaltres també ens hi podem veure reflectits. Dos homes van escoltar Jesús, es van sentir atrets i guanyats per les seves paraules i van iniciar un seguiment il·lusionat del Mestre. De sobte, però, tot va canviar. Jesús és fet presoner, flagel·lat i escarnit pels poderosos del seu poble i de les forces romanes ocupants. És jutjat i executat en una creu. Els dos deixebles no entenen res. Decideixen canviar l'orientació de les seves vides, abandonar i allunyar-se d'aquell grup de perdors. Estan tristos, caminen sense esma. La il·lusió inicial del seguiment de Jesús queda lluny, han perdut l'alegria,

l'empenta i l'esperança. És una situació que coneixem. Molts hi hem passat quan el desànim, el desencís, el fracàs, el pecat ens porten a desconfiar de tot i de tothom. Jesús, però, els estima, no els abandona i s'hi fa trobadís. Camina al seu costat. No estan sols, però ells no se'n adonen. Mn. Ballarín ho explicava així: *“Dos dels deixebles anaven consirosos cap a Emaús. No s'ho podien treure del cap quan se'ls va afegir un company que, deia, no sabia res de res. Estranyats li contaren de Jesús Natzaré, poderós de dites i fetes, n'esperaven la salvació d'Israel i vet ací que havia mort de creu. Essent el tercer dia, unes dones deien que l'havien vist ressuscitat”*.

Ja no caminaren sols. Nosaltres tampoc estem sols. Mai! Jesús sempre és company de camí perquè, com ens havia dit el mossèn, passa i torna a passar per les nostres vides, una i altra vegada, fins que li fem un racó en el nostre cor. Camina al nostre costat i ens mena, si ens hi deixem portar, cap al camí de les benaurances. Una i altra vegada, sempre hi ha possibilitat de retorn.

Jesús s'acosta, doncs, als deixebles, i els pregunta quina és la causa del seu desencís i ells li confessen la seva decepció: “Nosaltres esperàvem...” Quantes vegades en la vida també ens passa això! Nosaltres esperàvem... que els fills mantinguessin la fe rebuda, que el nostre matrimoni treballat amb esforç romangués, que els estudis que donaven sentit a la vida ens permetessin una ocupació, que aquella relació que començava o que semblava consolidada fructifiqués, la feina que no acaba d'arribar o la que tinc i perilla, la salut que res feia pensar que s'afebliria... “Nosaltres esperàvem”, però les coses no han anat com esperàvem i ens enfonsem com els deixebles. Tot s'enfonsa.

Els dos deixebles diuen a Jesús: *“Han vingut a dir-nos que fins i tot se'ls han aparegut uns àngels i els han assegurat que és viu”*. Tenien, doncs, motius d'esperança, almenys havien de considerar-los, parlar-ne amb els companys. Capficats i obsedits, no fan silenci, no reflexionen i, tot oblidant els ensenyaments del Mestre, abandonen, fugen. I nosaltres, quantes vegades ens deixem envair pels pensaments que ens allunyen d'una objectivitat necessària, d'un discerniment aclaridor, d'una confiança en

el Pare que neix de l'Amor i que a l'Amor porta i que ens convida a fer camí estimant?

Mn. Ballarín ho va veure i escriure així: *“El desconegut va escalfar-los el cor parlant-los de les profecies anunciant els patiments del servent de Jahvè i la seva victòria. Així arribaren al llogaret. Queda't amb nosaltres, el dia ja cau. S'assegueren a taula, van saber qui era veient-li partir el pa. Era Ell, se'ls va fer fonedís. Mentre Jesús els alliçonava amb la primera catequesi pasqual que fou al món, no l'entengueren. Ho van saber quan feren més que escoltar, quan l'acolliren a taula amb ells*.

L'evangelista constata que “Jesús els exposa tots els llocs de les Escriptures que es referien a ell” i els deixebles comencen a entendre-ho. Probablement coneixien les Escriptures. Però no ho entengueren fins que Jesús els ho explicà. Per això Mn. Ballarín va escriure: *“Ai, gent, la fe mai no ens entra a escaboriades catequètiques ni que les doni el mateix Senyor, se'ns fa a les tripes de l'ànima quan obrim portes i invitem al sopar de cada dia al Senyor que ens camina sempre a la vora, tan a la vora que ni ens n'adonem. I ens parteix el pa”*.

Sense escoltar la seva veu, la seva Paraula, molts aspectes i situacions de la nostra vida no tenen sentit. Si sabem trobar Jesús pels carrers, en les persones i les situacions i en la intimitat de la pregària; si no ens fa por anar-lo a buscar a les perifèries socials, econòmiques i religioses; si ens deixem trobar i ens posem confiadament en les seves mans; si en l'eucaristia compartim el pa i el vi, combreguem amb el seu cos i la seva sang i deixem que ens canviï la vida, tot recuperarà el seu sentit més pregon, l'esperança i l'alegria. Ell serà amb nosaltres com va estar i canviar les vides dels deixebles d'Emaús.

Així ho deixà escrit el mossèn: *“El parell de deixebles tornaren corrents a Jerusalem, hi trobaren la colla que cantava el primer exsultet de Pasqua”*. Som convidats, germanes i germans, a ser testimonis d'aquest primer exsultet. Som testimonis de resurrecció, de la fe rebuda dels qui ens han precedit, som testimonis del Ressuscitat. Que així sigui en les nostres vides!

IX. Mirada evangèlica

Tornem Jesús als pobres

per Quim Cervera,
sociòleg i membre del Seminari de Teologia Pastoral de la FTC

Oriol Xirinachs ha escrit aquest llibre profund, inspirat, ple d'experiències i reflexions personals, clar, entenedor, pràctic i útil, amb propostes per ser treballat.

El llibre l'autor l'ha confeccionat a partir de les reflexions realitzades en “un petit grup de cristians, presents en el món dels pobres des d'entitats d'Església, al·legats en el secretariat de Marginats de la diòcesi de Barcelona”.

El llibret té dues parts ben distingides. En una primera part, titulada: “Ai de mi si no anunciés l' Evangeli”, seguint la inquietud del petit grup, intenta “donar raons per a justificar l'exigència evangèlica de fer als pobres destinataris de la persona de Jesús, ja que la Bona nova que ens porta i és ell, és font d'una alegria (el tema de l'alegria és constant en el llibre) que dóna sentit últim a la vida, a la qual creiem que tenen dret”, i no solament deixar als pobres com a simples destinataris de l'acció social, necessària que segons l'autor i el grup, no és tota l'evangelització.

En cada capítol d'aquesta primera part, que tenen unes tres pàgines, després d'uns encertats, incisius, i innovadors comentaris d'algunes cites evangèliques, des de la perspectiva de l'estar amb els més necessitats, se'ns ofereixen uns textos de diferents autors molt ben escollits que complementen molt bé el comentari.

En una segona part dóna “unes pistes per ajudar al fet que aquells que fan camí amb els pobres, que és el lloc

teològic, on sí que es pot viure aquesta felicitat, puguin descobrir-la i així se sentin cridats a comunicar-los-la”.

En la presentació de la segona part resumeix l'intent de la primera, dient que l' Evangeli, font d'alegria en haver estat acollit en un motlle social benestant, ha deixat de ser el do gratuït, fons de sentit i del goig de viure, i ha esdevingut una moral elevada i això ha portat a reduir l'evangelització als pobres, solament en el compromís social.

Cada capítol de la segona part està estructurat en 5 parts:

1. Hi ha una “presentació dels trets de la nostra societat referents al tema del capítol i que marquen negativament l'estil de viure, l'evangeli dels cristians que hi viuen” (Església al món).

2. En *Jesús i els pobres*, Oriol X. intenta:

- presentar Jesús que viu l'aspecte de la pobresa que es tracta i la seva relació amb el Pare.
- exposar com “els pobres són els qui porten a descobrir i posar en acte la seva resposta”.
- explicar com des de la perspectiva de relació amb el Pare, Jesús dona una resposta que va més enllà del que demanen (joia i sentit de la vida).

3. En *cristià i els pobres*, l'autor ens narra com els que s'apropen als pobres experimenten aquesta mateixa joia, en descobrir una riquesa només visible des del testimoni de Jesús.

4. Hi ha un qüestionari amb unes preguntes molt ben fetes i molt pensades, com ajuda per a un treball personal o de grup.

5. Finalment es citen uns textos evangèlics que acompanyen el qüestionari.

El mateix autor invita a debatre amb ell el que ha escrit i així ho va anunciar en la concorreguda i interessant presentació del llibre.

En aquest sentit m'atreveixo a exposar el que em va suggerir la mateixa presentació i la lectura del llibre.

Segur que, a l'hora de fer-ne una afectuosa crítica, em pesen les meves circumstàncies, la meua història personal, el meu pensament, la meua procedència social i la meua “pobra” i minsa experiència en els àmbits dels més necessitats. Oriol X. té un profund coneixement i una llarga i intensa implicació en el món dels pobres i queda, aquest fet, molt notat en el seu escrit. Possiblement jo estigui condicionat, com diu ell, per una visió encara massa “ètica” i per un cert “segrest” de l'evangeli per la nostra societat neo-liberal i per la gent d'església massa benestant. També potser que el mateix autor, i altres cristians/es, en el procés que hem anat fent de reinterpretar la nostra fe en Jesús, necessitem auto-explicar-nos el què ens ha passat, re-afirmar-nos en el que hem descobert més darrerament, en contrast amb altres formes passades de viure els seguiments cristià, de relacionar-nos amb els exclosos, posicions de les quals potser volem fugir, o extreure del nostre interior per auto-convèncer-nos.

Val la pena aturar-se en la crítica aguda que fa l'autor de moltes de les actituds que ens semblen normals de molts cristians del nostre temps, que sovint no són més que actituds “benestants” elevant-les a un nivell superior que creiem que ja és evangèlic.

La lectura del llibre m'ha fet bé. M'ha donat a conèixer un conjunt d'aspectes de Jesús per a mi força nous i en especial he gaudit de les anècdotes i ironies divertides que l'autor relaciona amb el tema, tot manifestant aspectes i detalls, tot fent crítica, del nostre fer quotidià.

En la meua afectuosa crítica em centraré en punts:

1. La divisió entre nosaltres i ells

Al meu entendre no crec que hi hagi una frontera massa clara entre nosaltres i els pobres. A la pàgina 15 el mateix autor ho afirma. Però en el discurs m'ha semblat que no es té prou en compte. De fet tots som vulnerables i tots tenim les nostres pobreses, i fragilitats

2. Qui són pobres?

Com diu el capítol: “Ens cal retrobar el pobre que som tots” (pàgines 50-52), tots som pobres, de diferent manera, en diferents aspectes i dimensions de la vida. I no cal caure en el parany de dissoldre la pobresa en tot, sinó que ens és necessari destacar els pobres materials, que no tenen el necessari per viure, i que se'ls i infrahumanitza socialment.

Ara bé, aquest capítol, penso jo, hauria d'afectar tots els altres i dóna la impressió que en els altres capítols segueix pesant la frontera entre ells i nosaltres. I cal distingir el fet objectiu que tots som pobres, de la consciència de sentir-se'n i de reconèixer les pròpies pobreses. Per això com molt bé diu Oriol X. ens cal fer un procés de “des-burguesització”, d'empobriment. De fet l'església, per la situació en la que el nostre sistema social l'està col·locant, l'està fent per força (veure punt 5).

No entro en el món de les definicions (sociològiques, econòmiques, culturals, religioses, bíbliques), ni en les polèmiques infinites sobre els diferents conceptes de pobre i de pobresa, ni en les diferents dimensions de la pobresa. Sembla que l'autor més aviat s'avé a la definició bíblica neotestamentària combinada amb l'observació directa de la seva implicació en aquest món.

3. Què és evangelitzar?

Penso que la paraula evangelitzar l'estem fent servir molt en els ambients clericals i religiosos, i en els textos del magisteri. I per això sospito que quan en parlem massa és que alguna cosa no va bé. O que tenim nostàlgia d'altres èpoques, o que no estem satisfets, o que no entomem seriosament la crisi social, política, cultural religiosa i eclesial que vivim. Em sembla que és una paraula força “tramposa” en la qual cadascú imagina realitats diferents. Estar al costat, atendre, acompanyar, tenir cura, tirar endavant accions contra la injustícia social, ¿realment creiem que a tot això li manca alguna cosa per ser realment evangelització?

¿Què vol dir proclamació explícita que Jesús és el Senyor? ¿Què vol dir anunciar la joia de la mort i resurrecció del Crist? Si ens posem davant d'un prè, que visitem, ¿què significa? En l'imaginari eclesiàstic podem pensar que dir la paraula Jesús o fer una referència a alguna paraula o gest d'Ell, en algun moment de la conversa, és evangelitzar de ple, ¿però és això?

Fàcilment confonem evangelització amb “proselitisme” o amb “predicació”, encara que sigui per la via negativa del rebuig a aquests tipus d'accions.

A més molts dels pobres del nostre entorn o són musulmans, o indiferents. O no volen saber res de religió, o tenen una religiositat popular, que pot ser una vehicle o també un obstacle per la Bona notícia.

Crec que entenc el que vol dir l'autor però ens trobem davant una gran diversitat de persones, que demanen molt de respecte.

En alguns moments l'autor és força dur quan diu que nequem als pobres les “molles espirituals”. Potser per necessitat pedagògica d'exposar la seva proposta, separa massa la promoció de la justícia de la proclamació joiosa de l'evangeli.

4. Qui evangelitza?

Si els pobres són Crist anònims (ho afirma en el capítol –molt interessant– *Només els pobres capten el do fons d'alegria*, pàgines 38-39), són ells els qui ens evangelitzen (com diem tant sovint i potser no sabem el que volem dir) i per tant cal escoltar-los, acollir els seus gests, paraules, actituds, com les que vénen de la persona guarida, que pateix (amb la qual Crist es solidaritza) i ens invita a viure la joia, a donar sentit a la nostra vida. Així doncs, no ens hem de preocupar tant si nosaltres “evangelitzem” sinó si sabem rebre l'evangelització provinent dels pobres. O dit d'una altra manera, quina part nostra (les nostres debilitats, i pobreses) ens està evangelitzant a nosaltres mateixos, gràcies a la llum que ens ofereixen els pobres i la seva situació, que ens ho pot recordar regularment. Encara els

ho hem d'agrair, sense caure en el paternalisme o en una manipulació egoista de les seves persones, en benefici de la nostra evangelització. Però l'existència de pobres (materials, sanitaris, mentals, d'instrucció, socials, culturals, de manca de relacions, de recursos, espirituals...) i de pobreses (nostres i de les persones dels nostres entorns) ¿no són l'ocasió per trobar Jesús i a través d'ell sentir-nos perdonats, estimats pel Pare-Mare?

Per tant els veritables i autèntics subjectes de l'evangelització són els pobres (Capítol *¿Els pobres ens evangelitzen?*, pàgines 44-45) i per tant tothom. Tots tenim Crist a dins, el seu Esperit es fa lloc, si li deixem espai. El que es produeix en els nostres encontres humans (som éssers relacionals i socials) és un intercanvi evangelitzador, una correspondència, una reciprocitat, sempre variable, que beneficia a les dues parts sempre, si el sabem descobrir, i en cada encontre avancem, retrocedim, pensem, repensem, sentim, ens humanitzem...

Sembla que l'autor vol remarcar que els pobres, tot i evangelitzar-nos, tenen dret a conèixer i poder "viure els valors que ens transmeten, des del fonament darrer que ens permet trobar-hi tota la riquesa i plenitud que són el que nosaltres afirmem trobar en Jesús" (pàgina 45). Però, que no el capten el fonament? Potser alguns sí i altres no. Però ¿ens pertoca a nosaltres (una altra cop la separació massa "separada" entre nosaltres i ells) donar-lo o més aviat descobrir-lo entre tots i visibilitzar-lo, si és que cal?. Potser nosaltres no estem prou evangelitzats per oferir aquest fonament, aquesta riquesa i plenitud i encara hem de caminar per deixar-nos humilment portar vers Ell, que segueix estant en els pobres i en les nostres pobreses.

Sempre hi ha algú en el nostre entorn, que treballa en la línia de Déu, que coneixem i ens evangelitza.

5. De qui és Jesús?

Estic d'acord que ens preguntem massa sovint, quan llegim l'evangeli, què hem de fer? I no tant gaudir del que Jesús ha fet i està fent per mi.

I, on trobem que Jesús està fent alguna cosa per mi?: En els pobres i en totes les persones en tant i en quant són pobres.

Jesús ja és dels pobres. Està en ells. L'acció de tornar Jesús als pobres és lloable i s'entén a partir del cert segrest que ha sofert Jesús per part dels "benestants". Però, aquest Jesús segrestat és Jesús? L'autèntic Jesús el trobarem en els pobres, en les debilitats nostres i de tothom i de manera transparent en el rostre i vida dels més exclosos i abandonats. Per tant en aquests sentit no cal tornar-los Jesús, sinó més aviat escoltar, captar, acollir l'amor de Jesús que ens crida i ens atrau des dels pobres.

6. La pobresa de l'església

Una qüestió a la que no es fa suficientment cabal és en el procés lent de "marginació" que sofreix l'església en la nostra societat individualista i materialista. L'església i el món eclesiàstic al nostre país ha anat perdent autoritat, influència, com havia de ser. Aquest fet, juntament amb la incapacitat per adaptar-nos als canvis accelerats actuals, i el no saber com transmetre i acompanyar en el missatge de l'evangeli, són debilitats que ens apropen realment als pobres, que "se senten indignes de respecte i amor".

L'autor admira a Jesús com es relaciona amb la gent, com comparteix el dolor del necessitat i el fa participar de la seva joia, com compta amb la fe de l'altre en el signe curatiu i es pregunta com ho hauríem de fer nosaltres com Ell, i reconeix la nostra feblesa i la nostra ignorància i inhabilitat.

Us recomano expressament la lectura del llibre, i sobretot utilitzar-lo, rellegint els textos que ofereix en un molt bon inventari, i responent als qüestionaris que, tant a nivell personal com de petit grup ens poden fer molt de bé.

X. Animació Bíblica de la Pastoral

Animació Bíblica de la Pastoral

per Javier Velasco,
professor a l'ISCREB i membre del CEP

L'animació bíblica continua sent una realitat que cada vegada té més entitat dins de la nostra pastoral.

- Ha sortit publicat el número 5 de la revista digital «Creure i saber», revista del col·lectiu de Professors universitaris cristians, a l'abril de 2016, dedicat a l'Esperit Sant. La majoria d'articles parteixen de la realitat bíblica, com no pot ser d'una altra manera: Què en sabem de l'Esperit Sant?; L'Esperit Sant no és un colom; Seven & Nine (sobre els dons i el fruit multiforme de l'Esperit); etc. Per a llegir o descarregar la revista: <http://www.universitaties.cat/node/147>
- El passat 21 de maig, als diversos emplaçaments de cada bisbat de Catalunya, va tenir lloc l'acte de lliurament de premis del Concurs Bíblic de Catalunya que enguany ha premiat 318 nens i joves de tot Catalunya i ha comptat amb un total de 61.843 participants, de 552 centres. Aquest concurs, organitzat per la «Federació de Cristians de Catalunya – Grup Avant de Terrassa», ha tingut com a tema en aquesta 30è edició: «Valors / virtuts per a créixer com a persones». És una iniciativa pionera al món i una molt bona eina pastoral per apropar la Paraula de Déu als nens i joves, la majoria d'ells participants des de l'escola pública.
- Del 23 al 26 de maig es va poder visitar a Roma una exposició commemorativa de la història del Concurs

Bíblic de Catalunya, organitzat per la Federació de Cristians de Catalunya i la Subfederació Grup Avant de Terrassa, sota el lema: «Amb Déu tot és possible».

Aquesta mostra respon a la iniciativa de presentar a Roma, i buscant una incidència internacional, el nostre Concurs, degut a l'interès manifestat per algun bisbe de Roma i d'altres indrets, inclòs el papa Francesc, per aquesta activitat.

La inauguració de la mostra, presidida per l'arquebisbe de Tarragona i Primat, Mons. Jaume Pujol, va comptar també amb la presència dels bisbes de Terrassa, Mons. Josep Àngel Saiz Meneses; de la Seu d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives; i el Cardenal Lluís Martínez Sistach. I, en l'àmbit institucional: la consellera de Governació de la Generalitat de Catalunya, Meritxell Borràs, i el director d'Afers Religiosos, Enric Vendrell; a més de representants de l'ambaixada espanyola a la Santa Seu.

L'esdeveniment va comptar també amb diverses conferències sobre el Concurs, la pedagogia de la Bíblia, la figura del beat Pere Tarrés, etc.

- I seguint amb concursos bíblics, el jurat del Concurs Bíblic Universitari de Catalunya va fer, el passat 18 de maig, el lliurament de premis d'aquest concurs, a la Sala de Cinema de la Universitat Autònoma de Barcelona, en el context del 25è Aniversari del SAFOR UAB (pastoral universitària).

Els premiats en aquesta edició han sigut: 1r premi: Pau Cardoner; 2n Estel López i 3r Sergi Reina. Els tres estudiants universitaris en les diverses Universitats i Facultats de Catalunya. Els temes del premiats van ser: ecologia, experiències escolars, i refugiats; des de la perspectiva bíblica.

Els membres del jurat, tots ells biblistes, van ser: D. Javier Velasco-Arias, P. Antoni Pou i P. Rodolf Puigdollers.

-
- *L'Asociación Bíblica Española* organitza en aquesta ocasió (30 d'agost al 1 de setembre) les seves Jornades de biblistes a Àvila, sota el lema: «Justícia i misericòrdia divina en l'Antic Testament». Destaquem, a part del tema, que una de les tres grans ponències és a càrrec de la biblista catalana, actualment professora de Sagrada Escripura a la Universitat Pontifícia Gregoriana de Roma i membre de la Pontifícia Comissió Bíblica, Núria Calduch-Benages. I, també, que un dels seminaris permanents de l'Associació és coordinat pel biblista català Javier Velasco-Arias, que en aquesta ocasió comptarà amb dues comunicacions, per part de diferents membres del seminari: «La Paraula de Déu, font de la Evangelització. IX Assemblea Plenària de la FEBIC»; i «L'Any Jubilar de la Misericòrdia i l'Animació Bíblica de la Pastoral».
